

VI. Inspektionsresor år 1915.

Justitieombudsmannens ämbetsresor under år 1915 hava omfattat Jämtlands och Värmlands län. Under dessa resor har inspektion skett hos Konungens befallningshavande i nämnda två län, domkapitlet i Karlstad, samtliga rådhusrätter och häradshövdingar inom dessa län med undantag av domhavanden i Härjedalens domsaga, gränsetullrätterna i Jämtlands län, stadsstyrelsen i Arvika, lantmäterikontoren i båda länen, straffängelset i Karlstad samt krono-, stads- och häradshäkten. Krigsrätternas vid Jämtlands fältjägerregemente och Norrlands artilleriregemente protokoll¹⁾ hava även varit föremål för granskning, och har behörig uppmärksamhet ägnats jämväl åt domstolarnas arkiv.

Redogörelse för vad vid nämnda inspektioner förekommit lämnas i de därunder förda diarier, vilka, jämte justitieombudsmansexpeditionens diarium och registratur, komma att för granskning överlämnas till riksdagens lagutskott.

Med anledning av vad under inspektionen hos domstolarna i Värmlands län av mig iaktogs må emellertid här anmärkas följande.

Vid inspektionen hos en av domhavandena i länet inhämtades i fråga om praxis vid debiterande av lösen för gravationsbevis, att då gravationsbevis utfärdades å hemman, vilket ägaren förvärvat genom flera olika åtkomster, debiterades lösen för beviset, såsom avsåge det så många hemman eller hemmansdelar, som det fanns åtkomster eller lagfartsbevis för ägaren. Detta förfarande motiverades av vederbörande med den bestämmelsen i förordningen angående expeditionslösen, att lösen för gravationsbevis rörande fastighet på landet beräknas med visst belopp för varje särskild *hemmansdel*. Med andra ord: varje fastighetsdel, varå särskilt lagfartsbevis utfärdats, betraktades såsom en hemmansdel i den bemärkelse, som i nämnda förordning avses.

Att i angivna fall debitera lösen för gravationsbevis på detta sätt, torde icke vara riktigt och i varje fall icke stå i överensstämmelse med vad lagstiftaren åsyftat. Oriktigheten av förfarandet framträder särskilt tydligt i ett sådant fall, då en arvinge i ett dödsbo dels ärver en lott i

¹⁾ Inspektionsresan till Jämtland företogs i april månad 1915.

arvlåtarens hemman och dels genom särskilda köpebrev från sina medarvingar inköper deras ärvda lotter och å desamma erhåller lagfart under särskilda §§ i protokollet men måhända samma dag å samtliga lotter. Att betrakta dessa var för sig lagfarna ideella lotter i ett och samma hemman såsom skilda hemmansdelar i lösenförordningens bemärkelse, kan icke godkännas vara riktigt. Med uttrycket hemmansdelar torde här avses icke ideella lotter i ett och samma hemman utan genom lantmäteriförrättning å marken utlagda och genom uppdragna ägogränser avskilda delar av hemman.

Hos justitieombudsmannen äro i särskilda ärenden klagomål anförda mot två domhavande för sådan debitering av gravationsbevis, som här angivits. Då skriftväxling emellertid i det ena ärendet ännu pågår, kommer ärendenas prövning att anstå, tills båda bliva i skick att kunna företagas till slutligt avgörande¹⁾.

Vid inspektionen av domsagorna i Värmlands län inhämtades vidare, att i två av domsagorna i fråga om utdömande av viten enligt kungl. cirkuläret den 28 maj 1859 och kungl. kungörelsen den 8 november 1878 angående olovligt beträdande av inhägnade järnbanor m. m. den praxis rätt, att vitena i deras helhet tilldömdes kronan. Vid övriga domstolar, som ifrågavarande inspektion omfattade, hade, såvitt därvid blev uttrönt, i berörda avseende annan praxis följts, i det att sålunda utdömda viten jämlikt kungl. brevet den 26 april 1785 brukat fördelas mellan kronan och vederbörande åklagare med hälften till vardera.

Med anledning av vad sålunda förekommit inhämtade jag hos rikets hovrätter upplysning beträffande den praxis, som av dem i detta avseende tillämpats. Samma motsättning i lagtillämpningen blev därvid konstaterad även för hovrätternas vidkommande.

I hovrätten över Skåne och Blekinge hade städse den praxis följts, att vite enligt ifrågavarande författningar förklarats skola tillfalla kronan ensam. I Svea hovrätt åter hade motsatt praxis följts, åtminstone under senare år, och vitena brukat fördelas mellan kronan och åklagaren. I ett år 1912 avdömt mål hade av fyra i målets avdömande deltagande ledamöter i hovrätten en ledamot varit skiljaktig och för sin del förklarat böterna skola tillfalla kronan. Beträffande Göta hovrätt hade något sådant mål icke under de senaste tio åren varit föremål för hovrättens prövning.

¹⁾ Jfr redogörelsen för åtal nr 19 i avd. I härovan i berättelsen.

Ehuru jag fann den sålunda konstaterade olikheten i lagtillämpningen ganska anmärkningsvärd, kunde emellertid någon åtgärd jämlikt 14 § i den för mig gällande instruktion icke ifrågakomma, då ifrågavarande författningar numera äro upphävida genom järnvägstrafikstadgan den 24 januari 1914.

VII. Under år 1915 handlagda klagomål och anställda åtal m. m.

Vid 1915 års början voro av förut inkomna klagomål fortfarande under handläggning härstädes	42
Antalet härstädes diarietförda ärenden under år 1915 — däri inbegripna 25 av tryckfrihetskommitterade handlagda ärenden — har uppgått till 603, därav inkomna klagomål till ett antal av	291
samt på grund av anmärkningar, gjorda vid granskning av fängförteckningar eller vid ämbetsresa, eller på annat sätt anhängiggjorda ärenden mot ämbets- eller tjänstemän till ett antal av	204
	Summa 537
Av dessa ärenden hava, såsom återkallade, avskrivits	4
till annan myndighet överlämnats	7
på grund därav, att klaganden erhållit gottgörelse eller eljest rättelse vunnits, avskrivits	5
efter vederbörandes hörande, med eller utan erinran, avskrivits ..	253
» annorledes verkställd utredning eller utan åtgärd avskrivits ..	144
till åtal hänvisats	14
föranlett framställning till Kungl. Maj:t	7
vid årets slut varit vilande i avbidan på förklaring eller påminnelser	66
av annan anledning vilande	13
på prövning beroende	24
	Summa 537

Till jämförelse må här intagas följande uppgift å antalet till justitieombudsmannen under åren 1900—1915 *inkomna klagoskrifter*, utvisande vilken betydande ökning av antalet dylika skrifter som sedan förstnämnda år ägt rum:

År 1900.....	70	År 1908.....	254
» 1901.....	65	» 1909.....	309
» 1902.....	97	» 1910.....	347
» 1903.....	103	» 1911.....	385
» 1904.....	106	År 1912.....	341
» 1905.....	102	» 1913.....	287
» 1906.....	106	» 1914.....	278
» 1907.....	186	» 1915.....	291

Under år 1915 har, såsom av ovanstående redogörelse framgår, i 14 ärenden beslutits anställande av åtal mot ämbets- och tjänstemän, nämligen:	
på grund av förd klagan	11
av annan anledning.....	3
	Summa 14

De sålunda beslutade åtalen äro riktade mot nedannämnda ämbets- eller tjänstemän för nedan angivna fel eller försummelse i ämbetet eller tjänsten:

- 1) t. f. länsmannen Kr. Linde, för obehörigt nedtagande av viss valaffisch (22);
- 2) kronofogden G. Lindeberg, för felaktigt förfarande vid utfärdande av tillståndsbevis för förevisande av biografbilder (23);
- 3) t. f. borgmästaren K. H. Westerström m. fl. ledamöter av magistraten i Falköping, för felaktigt avdömande av ett lagsökningsmål m. m. (24);
- 4) extra länsmannen C. A. Olsson, för obehörig försäljning av utmätt gods, för anställande av obehörigt åtal och för olaga häktning (25);
- 5) t. f. landshövdingen M. Sahlin och t. f. landssekreteraren C. Fröberg, i fråga om lagligheten av meddelat förbud mot offentlig sammankomst (26);
- 6) extra lantmätaren K. H. Wahlgren, för olagligt uppskov med förrättning m. m.;
- 7) kronofogden B. Helleberg, för försummelse vid utförande av ett utav justitieombudsmannen anbefallt åtal (31);
- 8) t. f. domhavanden I. Kramer, för oriktig anteckning i saköreslängd (27);
- 9) kronofogden A. Nylén, för felaktigt förfarande i utmätningsärendet (28);
- 10) t. f. domhavanden Gunnar Ramstedt, för felaktigt förfarande vid förordnande av förmyndare (29);

- 11) kyrkoherden A. M. Junggren, för hållande av predikan med partipolitisk innebörd;
- 12) länsmannen C. O. J. Ljungqvist, för felaktigt förfarande i utmätningsärendet;
- 13) landshövdingen C. F. Holmquist och t. f. landssekreteraren O. G. Rydin, för felaktigt förfarande vid förordnande av syssloman för utmätt fast egendoms förvaltning (30); och
- 14) länsmannen C. G. Collenius, för obehörig häktning av minderårig.

(De inom parentes utsatta siffertalen hänvisa till motsvarande nummer under den i innehållsförteckningen under avdelning I intagna redogörelsen för åtal.)

Under året hava, på grund av inkomna klagoskrifter eller utan sådant föranledande, åtskilliga frågor rörande lagändringar eller andra spörsmål av mera allmänt intresse upptagits till behandling. Frånsett de fall, där framställning, på sätt denna berättelse utvisar, avlåtits till Konungen eller riksdagen, äro för närvarande åtskilliga dylika ärenden under handläggning. Enär skriftväxling eller eljest utredning ännu pågår i dessa ärenden, måste deras slutliga behandling anstå till längre fram under år 1916.

Av här åsyftade ärenden må följande omnämnas:

- 1) fråga om införande av s. k. bemanningslag, innefattande s. k. bemanningsskala, utöver de bestämmelser, som innehållas i 2 kap. av förordningen den 23 december 1915 angående vissa säkerhetsåtgärder vid nyttjande av fartyg;
- 2) ifrågasatta ändringar i 3 kap. i lagen den 14 juni 1907 om nyttjanderätt till fast egendom; avseende, bland annat, beredande av bättre villkor i visst avseende för mindre bemedlade hyresgäster i stad;
- 3) ifrågasatt utsträckning, av rätt för oskyldigt häktade att erhålla ersättning av allmänna medel;
- 4) ifrågasatta ändringar i lagen den 14 september 1906 angående förordnande av rättegångsbiträde åt häktad;
- 5) ifrågasatt ändring av 17 kap. 4 och 11 §§ handelsbalken; avseende införande av förmånsrätt för arbetares fordran hos arbetsgivare i visst fall;
- 6) ifrågasatta ändringar i bestämmelserna rörande ledigförklarande av apotek; avseende i huvudsak förkortande av tiden för vakanser i apoteksinnehav;
- 7) ifrågasatt ändring i lagen den 26 mars 1909 angående verkställighet i vissa fall av straff, ådömt genom icke laga kraft ägande utslag; avseende förtydligande av bestämmelserna rörande nöjdförklaring av häktad;

8) ifrågasatt ändring i förordningen den 7 december 1883 angående expeditionslösen; avseende förtydligande av bestämmelserna rörande lösen för gravationsbevis i vissa fall;

9) ifrågasatt ändring av vissa §§ i utsökningslagen; avseende reglering av frågan om utmätning av innestående avlöning;

10) ifrågasatt ändring i instruktionen för medicinalstyrelsen; avseende stadgande av förtursrätt för ärenden angående häktad;

11) ifrågasatt ändring i instruktionen för generalpoststyrelsen rörande handläggningen av bestraffningsärenden;

12) ifrågasatt ändring i instruktionen för järnvägsstyrelsen rörande andrad ordning för fullgörandet av vissa registratorsgöromål.

Herr statsrådet och chefen för justitiedepartementet har på förfrågan tillkännagivit, att sedan början av senaste lagtima riksmöte någon förklaring av lag, i den ordning 19 § regeringsformen bestämmer, icke blivit av Kungl. Maj:t meddelad.

För fullgörande av den i 13 § av instruktionen för justitieombudsmannen lämnade föreskrift om avgivande av redogörelse för behandlingen av riksdagens hos Kungl. Maj:t anmälda beslut och gjorda framställningar hava från de särskilda statsdepartementen införskaffats uppgifter ej mindre om, vilka åtgärder blivit vidtagna i anledning av 1915 års riksdags skrivelser, än även — beträffande sådana genom föregående riksdagens skrivelser hos Kungl. Maj:t anhängiggjorda ärenden, vilka vid 1915 års slut voro i sin helhet eller till någon del oavgjorda — om vilka åtgärder blivit med sistnämnda ärenden vidtagna under nästlidna år.

De sålunda vunna upplysningarna, som angiva samtliga ifrågavarande ärendens ställning vid utgången av år 1915, innefattas i tre särskilda, såsom bilagor (bil. II, III och IV) till denna berättelse intagna förteckningar. Såsom bilagor äro ock intagna en tabell över de skrivelser, 1915 års riksdag avlätit till Kungl. Maj:t (bil. I), och en förteckning över ärenden, som hos Kungl. Maj:t anhängiggjorts genom skrivelser från justitieombudsmannen före år 1915 men vid samma års slut ännu voro på Kungl. Maj:ts prövning beroende, jämte uppgifter om den behandling, dessa ärenden hittills undergått (bil. V).¹⁾

Stockholm i justitieombudsmansexpeditionen i januari 1916.

VIKTOR PETRÉN.

Eric Gyllenstierna.

¹⁾ Angående bil. VI, se under avd. III nr 4 härövan, sid. 233.

Berättelse av kommitterade till tryckfrihetens vård;

avgiven år 1916.

TILL RIKSDAGEN.

Kommitterade hava under år 1915 haft att pröva dels åtskilliga från chefens för justitiedepartementet ombud inkomna anmälningar om tryckta skrifers indragning jämlikt 4 § 12 mom. tryckfrihetsförordningen dels ock två från högste befälhavaren å 1915 års kustflotta, viceamiralen Wilhelm Dyrssen inkomna anmälningar om indragning av tryckt skrift jämlikt 4 § 13 mom. tryckfrihetsförordningen.

Beslut om indragning hava av vederbörande meddelats beträffande:

dels följande tidningar, nämligen:

»Ned med vapnen» för oktober 1914;

n:r 2 av tidningen »Försvarsnihilisten» för år 1914;

tidningen »Långholmen»;

tidningen »Brand» för den 14 november 1914, den 9 januari 1915 och den 13 februari 1915; samt

tidningen »Såningsmannen» för den 10 april 1915;

dels två märken, med inskrift, det ena: »Krig är mord», »Front mot kriget», »Du skall icke dräpa», »Vägra att döda» (indraget två gånger), och det andra: »Vi vilja bli avmobiliserade», »Bort med kriget», »Ned med militarismen»;

dels ett tidningsurklipp, innehållande ett fotografi av en sjöman samt därunder en notis med rubrik »Häråvan ses en villig hantlangare i det blodiga vansinnets tjänst» och undertecknad »Antimilitarist»;

dels ock följande broschyrer, upprop eller flygskrifter, nämligen:

»Lydnadens anda» (indragen fem gånger);

»Låt ryssen ta oss» (indragen fem gånger);

»Några revolutionära sånger utgivna av Ungsocialistiska partiet» (indragen fem gånger);

»Du skall icke dräpa»;

»Kval» (indragen två gånger);

»På väg till regementet»;

ett såsom Brand n:r 48 B betecknat flygblad med rubrik: »Manifest,

Till Sveriges socialistiskt organiserade arbetare»;

»Om jag vore mor» (indragen två gånger);

»Kamrater» (indragen tre gånger);

»Det stora blodbadet»;

»Mobiliseringsvisa för 1913 års klass av Västmanlands regemente»;

»Munkorg och knutpiska» (indragen fem gånger);

»Ungdom vakna»; och

»Upp till kamp mot militarismen».

Indragning av ovan uppräknade tidningar, skrifter m. m. har ägt rum vid följande truppförband eller ombord å flottans nedannämnda fartyg, nämligen:

Hälsinge regemente (två gånger);

Västmanlands trängkår (två skrifter vid ett tillfälle);

Svea livgarde;

Kronprinsens husarregemente;

Upplands infanteriregemente;

Upplands artilleriregemente (två gånger);

Första livgrenadjärregementet;

i Älvsborgs fästning (två gånger);

vid truppförband i Malmö;

» » i Boden (två gånger, därav två skrifter vid ett tillfälle);

» » å Kronobergs hed (två gånger);

hos de vid Ronneby militäretablisement förlagda trupperna;

vid flottans station i Stockholm (två gånger, därav vid ett tillfälle två skrifter);

vid flottans övningsavdelning i Stockholm ombord å pansarbåten »Svea» (tre gånger, därav fem skrifter vid ett tillfälle och två vid ett annat);

ombord å pansarbåtarna »Tapperheten» (två gånger, därav sju tidningar, broschyrer och märken vid det ena och nio vid det andra tillfället), »Åran» och »Vasa» samt pansarkryssaren »Fylgia»; samt vid flottans avdelning i Göteborg ombord å pansarbåten »Tordön».

De av vederbörande meddelade förordnanden om skrifts indragning hava kommitterade, efter prövning av de insända handlingarna, med två undantag funnit böra äga bestånd, varom kommitterade i varje särskilt fall genom avlåten skrivelse lämnat vederbörande underrättelse.

Med förberörda två undantag förhöll sig på följande sätt.

I insänd skrivelse hade chefens för justitiedepartementet ombud i Stockholm B. J. Schönmeyr hos kommitterade anmält, att ombudet efter framställning av avdelningschefen för flottans övningsavdelning i Stockholm förordnat om indragning av, bland annat, en flygskrift med titel »Frihet åt Amaltheamännen» och undertecknad: »Syndikalisterna». Vid prövning av detta ärende under ett den 8 april 1915 hållet sammanträde beslöto kommitterade, att det av ombudet sålunda meddelade förordnandet icke skulle äga bestånd.

I skrivelse av den 18 september 1915 anmälde chefens för justitiedepartementet ombud i Uppsala H. Siljeström hos kommitterade, att ombudet efter framställning av chefen för Upplands infanteriregemente förordnat om indragning av en å nämnda regementes övningsplats påträffad flygskrift med rubrik »Far kommer hem» och undertecknad: »Uppsala S. D. U. K:s Militäragitationskommitté». Vid granskning av denna skrift anförde undertecknad Petrén till kommitterades protokoll den 27 september 1915 följande: »Väl anser jag det ytterst olämpligt och förkastligt, att ifrågavarande skrift utdelas bland det militära manskapet, men å andra sidan finner jag skriftens innehåll icke vara av den beskaffenhet, som avses i § 4 mom. 12 tryckfrihetsförordningen. Jag finner förty, meo voto, det givna förordnandet *icke* böra äga bestånd». I enlighet härmed fattades kommitterades beslut.

Underrättelse om dessa kommitterades beslut, varigenom av nämnda ombud meddelade förordnanden om indragning sålunda blivit upphävda, avsändes omedelbart till respektive ombud.

Stockholm i januari 1916.

VIKTOR PETRÉN.

OSCAR MONTELIUS. TEOFRON SÄVE. E. A. KARLFELDT.
ERNST TRYGGER. SIXTEN VON FRIESEN. K. SCHLYTER.

Eric Gyllenstierna.

BILAGOR

till

JUSTITIEOMBUDSMANNENS ÄMBETSBERÄTTELSE

till 1916 års riksdag.

Tabell

över samtliga av 1915 års riksdag avlätna skrivelser m. m., i nummerföljd enligt fjortonde samlingen av bihanget till riksdagens protokoll; det andra siffertalet utvisar det nummer, under vilket skrivelserna upptagits i den såsom bilaga II här nedan införda förteckningen.

1	119	18	79	38	190	58	126	78	92	97	133
2	20	19	187	39	191	59	196	79	48	98	134
3	38	20	³⁾	40	122	60	15	80	49	99	100
4	54	21	4	41	84, 123	61	16	81	93	100	198
5 A)	72	22	5	42	10	62	18	82	129	101	199
5 B)		23	11	43	12	63	17	83	175	102	66
6	75	24	6	44	13	64	²⁾	84	46	103	135
7	120	25	171	45	85	65	127	85	130,	104	136
8	182	26	80	46	86	66	128	177, 197		105	19
9	185	27	81	47	43	67	³⁾	86	94	106	58
10	57, 74,	28	82	48	42	68	³⁾	87	95	107	200
	76, 121,	29	²⁾	49	87	69	³⁾	88	61	108	67
	183, 186	30	40	50	88	70	³⁾	89	65	109	101
11	1	31	41	51	192	71	90	90	131	110	69
12	77	32	188	52	193	72	44	91	96	111	137
13	¹⁾	33	7	53	194	73	45	92	97	112	39
14	²⁾	34	8	54	195	74	172	93	176	113	68
15	2	35	9	55	14	75	173	94	132	114	138
16	3	36	189	56	124	76	174	95	98	115	139
17	78	37	83	57	89, 125	77	91	96	99	116	102

¹⁾ Skrivelse till fullmäktige i riksbanken. — ²⁾ Skrivelser till fullmäktige i riksgäldskontoret. — ³⁾ Utfärdade förordnanden.

117	201	135	143	154	³⁾	173	156	192	218	211	37
118	202	136	144	155	26	174	109	193	219	212	163
119	203	137	145	156	³⁾	175	157	194	220	213	118
120	52	138	146	157	³⁾	176	217	195	115	214	164
121	103	139	206	158	147	177	47	196	27	215	63
122	204	140	178	159	148	178	158	197	116	216	165
123	104	141	207	160	149	179	179	198	29	217	166
124	105	142	208	161	214	180	110	199	30	218	184
125	106	143	209	162	215	181	55	200	117	219	²⁾
126	21	144	210	163	150	182	56	201	28	220	¹⁾
127	22	145	211	164	151	183	111	202	180	221	³⁾
128	23	146	70	165	216	184	64	203	221	222	62
129	59	147	212	166	152	185	112	204	31	223	167
130	24	148	213	167	153	186	113	205	181	224	168
131	107	149	50	168	154	187	159	206	32	225	169
132	140,	150	51, 13	169	155	188	160	207	33	226	170
	205	151	53	170	60	189	161	208	34		
133	141	152	25	171	71	190	162	209	35		
134	142	153	³⁾	172	108	191	114	210	36		

¹⁾ Skrivelse till fullmäktige i riksbanken. — ²⁾ Skrivelse till fullmäktige i riksgäldskontoret. —
³⁾ Utfärdade förordnanden.

Förteckning

över de av 1915 års riksdag till Kungl. Maj:ts avlåtna skrivelser jämte uppgifter om de åtgärder, som under nämnda år vidtagits i anledning av samma skrivelser.

(Det för varje ärende inom parentes utsatta siffertalet utvisar riksdagsskrivelsens nummer enligt fjortonde samlingen av bihanget till riksdagens protokoll.)

1. Justitiedepartementet.

1. Riksdagens skrivelse av den 10 februari 1915, angående verkställd omröstning över högsta domstolens och regeringsrättens ledamöter. (11.)
1915 den 19 februari i statsrådet anmäld och lagd till handlingarna.
2. av den 19 februari, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 19 kap. 17 § strafflagen. (15.)
Lag i ämnet utfärdad den 5 mars 1915.
3. av samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om anstånd med erläggande av vissa patentavgifter. (16.)
Lag i ämnet utfärdad den 5 mars 1915.
- 4—6. tre särskilda skrivelser av den 5 mars, angående av riksdagen beslutade ändringar i rikets grundlagar. (21, 22 och 24.)
1915 den 19 april meddelades härå svar å rikssalen.
7. av den 17 mars, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 1 § i förordningen den 4 mars 1862 om tio-årig preskription och om årsstämming. (33.)
1915 den 26 mars lag i ämnet utfärdad.
8. av samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag, innefattande vissa bestämmelser om insändande till hovrätt av underretts dombok. (34.)
1915 den 26 mars lag i ämnet utfärdad.

9. Riksdagens skrivelse av den 17 mars, av samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 2 § i förordningen den 16 juni 1875 angående särskilda protokoll över lagfarter, in-teckningar och andra ärenden. (35.)
1915 den 26 mars lag i ämnet utfärdad.
10. av den 27 mars, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 85 § sjölagen den 12 juni 1891. (42.)
Sedan lagrådets utlåtande inhämtats, har lag i ämnet utfärdats den 6 april 1915.
11. av den 8 april, angående riksdagens beslutade ändringar i rikets grund-lagar. (23.)
1915 den 19 april meddelades härå svar å rikssalen.
12. av den 13 april, i anledning av Kungl. Maj:ts i punkt 16 under andra huvudtiteln av statsverkspropositionen gjorda framställning angående avlön-ningar till civila ledamöter i krigsrätterna m. fl. (43.)
1915 den 23 juli i statsrådet anmäld samt föreskrifter meddelade vederbörande.
13. av samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts i punkt 24 under andra huvudtiteln av statsverkspropositionen gjorda framställning angående kam-meraren i fångvårdsstyrelsen J. H. Nilssons rätt till ålderstillägg för visst fall. (44.)
1915 den 24 april i statsrådet anmäld och föreskrift meddelad vederbörande.
14. av den 16 april, i anledning av väckt motion med förslag till ändrad lydelse av 92 § växellagen. (55.)
Sedan lagrådet avgivit utlåtande, utfärdades lag i ämnet den 30 april 1915.
15. av den 23 april, i anledning av väckt motion om förslag till ändrade lag-bestämmelser i fråga om utlännings rätt att besitta fastighet i Sverige. (60.)
Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.
16. av samma dag, i anledning av väckt motion angående skrivelse till Kungl. Maj:t med begäran om förslag till ändring i visst syfte av 17 kap. han-delsbalken. (61.)
Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.
17. av samma dag, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 30 kap. rättegångsbalken, till lag om änd-rad lydelse av 49 och 230 §§ utsokningslagen samt till lag angående

Kungl. Maj:ts högsta domstols tjänstgöring på avdelningar, dels ock i ämnet väckta motioner. (63.)

Lagar i ämnet utfärdade den 14 maj 1915.

18. Riksdagens skrivelse av den 23 april, angående instruktion för riksdagens justitieombudsman och instruktion för riksdagens militieombudsman. (62.)

Författningar i dessa ämnen utfärdade den 14 maj 1915.

19. av den 10 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om avtal och andra rättshandlingar på förmögenhetsrättens område m. m. (105.)

Sedan lagrådet blivit hört över de av riksdagen för dess del antagna lagförslag, har Kungl. Maj:t den 11 juni 1915 utfärdat lagar i ämnet.

20. av den 18 maj, angående regleringen av utgifterna under riksstatens andra huvudtitel, innefattande anslagen till justitiedepartementet. (2.)

1915 den 28 maj i statsrådet anmäld samt föreskrift meddelad vederbörande.

21. av den 19 maj, i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående förändrade bestämmelser rörande ersättning till vittnen och sakkunniga i rättegångsmål. (126.)

1915 den 2 juli i statsrådet anmäld samt remitterad för utlåtande till rikets hovrätter. Sådana utlåtanden hava ännu ej fullständigt inkommit.

22. av samma dag, i anledning av väckt motion med förslag till lag om ändrad lydelse av 10 § i förordningen den 17 maj 1872 angående ändring i vissa fall av gällande bestämmelser om häradsting m. m. (127.)

1915 den 11 juni i statsrådet anmäld och remitterad för utlåtande till vissa myndigheter. Sedan dessa utlåtanden inkommit, är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

23. av samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i gällande bestämmelser angående förteckningar å lagfarter. (128.)

Lag i ämnet utfärdad den 1 juni 1915.

24. av samma dag, i anledning av väckt motion om ändrad lydelse av 2 § i lagen den 12 juni 1891, innefattande vissa bestämmelser angående sjöfynd. (130.)

1915 den 2 juli i statsrådet anmäld samt remitterad för utlåtande till åtskilliga myndigheter. Sådana utlåtanden hava ännu ej fullständigt inkommit.

25. Riksdagens skrivelse av den 21 maj, angående val av riksdagens justitieombudsman och hans efterträdare. (152.)

1915 den 11 juni i statsrådet anmäld samt lagd till handlingarna.

26. av samma dag, angående val av riksdagens militieombudsman och hans efterträdare. (155.)

1915 den 11 juni i statsrådet anmäld samt lagd till handlingarna.

27. av den 27 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om inskränkning i inmutningsrätten. (196.)

Lag i ämnet utfärdad den 11 juni 1915.

28. av samma dag, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om förfogande över vissa varor vid krig eller krigsfara, dels ock i ämnet väckta motioner. (201.)

Sedan lagrådet hörts över det av riksdagen för dess del antagna lagförslag, har Kungl. Maj:t utfärdat lag i ämnet den 3 juni 1915.

29. av den 27 maj, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om äktenskaps ingående och upplösning m. m., dels ock i ämnet väckta motioner. (198.)

Sedan lagrådet hörts över de av riksdagen för dess del antagna lagförslag samt kyrkomötet bifallit vissa till kyrkomötet hänskjutna delar av förslagen, har Kungl. Maj:t den 12 november 1915 utfärdat lagar i ämnet.

30. av samma dag, i anledning av väckt motion om ändrad lagstiftning rörande bevisning inför rätta. (199.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

31. av samma dag, i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående utredning och förslag till lag om rätt för stat, kommun och municipalsamhälle att försälja vissa fastigheter med servitut, innefattande företrädesrätt till återköp. (204.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

32. av samma dag, i anledning av väckta motioner om skrivelse till Kungl. Maj:t i fråga om dels undersökning rörande verkningarna av lagen den 25 juni 1909 angående uppsikt å vissa jordbruk i Norrland och Dalarne samt lagen samma dag om arrende av viss jord å landet inom Norrland och Dalarne ävensom förslag till förbättringar i dessa lagar, dels ock ändring i vissa angivna avseenden uti förstnämnda lag. (206.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

33. Riksdagens skrivelse av den 27 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om rätt för Konungen att stadga förbud i vissa fall mot slaktande av svin och saluhållande av slaktat svin. (207.)
1915 den 2 juli i statsrådet anmäld samt lagd till handlingarna.
34. av samma dag, i anledning av väckt motion om ändring av 18 kap. 16 § strafflagen. (208.)
1915 den 2 juli i statsrådet anmäld samt remitterad till samtliga Konungens befallningshavande för utlåtande. Sådana utlåtanden hava ännu ej inkommit.
35. av samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om förbud för vissa personer att vistas å ort, där avdelning av krigsmakten är förlagd, samt till lag om ändrad lydelse av 10 kap. 14 § strafflagen. (209.)
1915 den 2 juli i statsrådet anmäld samt lagd till handlingarna.
36. av samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 2 § 17:o i lagen om Kungl. Maj:ts regeringsrätt den 26 maj 1909. (210.)
Sedan lagrådets yttrande inhämtats över det av riksdagen för dess del antagna lagförslag, har Kungl. Maj:t den 21 september 1915 utfärdat lag i ämnet.
37. av samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om talan i viss ordning angående rätt till strömfall. (211.)
1915 den 2 juli i statsrådet anmäld samt lagd till handlingarna.

2. Utrikesdepartementet.

38. Riksdagens skrivelse av den 18 maj 1915, angående regleringen av utgifterna under riksstatens tredje huvudtitel, innefattande anslagen till utrikesdepartementet. (3.)
1915 den 11 juni i statsrådet föredragen, varvid Kungl. Maj:t täcktes förordna, att riksdagens i förevarande skrivelse anmälda beslut skulle delgivas statskontoret till kännedom och efterrättelse, i vad på detta ämbetsverk ankomme, varjämte Kungl. Maj:t, med anledning av vad riksdagen i 4:de punkten anmält, behagade fastställa ny avlöningsstat för beskickningar och konsulat att tillämpas från den 1 januari 1916.
Ärendet kommer icke att vidare bliva föremål för Kungl. Maj:ts prövning.

39. Riksdagens skrivelse av den 20 maj, angående ersättning till vissa diplomatiska och konsulära tjänstemän i utlandet för kursförlust i anledning av kriget. (112.)

Ärendet är fortfarande på Kungl. Maj:ts prövning beroende.

3. Lantförsvarsdepartementet.

40. Riksdagens skrivelse av den 16 mars 1915, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ersättande från fjärde huvudtitelns allmänna besparingar av vissa förskottsvis utgivna medel. (30.)

Vid föredragning av denna skrivelse den 26 mars 1915 föreskrev Kungl. Maj:t, att de uti samma skrivelse upptagna förskott, tillhopa 138,524 kronor 20 öre, skulle gäldas från fjärde huvudtitelns allmänna besparingar.

Ärendet kommer ej vidare att bliva föremål för Kungl. Maj:ts prövning.

41. av samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utvidgning av ångpanneanläggningen vid Svea trängkärs kasernetablissemang i Örebro. (31.)

Vid föredragning av denna skrivelse den 26 mars 1915 bemyndigade Kungl. Maj:t arméförvaltningens fortifikationsdepartement att i enlighet med i ärendet ingiven ritning jämte kostnadsförslag gå i författning om utvidgning av ifrågavarande ångpanneanläggning, varjämte Kungl. Maj:t föreskrev, att härav föranledda kostnader, högst femton-tusentvåhundra kronor, skulle bestridas från fjärde huvudtitelns allmänna besparingar.

Ärendet kommer ej vidare att bliva föremål för Kungl. Maj:ts prövning.

42. av den 13 april, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anskaffande av motorcyklar för armén. (48.)

Vid föredragning av denna skrivelse den 30 april 1915 uppdrog Kungl. Maj:t åt arméförvaltningens intendentsdepartement att gå i författning om anskaffande av ett antal motorcyklar, vartill riksdagen anvisat medel, varjämte Kungl. Maj:t föreskrev, att härav föranledda kostnaden, högst 90,000 kronor, skulle bestridas av fjärde huvudtitelns allmänna besparingar.

Ärendet kommer icke vidare att bliva föremål för Kungl. Maj:ts prövning.

43. av samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ersättande av vissa förskottsvis utgivna medel. (47.)

Vid föredragning av denna skrivelse den 14 maj 1915 föreskrev Kungl. Maj:t, att till gäldande av de i skrivelsen omförmälda, förskottsvis utgivna medel skulle tagas i anspråk 10,619 kronor 53 öre från fjärde samt 10,003 kronor 87 öre från femte huvudtitelns allmänna besparingar.

Ärendet kommer icke vidare att bliva föremål för Kungl. Maj:ts prövning.

44. Riksdagens skrivelse av den 30 april, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående uppförande av vissa byggnader vid arméns intendenturförråd i Boden. (72.)

Vid föredragning av denna skrivelse den 14 maj 1915 anbefalldes Kungl. Maj:t arméförvaltningens fortifikationsdepartement att i huvudsaklig överensstämmelse med ingivna ritningar samt å platser, vilka arméförvaltningens fortifikations- och intendentsdepartement i samråd med kommandanten i Boden ägde bestämma, vid arméns intendenturförråd i Boden låta uppföra ett brödsädesmagasin med kvarn, ett mindre slakteri, inrymmande jämväl anordningar för korvtillverkning, jämte kreatursstall samt ett viktualiemagasin för en sammanlagd kostnad av högst 312,500 kronor, att bestridas på i riksdagsskrivelsen angivet sätt.

Ärendet kommer icke vidare att bli föremål för Kungl. Maj:ts prövning.

45. av samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående återuppförande av en nedbrunnen verkstadsbyggnad vid Karlskrona grenadjärregemente. (73.)

Vid föredragning av denna skrivelse den 14 maj 1915 bemyndigades Kungl. Maj:t arméförvaltningens fortifikationsdepartement *dels* att i huvudsaklig överensstämmelse med ingiven ritning och kostnadsförslag låta återuppföra ifrågavarande verkstadsbyggnad, *dels ock* att för tids vinnande låta under hand infordra anbud härom, dock med iakttagande av att anbuden infordrades från mera än ett håll; och skulle härav föranledda kostnader, högst 29,300 kronor, gäldas av fjärde huvudtitelns allmänna besparingar.

Ärendet kommer ej vidare att bli föremål för Kungl. Maj:ts prövning.

46. av den 7 maj, angående rätt i vissa fall till fria resor till och från hemorten för till tjänstgöring inkallade värnpliktige. (84.)

Ärendet är remitterat till marinförvaltningen för avgivande av yttrande.

47. av den 22 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om skyldighet för vissa värnpliktiga att under år 1915 undergå landstormsbefälsutbildning. (177.)

Vid föredragning av denna skrivelse den 25 maj 1915 beslöt Kungl. Maj:t, att lag om skyldighet för vissa värnpliktiga att under år 1915 undergå landstormsbefälsutbildning skulle genom trycket i vanlig ordning utfärdas, varjämte Kungl. Maj:t i ämnet vidare meddelade erforderliga bestämmelser och föreskrifter samt beslöt i övrigt erforderliga åtgärder.

Ärendet kommer ej vidare att bli föremål för Kungl. Maj:ts prövning.

48. av den 3 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av vissa Varbergs f. d. fästning tillhörande områden. (79.)

Vid föredragning av denna skrivelse den 28 maj 1915 bemyndigade Kungl. Maj:ts arméförvaltningens fortifikationsdepartement att å Kungl. Maj:ts och kronans vägnar till Varbergs stad försälja ifrågavarande, kronan tillhöriga fem områden mot en köpskilling av 28,067 kronor 50 öre och på i övrigt föreskrivna villkor.

Ärendet kommer ej vidare att bliva föremål för Kungl. Maj:ts prövning.

49. Riksdagens skrivelse av den 3 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av livregementets grenadjärers och livregementets husarers förutvarande övningsfält Sannahed. (80.)

Vid föredragning av denna skrivelse den 11 juni 1915 anbefallde Kungl. Maj:t arméförvaltningens fortifikationsdepartement *dels* att vidtaga de åtgärder, som kunde anses erforderliga för avlösning av å ifrågavarande övningsfält vilande betesrättservitut, eventuellt att mot ägarna av de servitutberättigade fastigheterna anhängiggöra talan om avlösningen under åberopande av den förändring i fråga om markens användande, som det i propositionen angivna och av riksdagen godkända förslaget till användning av Sannahed innebure, *dels ock* att, med i propositionen närmare angivna undantag, enligt förut omnämnda plan ävensom villkor i övrigt, som av riksdagen godkänts, försälja ej mindre av övningsfältet de delar, som icke besvärades av betesrättservitut, omedelbart, samt övriga delar av fältet, i den mån därå vilande servitut avlöstes, än även den till övningsfältet hörande skjutbanan jämte de å övningsfältet och skjutbanan befintliga byggnader och övriga anläggningar; dock att, därest någon byggnad fortfarande behövde tagas i anspråk för lantförsvarets behov, försäljningsbeloppet finge minskas med vad som motsvarade värdet å sådan byggnad; varjämte Kungl. Maj:t i ämnet meddelade i övrigt erforderliga föreskrifter.

Ärendet kommer ej vidare att bliva föremål för Kungl. Maj:ts prövning.

50. av den 27 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anvisande av medel till vissa byggnadsföretag vid armén. (149.)

Vid föredragning av denna skrivelse den 11 juni 1915 beslöt Kungl. Maj:t bemyndiga arméförvaltningens fortifikationsdepartement att omhänderhava och förvalta de uti riksdagens ifrågavarande skrivelse omnämnda, av riksdagen för år 1916 beviljade eller anvisade belopp, varjämte Kungl. Maj:t i ämnet meddelade erforderliga föreskrifter.

Vidare förklarade Kungl. Maj:t, beträffande vissa punkter i riksdagens ovan nämnda skrivelse, sig framdeles vilja meddela närmare bestämmelser.

Ärendet kommer att ytterligare bliva föremål för Kungl. Maj:ts prövning.

51. av den 28 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen samt i särskilda propositioner gjorda framställningar angående engångskostnader för försvaret. (150.)

Vid föredragning av denna skrivelse den 11 juni 1915 fattade Kungl. Maj:t beslut, som är av hemlig natur.

Ärendet kommer ej vidare att bliva föremål för Kungl. Maj:ts prövning.

52. Riksdagens skrivelse av den 18 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående överlåtelse av mark till lantförsvaret att användas till förläggningsplats och övningsfält för fälttelegrafkåren jämte två i ämnet väckta motioner. (120.)

Vid föredragning av denna skrivelse den 11 juni 1915 anbefalldes Kungl. Maj:t chefen för fortifikationen att, i samråd med chefen för generalstaben, med beaktande av vad i riksdagens berörda skrivelse anförts, verkställa förnyad utredning angående förläggning av fälttelegrafkåren ävensom till Kungl. Maj:t inkomma med det förslag, vartill utredningen kunde giva anledning.

Ärendet kommer ytterligare att bliva föremål för Kungl. Maj:ts prövning.

53. av den 27 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående hästhållningen för officerare vid armén. (151.)

Vid föredragning av denna skrivelse den 18 juni 1915 beslöt Kungl. Maj:t, med godkännande av riksdagens beslut, i vad detsamma skilde sig från Kungl. Maj:ts förslag i ämnet, uppdraga åt arméförvaltningens intendentsdepartement att — där så erfordrades, i samråd med inspektören för infanteriet — verkställa utredning och avgiva förslag angående lämpligaste och för statsverket billigaste sättet att ombesörja skötseln av hästar vid infanteriet ävensom av hästar, som vore avsedda att uppställas i generalstabens stall i Stockholm, därest detsamma bleve av statsverket inlöst; varjämte Kungl. Maj:t beslöt i övrigt erforderlig åtgärd i ämnet.

Riksdagens ifrågavarande skrivelse kommer icke vidare att bliva föremål för Kungl. Maj:ts prövning.

54. av den 28 maj, angående regleringen av utgifterna under riksstatsens fjärde huvudtitel, innefattande anslagen till lantförvarsdepartementet. (4.)

Vid föredragning av denna skrivelse den 18 juni 1915 fastställde Kungl. Maj:t till efterrättelse riksdagens i punkterna 1:o—60:o av nämnda skrivelse fattade beslut.

Ärendet kommer ej vidare att bliva föremål för Kungl. Maj:ts prövning.

55. av den 25 maj, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående anskaffande av hästar och fordon för krigsmaktens ställande på krigsfot (hästutskrivningslag), dels ock i anledning av samma proposition väckta motioner. (181.)

Vid föredragning av denna skrivelse den 2 juli 1915 förordnade Kungl. Maj:t, att lag angående anskaffande av hästar och fordon för krigsmaktens ställande på krigsfot (hästutskrivningslag) skulle genom trycket i vanlig ordning utfärdas.

Ärendet kommer ej vidare att bliva föremål för Kungl. Maj:ts prövning.

56. Riksdagens skrivelse av den 25 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av § 2 mom. 1 och 2, § 3, § 5 mom. 3, § 7 mom. 3 samt § 8 mom. 2 och 3 i lagen den 24 maj 1895 angående skyldighet för kommuner och enskilda att fullgöra rekvisitioner för krigsmaktens behov. (182.)

Vid föredragning av denna skrivelse den 2 juli 1915 förordnade Kungl. Maj:t, att lag om ändrad lydelse av § 2 mom. 1 och 2, § 3, § 5 mom. 3, § 7 mom. 3 samt § 8 mom. 2 och 3 i lagen den 24 maj 1895, angående skyldighet för kommuner och enskilda att fullgöra rekvisitioner för krigsmaktens behov, skulle i vanlig ordning genom trycket utfärdas.

Ärendet kommer ej vidare att bli föremål för Kungl. Maj:ts prövning.

57. av den 28 maj, angående regleringen av utgifterna under riksstatens tionde huvudtitel, innefattande anslagen till pensions- och indragningsstaterna. (10.)

Vid föredragning av denna skrivelse den 16 juli 1915 föreskrev Kungl. Maj:t, att riksdagens i ärendet fattade beslut skulle delgivas vederbörande myndigheter för kännedom och efterrättelse samt meddelade övriga erforderliga föreskrifter.

Ärendet kommer ej vidare att bli föremål för Kungl. Maj:ts prövning.

58. av den 14 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ändring i gällande grunder för pensionering av arméns befäl och underbefäl med vederlikar samt angående tiden för avgång ur tjänst. (106.)

Vid föredragning av denna skrivelse den 30 juli 1915 förordnade Kungl. Maj:t, att kungörelse i ämnet skulle genom trycket i vanlig ordning utfärdas.

Ärendet kommer ej vidare att bli föremål för Kungl. Maj:ts prövning.

59. av den 19 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av § 22 värnpliktslagen den 17 september 1914. (129.)

Vid föredragning av denna skrivelse den 30 juli 1915 förordnade Kungl. Maj:t, att lag om ändrad lydelse av § 22 värnpliktslagen skulle i vanlig ordning genom trycket utfärdas.

Ärendet kommer ej vidare att bli föremål för Kungl. Maj:ts prövning.

60. av den 27 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående reglemente för avlöning vid armén på krigsfot (krigsavlöningsreglemente), m. m. (170.)

Vid föredragning av denna skrivelse den 11 juni 1915 beslöt Kungl. Maj:t utfärda nytt krigsavlöningsreglemente att gälla intill utgången av år 1916.

Ärendet kommer ytterligare att bli föremål för Kungl. Maj:ts prövning.

61. Riksdagens skrivelse av den 11 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av visst område av Ljungbyheds övningsplats m. m. (88.)

Vid föredragning av denna skrivelse den 23 september 1915 beslöt Kungl. Maj:t vissa till en början erforderliga åtgärder, men kommer ärendet ytterligare att bli föremål för Kungl. Maj:ts prövning.

62. av den 29 maj, i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t i fråga om utbildning av landstormsbefäl. (222.)

Vid föredragning av denna skrivelse den 23 september 1915 anbefallde Kungl. Maj:t chefen för generalstaben, samtliga arméfördelningschefer, kommandanten i Boden och militärbefälhavaren på Gottland att före den 1 november 1915 inkomma med yttrande och förslag i anledning av riksdagens förevarande skrivelse.

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

63. av den 28 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående understöd åt Sveriges frivilliga landstormsorganisationer. (215.)

Vid föredragning av denna skrivelse den 1 oktober 1915 förordnade Kungl. Maj:t, att densamma skulle läggas till handlingarna.

Ärendet kommer icke vidare att bli föremål för Kungl. Maj:ts prövning.

64. av den 25 maj, angående ersättning i vissa fall för inkvartering, som föranletts av den under år 1914 anbefallda mobilisering av vissa av rikets stridskrafter. (184.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

4. Sjöförsvarsdepartementet.

65. Riksdagens skrivelse den 11 maj 1915, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående inrättande av en tandpoliklinik vid flottans station i Stockholm. (89.)

Anmälades den 21 maj 1915 inför Kungl. Maj:t, och beslöts därvid erforderlig åtgärd.

66. av samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående användande av allmänna besparingar å riksstatens femte huvudtitel till modernisering av övningsbatteriet i exercishuset vid flottans station i Karlskrona m. m. (102.)

Anmälades den 21 maj 1915 inför Kungl. Maj:t, och meddelades därvid erforderliga föreskrifter.

67. av den 18 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående den marin-

överintendenten och chefen för marinintendenturkåren tillkommande pensionsrätt m. m. (108.)

Vid föredragning den 28 maj 1915 har Kungl. Maj:t meddelat erforderliga föreskrifter.

68. Riksdagens skrivelse av den 20 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anställande av en mariningenjörstipendiat över stat. (113.)

Vid föredragning den 3 juni 1915 har Kungl. Maj:t meddelat erforderliga föreskrifter.

69. av samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående användande av viss del utav de till nyanskaffning av krigsfartygsmateriel under åren 1915 — 1919 avsedda medel. (110.)

Vid föredragning den 3 juni 1915 har Kungl. Maj:t, med godkännande av riksdagens beslut, i vad det avviker från Kungl. Maj:ts förslag i ämnet, förordnat om erforderliga åtgärder.

70. av samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtelse till lotsverket av visst område å södra Djurgården för anordnande därstädes av förrådslokaler. (146.)

Anmälades den 3 juni 1915 inför Kungl. Maj:t, som därvid förordnat om erforderliga åtgärder.

71. av den 27 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående förordning med särskilda föreskrifter angående avlöningsförmåner m. m. vid marinen på krigsfot. (171.)

Anmälades den 11 juni 1915 inför Kungl. Maj:t, som därvid meddelade erforderliga föreskrifter.

72. av den 27 maj, angående regleringen av utgifterna under riksstatens femte huvudtitel, innefattande anslagen till sjöförvarsdepartementet. (5.)

Vid föredragning den 18 juni 1915 har Kungl. Maj:t, med godkännande av riksdagens beslut rörande anslagen under femte huvudtiteln, i vad besluten avvika från Kungl. Maj:ts förslag, förordnat om erforderliga åtgärder.

73. av den 28 maj, angående engångskostnader för sjöförsvaret. (150.)

Vid föredragning den 9 juli 1915 har Kungl. Maj:t förordnat om erforderliga åtgärder.

74. av samma dag, angående regleringen av utgifterna under riksstatens tionde huvudtitel, innefattande anslagen till pensions- och indragningsstaterna. (10.)

Anmälades den 30 juli 1915 inför Kungl. Maj:t de på sjöförvarsdepartementets handläggning beroende delar av ärendet, och meddelades därvid beslut av Kungl. Maj:t.

Ovan upptagna skrivelser komma icke vidare att bli föremål för Kungl. Maj:ts prövning.

5. Civildepartementet.

75. Riksdagens skrivelse av den 28 maj 1915, angående regleringen av utgifterna under riksstatens sjätte huvudtitel, innefattande anslagen till civildepartementet. (6.)

Anmälades den 18 juni 1915, utom vad angick punkterna 11, 27, 47 och 64, därvid erforderliga åtgärder beslötos.

Punkten 11, angående anslag till bestridande av utgifter för registrering av automobiler, anmälades den 31 december 1915, därvid erforderlig åtgärd beslötos.

Punkten 64, angående anslag till alkoholistvården, anmälades den 12 augusti och den 17 december 1915; och beslötos därvid erforderliga åtgärder. Vissa delar av punkten hava ännu ej varit föremål för behandling.

I fråga om *punkten 27*, angående höjning av anslaget till statsmedicinska anstalten, och

punkten 47, angående anslag till skyddskoppypningens ordnande, hänvisas till vad under riksdagens särskilda skrivelser därom här nedan meddelats. (Jfr. nedan 112 och 113.)

76. av samma dag, angående regleringen av utgifterna under riksstatens tionde huvudtitel, innefattande anslagen till pensions- och indragningsstaterna. (10.)

Anmälades den 16 juli 1915 i de delar, som tillhörde civildepartementets handläggning, därvid erforderliga åtgärder beslötos.

77. av den 19 februari, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under punkt 11 av utgifter för kapitalökning gjorda framställning i fråga om anslag för anskaffande av ny rullande materiel vid statens järnvägar. (12.)

Anmälades den 23 februari 1915, därvid erforderlig åtgärd beslötos.

78. av den 26 februari, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition n:r 2 angående fastställande av postverkets stat för driftkostnader år 1916, i i vad densamma innefattar förslag om beviljande av årliga understöd åt vissa personer, ävensom en i ämnet väckt motion. (17.)

Anmälades den 18 juni 1915; och beslötos därvid erforderliga åtgärder.

79. av samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition n:r 3 angående fastställande av telegrafverkets stat för driftkostnader för år 1916, i i vad densamma innefattar förslag om beviljande av årliga understöd åt vissa personer. (18.)

Anmälades den 18 juni 1915; och beslötos därvid erforderliga åtgärder.

3* — *Justitiombudsmannens ämbetsberättelse till 1916 års riksdag.*

80. Riksdagens skrivelse av den 10 mars, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under utgifter för kapitalökning, punkt 4, gjorda framställning om anslag för fortsatt utveckling av statens telefon- och telegrafväsende. (26.)

Anmälades den 18 juni 1915, därvid erforderliga åtgärder beslötos.

81. av den 12 mars, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående tilläggs pension till förre stationskarlen vid statens järnvägar O. Lundgren. (27.)

Anmälades den 10 april 1915; och beslötos därvid erforderlig åtgärd.

82. av samma dag, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående årligt understöd åt biträdande postexpeditören Elin Hedvig Carolina Axelson. (28.)

Anmälades den 10 april 1915, därvid erforderlig åtgärd beslötos.

83. av den 19 mars, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtelse av vissa kronan tillhöriga områden till Malmbergets municipalsamhälle. (37.)

Anmälades den 14 maj 1915; och beslötos därvid erforderlig åtgärd.

84. av den 23 mars, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående disponerande av medel för understödjande av arbetslösa tobaksarbetare jämte en i ämnet väckt motion. (41.)

Överlämnad till finansdepartementet.

85. av den 13 april, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående tillfälligt lönetillägg åt viss personal av lägre grad vid statens järnvägar. (45.)

Anmälades den 7 maj 1915, därvid erforderlig åtgärd beslötos.

86. av samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående fastställande av telegrafverkets stat för driftkostnader för år 1916. (46.)

Anmälades den 18 juni 1915; och beslötos därvid erforderlig åtgärd.

87. av den 12 april, angående förhöjt årligt understöd åt arbetsledaren vid telegrafverket Håkan Alfred Olsson. (49.)

Anmälades den 18 juni 1915, därvid erforderlig åtgärd beslötos.

88. av den 14 april, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående fastställande av postverkets stat för driftkostnader år 1916. (50.)

Anmälades den 18 juni 1915, därvid erforderliga åtgärder beslötos.

89. av den 21 april, angående skyldighet för tillverkare av frukt- och bär-safter m. m, att å varans etikett och omslag ange tillverkarens namn och varans ingredienser. (57.)

Ärendet har ej ännu varit föremål för behandling.

90. Riksdagens skrivelse av den 30 april, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående beviljande av lån av statsmedel för understödjande av behövande konstidkare. (71.)

Anmälades den 11 maj 1915, därvid erforderliga åtgärder beslötos.

91. av samma dag, angående utarbetande av förslag i syfte att stävja spelet på utländska lotterier. (77.)

Ärendet har ännu ej varit föremål för behandling.

92. av samma dag, angående utredning i fråga om bidrag av statsmedel till kommun, som i sin tjänst anställer examinerad sjuksköterska. (78.)

Kungl. Maj:t har den 3 juni 1915 uppdragit åt sakkunniga för verkställande av utredning i fråga om med sjukvård sysselsatta kvinnors arbetsförhållanden m. m. att i samråd med sakkunniga med uppdrag att inom finansdepartementet biträda med de arbeten, som för lösningen av kommunalskattefrågan kunde anses erforderliga, jämväl verkställa utredning och avgiva förslag i ämnet.

Sådant förslag har ännu icke inkommit.

93. av den 5 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående årligt understöd åt linjearbetaren vid telegrafverket Lars Nordins änka Katarina Helena Nordin, född Zetterberg. (81.)

Anmälades den 18 juni 1915, därvid erforderlig åtgärd beslötos.

94. av den 11 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa ändringar i avlöningsreglementet för tjänstemän vid statens järnvägar. (86.)

Anmälades den 11 juni 1915; och utfärdades därvid kungörelse i ämnet, och beslötos övriga erforderliga åtgärder.

95. av samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ändring i villkoren för åtnjutande av det Ostkustbanans aktiebolag beviljade låneunderstöd. (87.)

Anmälades den 8 juni 1915, därvid erforderliga åtgärder beslötos.

96. av samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar i avseende å utgifterna för kapitalökning, i vad dessa angå under civildepartementet hörande utlåningsfonder. (91.)

Anmälades den 28 maj 1915, därvid erforderlig åtgärd beslötos.

97. av samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående beredande av ersättning för skada i vissa fall åt å statens järnvägars ångfärjor tjänstgörande järnvägs-, post- och tullpersonal. (92.)

Kungl. Maj:t har den 28 maj 1915 utfärdat kungörelse i ämnet.

98. Riksdagens skrivelse av den 11 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående förvärvande för Östersunds hospitals räkning av visst ägoområde i Mjälle by i Frösö socken av Jämtlands län. (95.)
Anmälades den 18 juni 1915; och beslötos därvid erforderliga åtgärder.
99. av samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående det vissa anstalter tillkommande understöd för där intagna sinnesslöa, blinda dövstumma och fallandesjuka, som tillerkänts pensionstillägg eller understöd enligt lagen den 30 juni 1913 om allmän pensionsförsäkring. (96.)
Anmälades den 8 oktober 1915, därvid erforderliga åtgärder beslötos.
100. av samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående viss utfästelse till Stockholms stad rörande västra stambanans framdragande över den föreslagna s. k. Hammarbyleden. (99.)
Anmälades den 18 juni 1915, därvid erforderliga åtgärder beslötos.
101. av den 20 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa ändringar i gällande avlöningsreglemente för tjänstemän vid statens vattenfallsverk. (109.)
Anmälades den 18 juni 1915, därvid kungörelse i ämnet utfärdades och övriga erforderliga åtgärder beslötos.
102. av den 18 maj, i anledning av väckt motion om visst medgivande i fråga om rätt för arrendatorer av staten tillhöriga tomter i Trollhättan att inköpa de arrenderade tomterna. (116.)
Anmälades den 3 juni 1915, och anbefalldes därvid vattenfallsstyrelsen att avgiva utlåtande i ärendet. Sådant utlåtande har ännu icke inkommit.
103. av samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om behörighet att utöva läkarkonsten. (121.)
Anmälades den 18 juni 1915; och beslötos därvid, att lagrådets utlåtande skulle inhämtas över den av riksdagen antagna lag angående behörighet att utöva läkarkonsten. Sedan sådant utlåtande avgivits, har Kungl. Maj:t den 21 september 1915 utfärdat lag i ämnet.
104. av den 19 maj, i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t i fråga om lagbestämmelser angående ordnande av brandväsendet & landsbygden. (123.)
Anmälades den 31 december 1915, därvid cirkulärskrivelse i avseende & brandväsendets ordnande utfärdades till samtliga Konungens befallningshavande i länen.

105. Riksdagens skrivelse av den 19 maj, i anledning av väckta motioner om skrivelse till Kungl. Maj:t angående utredning och förslag rörande reglering av nattarbetet inom bagerier, konditorier och s. k. hembagerier. (124.) Anmälades den 11 juni 1915, därvid socialstyrelsen anbefalldes att avgiva förslag rörande verkställandet av den av riksdagen i skrivelsen begärda utredningen. Sådant förslag har ännu icke inkommit.
106. av samma dag, i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående införande av helgdagar utan kyrklig karaktär. (125.) Anmälades den 11 juni 1915; och anbefalldes därvid överståthållarämbetet och Konungens befallningshavande i länen samt domkapitlen och Stockholms stads konsistorium att avgiva utlåtanden i ärendet. Dessa infortrade utlåtanden hava ännu icke fullständigt inkommit.
107. av den 28 maj, angående regleringen av utgifter för kapitalökning i avseende å de till civildepartementet hörande affärsdrivande verken. (131.) Anmälades den 18 juni 1915, därvid erforderliga åtgärder beslötos.
108. av den 21 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition n:r 78 med förslag till lag om skyddskoppypmpning. (172.) Anmälades den 11 juni 1915, därvid beslöts, att medicinalstyrelsens utlåtande skulle inhämtas över såväl det av riksdagens särskilda utskott tillstyrkta lagförslag om skyddskoppypmpning som ock det förslag till tillägg till 5 § av samma lagförslag, som blivit inom civildepartementet utarbetat. Sedan sådant utlåtande inkommit, är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts prövning.
109. av den 26 maj, angående åtgärder till förekommande av nattarbete av män inom industriella och angränsande arbetsområden. (174.) Anmälades den 11 juni 1915, därvid socialstyrelsen anbefalldes att avgiva förslag rörande verkställandet av den av riksdagen i skrivelsen begärda utredningen. Sådant förslag har ännu icke inkommit.
110. av den 25 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående fyllnadspension åt bandirektören vid statens järnvägar F. B. H. Santesson. (180.) Anmälades den 18 juni 1915, därvid erforderlig åtgärd beslöts.
111. av samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 21 september 1906 om automobiltrafik. (183.) Anmälades den 11 juni 1915, därvid förordning i ämnet utfärdades.

112. Riksdagens skrivelse av den 26 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition n:r 80 angående höjning av anslaget till statsmedicinska anstalten. (185.)

Anmälades den 11 juni 1915, därvid erforderlig åtgärd beslöts.

113. av samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition n:r 79 angående anslag till skyddskoppypmningens ordnande. (186.)

Anmälades den 11 juni 1915, därvid beslöts, att riksdagens beslut i ämnet skulle meddelas statskontoret och medicinalstyrelsen till kännedom och efterrättelse.

114. av den 27 maj, i anledning av ej mindre Kungl. Maj:ts proposition med förslag till dels lag om ändrad lydelse av 7, 16, 20 och 23 §§ i lagen den 30 juni 1913 om allmän pensionsförsäkring, dels ock lag om viss ändring av de i 37 § av samma lag meddelade övergångsbestämmelser, än även i anledning av ovannämnda proposition väckta motioner. (191.)

Anmälades den 3 juni 1915; och förordnades därvid, att lagrådets yttrande skulle inhämtas över av riksdagen antagna förslag till lagar i ämnet. Efter det lagrådets yttrande inkommit, hava den 8 juni 1915 lagar utfärdats.

115. av samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående grunder för upplåtelse av vissa kronan tillhöriga vattenfall och strömfäll m. m. (195.)

Kungl. Maj:t har den 11 juni 1915 utfärdat författningar i ämnet.

116. av samma dag, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till kungörelse angående ändrad lydelse av §§ 10 och 21 i lasarettstadsagan den 18 oktober 1901, dels ock i ämnet väckta motioner. (197.)

Kungl. Maj:t har den 11 juni 1915 förklarat ifrågavarande fråga för det dåvarande böra förfalla.

117. av samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om eftergift vid krig eller krigsfara från vissa bestämmelser om arbetstid för minderåriga och kvinnor. (200.)

Anmälades den 3 juni 1915, därvid kungörelse i ämnet utfärdades.

118. av den 29 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anordnande av elektrisk belysning och drivkraft vid statens vårdanstalt för alkoholister & Venngarn m. m. (213.)

Anmälades den 18 juni 1915, därvid erforderliga åtgärder beslötos.

6. Finansdepartementet.

119. Riksdagens skrivelse av den 18 maj 1915, angående regleringen av utgifterna under riksstatens första huvudtitel, innefattande anslagen till kungl. hov- och slottsstaterna. (1.)

Vid föredragning den 11 juni 1915 av denna skrivelse har Kungl. Maj:t förordnat, att innehållet av skrivelsen skulle meddelas riksmarskalksämberet och statskontoret till kännedom och efterrättelse.

120. av den 28 maj, angående regleringen av utgifterna under riksstatens sjunde huvudtitel, innefattande anslagen till finansdepartementet. (7.)

Vid föredragning den 18 juni 1915 av denna skrivelse har Kungl. Maj:t, med godkännande av riksdagens beslut rörande anslagen under sjunde huvudtiteln, i vad beslutet skilde sig från Kungl. Maj:ts framställningar i ämnet, förordnat, att riksdagens ifrågavarande skrivelse skulle delgivas statskontoret till kännedom och efterrättelse, i vad på detta ämbetsverk ankomme, ävensom att innehållet i de delar, som rörde andra ämbetsverk och myndigheter, skulle meddelas dessa.

121. av samma dag, angående regleringen av utgifterna under riksstatens tionde huvudtitel, innefattande anslagen till pensions- och indragningsstaterna. (10.)

Vid föredragning den 11 juni 1915 av denna skrivelse har Kungl. Maj:t förordnat, att skrivelsen skulle i de delar, som tillhörde handläggning av annat departement än finansdepartementet, för sådant ändamål överlämnas till vederbörande departement samt att innehållet av skrivelsen i övrigt skulle meddelas statskontoret till kännedom och efterrättelse.

122. av den 23 mars, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändrad lydelse av 35 § i förordningen den 9 juni 1905 angående försäljning av brännvin m. m., dels ock i ämnet väckta motioner. (40.)

Den 21 maj 1915 har Kungl. Maj:t utfärdat tre förordningar i ämnet.

123. av samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående disponerande av medel för understödjande av arbetslösa tobaksarbetare jämte en i ämnet väckt motion. (41.)

Den 10 april 1915 har Kungl. Maj:t utfärdat fyra kungörelser i ämnet.

124. av den 17 april, i fråga om förbud mot införsel av fjädrar av vilda fåglar. (56.)

Den 18 juni 1915 föredrogs skrivelsen inför Kungl. Maj:t, och beslöt Kungl. Maj:t anbefalla kommerskollegium att avgiva utlåtande i ämnet.

125. Riksdagens skrivelse av den 21 april, angående skyldighet för tillverkare av frukt- och bärsaft m. m. att å varans etikett och omslag angiva tillverkarens namn och varans ingredienser. (57.)

Den 12 maj 1915 överlämnades skrivelsen till civildepartementet, och redovisas den i motsvarande förteckning från samma departement.

126. av den 30 april, angående vidtagande av förberedande åtgärder för begagnande av de utvecklingsmöjligheter, som efter världskrigets upphörande kunna erbjuda sig för Sveriges handel, industri och sjöfart. (58.)

Den 11 juni 1915 har Kungl. Maj:t beslutat anbefalla kommerskollegium att avgiva utlåtande i ärendet ävensom överlämnat skrivelsen till utrikesdepartementet i de delar, den berörde samma departement, för den åtgärd, som på departementet kunde ankomma.

127. av den 28 april, angående val av två fullmäktige i riksbanken och av tre suppleanter för riksdagens samtliga fullmäktige i nämnda verk. (65.)

Den 14 maj 1915 har denna skrivelse blivit inför Kungl. Maj:t anmäld och lagd till handlingarna.

128. av samma dag, angående val av två fullmäktige i riksgäldskontoret jämte tre suppleanter för samtliga fullmäktige i nämnda verk. (66.)

Den 14 maj 1915 har denna skrivelse blivit inför Kungl. Maj:t anmäld och lagd till handlingarna.

129. av den 5 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående befrielse för riksbanken under viss tid från skyldigheten att inlösa av banken utgivna sedlar med guld. (82.)

Den 11 maj 1915 har Kungl. Maj:t utfärdat kungörelse i ämnet.

130. av den 18 maj, i anledning av riksdagens år 1914 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning under år 1913. (85.)

Den 11 juni 1915 har Kungl. Maj:t dels förordnat, att skrivelsen i vissa delar skulle överlämnas till ecklesiastik- och jordbruksdepartementen, dels ock meddelat erforderliga föreskrifter.

131. av den 11 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition i fråga om rätt för ordinarie tjänsteman, som befordrats till revisor i kammarrätten, att för ålderstillägg tillgodoräkna sig viss föregående tid i annan stats-tjänst. (90.)

Den 21 maj 1915 har Kungl. Maj:t utfärdat kungörelse i ämnet.

132. Riksdagens skrivelse av den 11 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående efterskänkande av kronans rätt till danaarv efter förre skolläraren Johan Fredrik August Pettersson från Hjelminge i Gåsinge socken m. fl. (94.)

Den 21 maj 1915 har Kungl. Maj:t förordnat, att denna skrivelse skulle meddelas vederbörande till kännedom.

133. av samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående beredande av löneförhöjning åt vissa befattningshavare hos generaltullstyrelsen. (97.)

Den 21 maj 1915 anmäldes skrivelsen i konselj och fattades beslut om löneförhöjningar för de ifrågavarande befattningshavarna.

134. av samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående befrielse för kommunerna inom lappmarksfögderiet av Västerbottens län från skyldighet att välja ombud i markegångsnämnd m. m. (98.)

Den 21 maj 1915 har Kungl. Maj:t utfärdat förordning i ämnet.

135. av den 10 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående förändring av tullsatserna å socker samt om ändrad lydelse av § 13 i förordningen med tulltaxa för inkommande varor. (103.)

Den 11 juni 1915 utfärdade Kungl. Maj:t kungörelse i ämnet.

136. av samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utsträckning av tiden för tullfri disposition av tullpliktiga utställningsföremål, som införts till Baltiska utställningen i Malmö år 1914. (104.)

Den 11 juni 1915 föreskrev Kungl. Maj:t, att skrivelsens innehåll skulle meddelas generaltullstyrelsen till kännedom och efterrättelse samt för styrelsens för Baltiska utställningen i Malmö 1914 förvaltningsutskotts och övriga vederbörandes underrättande.

137. av den 20 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående användande av överskott i djurgårdskassan till vissa byggnads- med flera arbeten vid Ulriksdals, Haga och Drottningholms slott m. m. (111.)

Den 11 juni 1915 hava vederbörliga föreskrifter meddelats överintendentsämbetet och riksmarskalksämbetet.

138. av samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag av lånemedel för gäldande av kostnader för införandet av statsmonopol å tobakstillverkningen i riket. (114.)

Den 11 juni 1915 har Kungl. Maj:t förordnat, att innehållet av denna skrivelse skulle meddelas statskontoret till kännedom.

139. av den 20 maj, angående de i 63 § regeringsformen föreskrivna kreditivsummor. (115.)

4* — *Justitieombudsmannens ämbetsberättelse till 1916 års riksdag.*

Den 11 juni 1915 har Kungl. Maj:t förordnat, att innehållet av denna skrivelse skulle meddelas statskontoret till kännedom.

140. Riksdagens skrivelse av den 19 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition n:r 129 med förslag till lag angående ändrad lydelse av 1 § i lagen den 22 juni 1911 om bankrörelse, till lag, innefattande vissa bestämmelser om centralkassor för jordbrukskredit, och till lag om ändrad lydelse av 11 § i lagen den 29 juli 1892 angående sparbanker. (132.)
Den 18 juni 1915 utfärdades tre lagar i berörda frågor.

141. av samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition n:r 128 med förslag till ändrad lydelse av § 18 mom. 2 i förordningen den 22 juni 1883 angående en post-sparbank för riket. (133.)
Den 11 juni 1915 har Kungl. Maj:t utfärdat förordning i ämnet.

142. av den 21 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändrad lydelse av 15 § 1, 3, 4, 5, 8 och 9 mom. samt 17 § 2 mom. i förordningen den 9 juni 1905 angående försäljning av brännvin. (134.)
Den 3 juni 1915 utfärdade Kungl. Maj:t förordning i ämnet.

143. av samma dag, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 9 juni 1905 angående försäljning av brännvin, dels ock en därmed sammanhängande motion. (135.)
Den 8 juni 1915 utfärdade Kungl. Maj:t förordning i ämnet.

144. av samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till ändrad lydelse av bestämmelserna för brännvin och sprit m. m. i rubrikerna 183—185 i gällande tulltaxa. (136.)
Den 8 juni 1915 utfärdade Kungl. Maj:t förordning och kungörelse i ämnet.

145. av samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till ändrad lydelse av 42 § 2 mom. i förordningen den 15 december 1914 angående statsmonopol å tobakstillverkningen i riket. (137.)
Den 1 juni 1915 utfärdade Kungl. Maj:t kungörelse i ämnet.

146. av samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till ändrad lydelse av 9 § i förordningen den 15 december 1914 om vad iakttagas skall i avseende å införande av statsmonopol å tobakstillverkningen i riket. (138.)
Den 11 juni 1915 har Kungl. Maj:t utfärdat förordning i ämnet.

147. Riksdagens skrivelse av den 21 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utvidgning av riksdagens bibliotek till centralt förvaltningsbibliotek. (158.)

Den 11 juni 1915 har denna skrivelse blivit inför Kungl. Maj:t anmäld och lagd till handlingarna.

148. av samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till ändrad lydelse av § 3 i reglementariska föreskrifter för riksdagen. (159.)

Den 11 juni 1915 har denna skrivelse blivit inför Kungl. Maj:t anmäld och lagd till handlingarna.

149. av samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 2 § i lagen den 12 maj 1897 med vissa bestämmelser om riksbankens sedelutgivningsrätt, så ock angående forum för riksbanken, till lag om ändrad lydelse av 3 och 6 §§ i lagen för Sveriges riksbank den 12 maj 1897 samt till lag angående rätt för Konungen att i vissa fall medgiva riksbanken viss ökad sedelutgivningsrätt. (160.)

Den 25 maj 1915 utfärdade Kungl. Maj:t tre lagar i ämnet.

150. av samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning till Kopparbergs köping av vissa delar av gruvingenjörsbostället Stora Gården n:r 1 och Stortorp n:r 1 i Ljusnarsbergs socken av Örebro län. (163.)

Den 11 juni 1915 beslöt Kungl. Maj:t, att vad Kungl. Maj:t och riksdagen sålunda beslutat skulle meddelas kammarkollegium och statskontoret till kännedom och efterrättelse samt kommerskollegium till kännedom.

Tillika skulle Kungl. Maj:t framdeles efter anmälan av kammarkollegium bestämma tid för de med försäljningen avsedda områdenas tillträdande av Kopparbergs köping.

151. av samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående avstående till Eskilstuna stad av kronan eventuellt tillkommande rätt till visst område av den s. k. Västermarken. (164.)

Den 11 juni 1915 beslöt Kungl. Maj:t, att skrivelsens innehåll skulle meddelas kammarkollegium till kännedom och efterrättelse samt för vederböraudes förstärkning.

152. av den 27 maj, angående anvisande av anslag till riksdags- och revisionskostnader, m. m. (166.)

Den 11 juni 1915 har Kungl. Maj:t förordnat, att innehållet av denna skrivelse skulle meddelas statskontoret till kännedom och efterrättelse.

153. av den 27 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts i proposition n:r 197 gjorda

framställning angående överförande till statsverkets värnskattefond av viss del av krigskonjunkturskatten. (167.)

Den 11 juni 1915 har denna skrivelse blivit införd Kungl. Maj:t anmäld och lagd till handlingarna.

154. Riksdagens skrivelse av den 27 maj, angående anvisande av anslag till räntor å statsskulden. (168.)

Den 11 juni 1915 har Kungl. Maj:t förordnat, att innehållet av denna skrivelse skulle meddelas statskontoret till kännedom och efterrättelse.

155. av samma dag, angående anvisande av anslag för avbetalning å statskulden. (169.)

Den 11 juni 1915 har Kungl. Maj:t förordnat, att innehållet av denna skrivelse skulle meddelas statskontoret till kännedom och efterrättelse.

156. av den 26 maj, angående minskning av utgifterna för Sveriges officiella statistik i samband med omläggning av grunderna för densamma. (173.)

Den 18 juni 1915 föredrogs skrivelsen inför Kungl. Maj:t, och beslöt Kungl. Maj:t anbefalla kommerskollegium, statistiska centralbyrån och socialstyrelsen att gemensamt avgiva utlåtande i ärendet.

157. av den 29 maj angående utredning rörande omorganisation av rikets sjömanshus. (175.)

Efter det kommerskollegium den 14 december 1915 avgivit infortrat utlåtande, är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

158. av den 25 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 5 och 6 §§ i lagen den 11 oktober 1907 angående civila tjänst innehavares rätt till pension m. m. (178.)

Den 12 augusti 1915 har Kungl. Maj:t utfärdat lag i ämnet.

159. av den 26 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till ändrad lydelse av 18 § i förordningen den 15 december 1914 angående statsmonopol å tobakstillverkningen i riket. (187.)

Den 11 juni 1915 har Kungl. Maj:t utfärdat kungörelse i ämnet.

160. av samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till ändrad lydelse av § 13 mom. 5 i förordningen den 9 juni 1911 med tulltaxa för inkommande varor. (188.)

Den 6 juni 1915 utfärdade Kungl. Maj:t kungörelse i ämnet samt föreskrevs tillika, att skrivelsens innehåll skulle meddelas generaltullstyrelsen till kännedom.

161. Riksdagens skrivelse av den 26 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående utförsel av socker under viss tid utan erläggande av sockerskatt. (189.)
Den 1 juni 1915 har Kungl. Maj:t utfärdat förordning i ämnet.
162. av samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om krigskonjunkturskatt. (190.)
Den 11 juni 1915 har Kungl. Maj:t utfärdat förordning i ämnet.
163. av den 28 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ändrad lydelse av § 15 i kungl. kungörelsen den 18 juni 1910 angående avlöningsreglemente för tjänstemän vid tullverkets lokalförvaltning samt kust- och gränsbevakning. (212.)
Den 11 juni 1915 har Kungl. Maj:t utfärdat kungörelse i ämnet.
164. av den 29 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ändring av bestämmelserna för statens meddelande av sjöförsäkring mot krigsfara. (214.)
Den 9 juli 1915 har Kungl. Maj:t utfärdat förordning i ämnet.
165. av den 28 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående bestridande av kostnader för framlidna Hennes Maj:ts Änkedrottning Sofias och framlidna Hennes Kungl. Höghet Änkebertiginnans av Dalarna begravningar. (216.)
Den 16 oktober 1915 beslöt Kungl. Maj:t, att skrivelsens innehåll skulle delgivas vederbörande för kännedom.
166. av samma dag, angående beräkning av bevillningarna för år 1916. (217.)
Den 11 juni 1915 har Kungl. Maj:t förordnat, att vad riksdagen i förevarande ämne beslutit skulle i erforderliga delar meddelas statskontoret till kännedom och efterrättelse.
167. av den 29 maj, med reglemente för riksbankens styrelse och förvaltning. (223.)
Den 11 juni 1915 har denna skrivelse blivit inför Kungl. Maj:t anmäld och lagd till handlingarna.
168. av samma dag, med reglemente för riksgäldskontoret. (224.)
Den 11 juni 1915 har denna skrivelse blivit inför Kungl. Maj:t anmäld och lagd till handlingarna.
169. av samma dag, angående statsregleringen för år 1916. (225.)
Den 11 juni 1915 har Kungl. Maj:t förordnat, att vad riksdagen i förevarande ämne

beslutit skulle i erforderliga delar meddelas statskontoret till kännedom och efterrättelse.

170. Riksdagens skrivelse av den 29 maj, med överlämnande av ny riksstat. (226.) Vid anmälan den 26 juni 1915 av denna skrivelse har Kungl. Maj:t förordnat, att berörda riksstat skulle tillställas statskontoret till kännedom och efterrättelse.

7. Eeklesiastikdepartementet.

171. Riksdagens skrivelse av den 5 mars 1915, i anledning av väckt motion om befogenhet för kyrkostämman att fastställa tid för sådan stämmas hållande. (25.)

Lag i ämnet har utfärdats den 23 oktober 1915.

172. av den 30 april, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslagen till provärsinstitutionen. (74.)

Kungl. Maj:t har den 23 oktober 1915 meddelat slutligt beslut i ärendet.

173. av samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående rätt för lärarinna vid statsunderstödd enskild läroanstalt att för uppflyttning i högre lönegrad tillgodoräkna sig tjänstgöring vid svensk skola i utlandet. (75.)

Kungörelse i ämnet har utfärdats den 31 december 1915.

174. av samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående villkor för det av riksdagen anvisade anslag till restaurering av det s. k. klosterhuset i Vreta klostrets församling. (76.)

Kungl. Maj:t har den 28 maj 1915 ställt anslaget till överintendentsämbetets förfogande samt anbefallt ämbetet att, sedan reparationsarbetena blivit utförda, därom göra anmälan. Sådan anmälan har ännu icke inkommit.

175. av den 7 maj, angående åvägbringande av ändamålsenligare bestämmelser rörande överföring av flyttningsbetyg. (83.)

Bestämmelser av ifrågavarande slag hava meddelats genom förordning angående kyrkoböckers förande den 3 december 1915.

176. Riksdagens skrivelse av den 11 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående användning av viss besparing å anslaget till 1914 års kurser i alkohologi och hälsolära. (93.)

Kungl. Maj:t har den 26 juni 1915 meddelat slutligt beslut i ärendet.

177. av den 18 maj, i anledning av riksdagens år 1914 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning under år 1913. (85.)

Sedan läroverksöverstyrelsen och statskontoret avgivit utlåtanden beträffande jämkning i nu gällande bestämmelser rörande den tjänstgöringsskyldighet, som åligger ämneslärarinna vid statsunderstödd enskild läroanstalt, för det fall att hon tillika tjänstgör såsom biträdande föreståndarinna, är detta ärende beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

178. av den 20 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående avstående till Hudiksvalls stad av kronans rätt till gamla läroverkstomten i Hudiksvall med därå uppförda byggnader m. m. (140.)

Kungl. Maj:t har den 19 augusti 1915 meddelat slutligt beslut i ärendet.

179. av den 25 maj, i anledning av väckt motion om pension åt professorn vid Lunds universitet J. E. Lehmann. (179.)

Kungl. Maj:t har den 18 juni 1915 meddelat slutligt beslut i ärendet.

180. av den 27 maj, i anledning av väckta motioner angående skrivelse till Kungl. Maj:t med begäran dels om framläggande av förslag i fråga om beredande åt Stockholms stad av egen stiftstyrelse och egen biskop, dels ock om utredning och förslag i fråga om ändring i stiftsindelningen. (202.)

Kungl. Maj:t har den 3 september 1915 anbefallt kommittén för utredning av frågan om de kyrkliga konsistoriernas omorganisation m. m. att i sammanhang med det kommittén givna uppdrag verkställa den begärda utredningen. Detta uppdrag har ännu icke fullgjorts.

181. av samma dag, i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående beredande av tillfälle för innehavare av lägenheter å ecklesiastika boställen att friköpa de innehavda lägenheterna. (205.)

Kungl. Maj:t har den 26 juni 1915 uppdragit åt de av statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet tillkallade sakkunniga för utredning av frågan om upplåtelse av kronojord till egna hem att verkställa jämväl utredning i förevarande avseende och till Kungl. Maj:t ingiva härav föranlett förslag. Sådant förslag har ännu icke inkommit.

182. Riksdagens skrivelse av den 27 maj, angående reglering av utgifterna under riksstatens åttonde huvudtitel, innefattande anslagen till ecklesiastikdepartementet. (8.)

Kungl. Maj:t har den 26 juni, den 7 september, den 1, den 8, den 13, den 23 och den 29 oktober, den 12, den 19 och den 27 november samt den 3 och den 31 december 1915 slutligt avgjort skilda delar av ärendet. Dock äro nedan omförmälda punkter ännu icke slutbehandlade.

Punkten 28, angående resestipendier åt prästmän.

Kungl. Maj:t har den 10 december 1915 förordnat, att med åtgärder för stipendiernas utdelning skall tills vidare anstå.

Punkten 94, angående anslag till en poliklinik för barnsjukdomar i Stockholm.

Kungl. Maj:t har den 26 juni 1915 anbefallt överståthållarämbetet att från stadsfullmäktige i Stockholm infordra och till Kungl. Maj:t överlämna yttrande, huruvida de äro villiga att uppfylla ett vid anslaget fäst villkor.

Sådant yttrande har ännu ej inkommit.

Punkten 98, angående resestipendier åt ordinarie lärare och vissa andra tjänstemän vid rikets universitet samt karolinska mediko-kirurgiska institutet.

Kungl. Maj:t har den 10 december 1915 förordnat, att med åtgärder för stipendiernas utdelning skall tills vidare anstå.

Punkten 118, angående jämkning beträffande grunderna för utdelning av anslag till de högre enskilda lärarinneseminarierna m. m.

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

Punkten 119, angående anslag till nybyggnad åt fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala samt till anordnande av utbildningskurser för lärarinnor i huslig ekonomi.

Sedan läroverks- och folkskolöverstyrelserna samt lautbruksstyrelsen avgivit utlåtanden i ärendet, är detta beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

Punkterna 121, 122 och 124, angående dels resestipendier åt lärarpersonalen vid enskilda läroanstalter, dels resestipendier och studieunderstöd åt föreståndarinnor och lärarinnor vid lärarinneutbildningsanstalter i huslig ekonomi ävensom åt skolkökslärarinnor vid andra läroanstalter, dels ock resestipendier åt lärarpersonalen vid kommunala mellanskolor.

Kungl. Maj:t har den 10 december 1915 förordnat, att med åtgärder för stipendiernas utdelning skall tills vidare anstå.

Punkten 138, angående anslag till fortbildningskurser för lärare och lärarinnor vid folk- och småskolor.

Kungl. Maj:t har den 26 juni 1915 anbefallt folkskolöverstyrelsen att efter vederbörandes hörande inkomma med förslag till anslagets användning.

Detta förslag har ännu ej inkommit.

Punkterna 143—146, angående dels resestipendier åt rektorer samt övriga lärare och lärarinnor vid folkskoleseminarierna, dels resestipendier åt lärarpersonalen

vid högre folkskolor, dels resestipendier åt folkskollärare och folkskollärarinnor, dels och resestipendier åt lärare och lärarinnor vid småskoleseminarier samt mindre folkskolor och småskolor ävensom biträdande lärare och lärarinnor vid folkskolor.

Kungl. Maj:t har den 10 december 1915 förordnat, att med åtgärder för utdelning av dessa stipendier skall tills vidare anstå.

Punkten 156, angående anslag till upplysnings- och undervisningsverksamhet för nykterhetens främjande m. m.

Kungl. Maj:t har den 26 juni 1915 ställt anslaget till vederbörandes förfogande med undantag av ett belopp å 56,000 kronor till anordnande under år 1916 av kurser i alkohologi och hälsolära, i vilket avseende ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

Punkten 164, angående resestipendier åt föreståndare, lärare och lärarinnor vid rikets abnormskolor.

Kungl. Maj:t har den 10 december 1915 förordnat, att med åtgärder för stipendiernas utdelning skall tills vidare anstå.

Punkten 166, angående anslag till nybyggnad m. m. för tekniska högskolan. Anslaget har ännu icke ställts till vederbörandes förfogande.

Punkten 168, angående anslag för uppehållande av verksamheten vid tekniska skolan i Stockholm.

Kungl. Maj:t har den 26 juni 1915 anbefallt överståthållarämbetet att från stadsfullmäktige i Stockholm infordra utlåtande, huruvida de ikläda sig uppfyllandet av ett utav Riksdagen satt villkor för anslagets åtnjutande.

Detta utlåtande har ännu ej inkommit.

Punkten 169, angående anslag till provisorisk lönereglering åt befattningshavare vid tekniska skolan i Stockholm.

Kungl. Maj:t har den 26 juni 1915 anbefallt överståthållarämbetet att från stadsfullmäktige i Stockholm infordra utlåtande, huruvida de ikläda sig uppfyllandet av ett utav Riksdagen satt villkor för anslagets åtnjutande.

Detta utlåtande har ännu ej inkommit.

Punkten 179, angående resestipendier åt föreståndare och facklärare vid lägre tekniska läroanstalter.

Kungl. Maj:t har den 10 december 1915 förordnat, att med åtgärder för stipendiernas utdelning skall tills vidare anstå.

Punkten 183, angående anslag till understödjande av idrotten.

Sedan styrelsen för Sveriges centralförening för idrottens främjande samt överstyrelsen för svenska gymnastik- och idrottsföreningarnas riksförbund den 7 december 1915 inkommit med gemensamt utlåtande och förslag i ärendet, har detsamma den 11 i samma månad återremitterats till nämnda organisationer för avgivande av förnyat utlåtande.

Sådant utlåtande har ännu icke inkommit.

Punkten 184, angående anslag till understödjande av skididrotten bland ungdomen.

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

Punkten 198, angående beredande av tillfälle för svenska forskare till vetenskapligt arbete vid utländska biologiska stationer.

Kungl. Maj:t har den 10 december 1915 förordnat, att med åtgärder för utdelning av understöd från ifrågavarande anslag skall tills vidare anstå.

Punkten 199, angående resestipendier åt journalister.

Kungl. Maj:t har den 26 juni 1915 i överensstämmelse med i ämnet utfärdad kungörelse anmodat centralstyrelsen för svenska journalistföreningen, styrelsen för publicistklubben och styrelsen för svenska tidningsutgivarföreningen att vardera välja två personer att vara ledamöter av den nämnd, som skall avgiva förslag till utdelning av ifrågavarande stipendier, och två personer att vara suppleanter för de utsedda ledamöterna samt före den 1 februari 1916 till Kungl. Maj:t inkomma med uppgift å de sålunda valda personerna.

Dessa uppgifter hava ännu ej fullständigt inkommit.

Punkten 201, angående bidrag till bestridande av kostnaderna för en antarktisk expedition åren 1915—1919.

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

183. Riksdagens skrivelse av den 28 maj, angående regleringen av utgifterna under riksstatens tionde huvudtitel, innefattande anslagen till pensions- och indragningsstaterna. (10.)

Kungl. Maj:t har, i vad på ecklesiastikdepartementets föredragning ankommer, den 26 juni, den 29 oktober och den 8 november 1915 meddelat slutliga beslut i ärendets olika delar.

184. av den 29 maj, rörande revision av förordningen angående antagande av släktnamn m. m. (218.)

Sedan av statsrådet och chefen för ecklesiastikdepartementet tillkallade sakkunniga den 15 september 1915 avgivit förslag i ärendet, hava utlåtanden över förslaget inhämtats från samtliga ecklesiastiska konsistorier och Konungens befallningshavande samt överståthållarämbetet och pensionsstyrelsen. Därefter har Kungl. Maj:t den 17 december 1915 anbefallt statistiska centralbyrån att avgiva utlåtande i ärendet. Sådant utlåtande har ännu icke inkommit.

8. Jordbruksdepartementet.

185. Riksdagens skrivelse av den 25 maj 1915, angående regleringen av utgifterna under riksstatens nionde huvudtitel, innefattande anslagen till jordbruksdepartementet. (9.)

Anmälades den 18 juni 1915, därvid följande kungörelser utfärdades nämligen angående anslag till lantmannaskolor, angående ändringar i gällande villkor ifråga om anslag till lanthushållsskolor samt angående villkor och bestämmelser för åtnjutande av de i staten för statens veterinärbakteriologiska anstalt upptagna avlöningsförmåner, varjämte av skrivelsen i övrigt föranledda åtgärder beslötos.

186. av den 28 maj, angående regleringen av utgifterna under riksstatens tionde huvudtitel, innefattande anslagen till pensions- och indragningsstaterna. (10.)

Anmälades den 16 juli 1915 i de delar, som tillhörde jordbruksdepartementets handläggning, därvid Kungl. Maj:t godkände de beslut, som utöver vad Kungl. Maj:t föreslagit blivit av riksdagen fattade; och förordnades, att vad Kungl. Maj:t och riksdagen beslutat skulle delgivas vederbörande ämbetsmyndigheter.

187. av den 26 februari, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående siktning av rågmjöl och förordning om viss sammansättning av rågbröd dels ock i ämnet väckta motioner. (19.)

Anmälades den 2 mars 1915, därvid förordning angående siktning av rågmjöl utfärdades.

188. av den 17 mars, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändrad lydelse av 32 § i förordningen den 9 juni 1871 angående fattigvården. (32.)

Anmälades den 10 april 1915, därvid förordning i ämnet utfärdades.

189. av den 19 mars, angående regleringen av utgifterna för kapitalökning i i vad angår jordbruksärendena. (36.)

Anmälades den 30 april 1915, därvid kungörelse utfärdades angående ändrad lydelse av mom. 1:o i kungörelsen den 7 augusti 1907 angående ändrade bestämmelser rörande fonden för fiskerinäringens befrämjande, varjämte i övrigt erforderliga beslut i ämnet fattades.

190. av samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtelse av rätt till bearbetande av icke inmutningsbara mineralfyndigheter å kronojord. (38.)

Anmälades den 16 april 1915, därvid förordnades, att vad Kungl. Maj:t och riksdagen beslutat skulle meddelas kommerskollegium och domänstyrelsen till kännedom.

191. Riksdagens skrivelse av den 19 mars, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtelse av kronan tillhörande jordägarandelar i gruvor. (39.)

Anmälades den 16 april 1915, därvid förordnades, att vad Kungl. Maj:t och riksdagen beslutat skulle meddelas kommerskollegiet och domänstyrelsen till kännedom.

192. av den 14 april, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av ett område från förra militiebostället Älgarås n:r 2 Mellangården i Skaraborgs län. (51.)

Anmälades den 30 april 1915, därvid förordnades, att vad Kungl. Maj:t och riksdagen beslutat skulle meddelas domänstyrelsen till kännedom och efterrättelse, varjämte i övrigt erforderliga beslut i ämnet fattades.

193. av samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av viss kronans andel i det till soldatroten n:r 67 vid Uppvidinge kompani av Kalmar regemente hörande soldattorp i Kronobergs län. (52.)

Anmälades den 30 april 1915, därvid förordnades, att vad Kungl. Maj:t och riksdagen beslutat skulle meddelas domänstyrelsen till kännedom, varjämte i övrigt erforderligt beslut i ämnet fattades.

194. av samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning till Strängnäs landsförsamling av mark från förra hospitalshemmanet Stenby n:r 1 i Södermanlands län. (53.)

Anmälades den 30 april 1915, därvid förordnades, att vad Kungl. Maj:t och riksdagen beslutat skulle meddelas domänstyrelsen till kännedom och efterrättelse, varjämte i övrigt erforderliga beslut i ämnet fattades.

195. av samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av vissa kronoegendomar och upplåtande av lägenheter från sådana egendommar. (54.)

Anmälades den 30 april 1915, därvid förordnades, att vad Kungl. Maj:t och riksdagen beslutat skulle meddelas domänstyrelsen till kännedom och efterrättelse, varjämte i övrigt erforderliga beslut i ämnet fattades.

196. av den 16 april, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning om åtgärder för att främja tillgodogörandet av den i landets torvmossar befintliga bränsletillgång m. m. (59.)

Anmäldes den 24 april 1915, därvid förordnades, att Kungl. Maj:ts och riksdagens beslut skulle meddelas statskontoret till kännedom.

197. Riksdagens skrivelse av den 18 maj, i anledning av riksdagens år 1914 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning under år 1913. (85.)

Remitterades den 1 juli 1915 till domänstyrelsen i de delar, som rörde jordbruksdepartementet. Det infordrade utlåtandet har ännu icke inkommit.

198. av den 10 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående avsättande till nationalpark av ett område norr om Torne träsk i Norrbottens län jämte två i ämnet väckta motioner. (100.)

Anmäldes den 3 juni 1915, därvid Kungl. Maj:ts befallningshavande i Norrbottens län anbefalldes föranstalta om utredning utav de av riksdagen i dess skrivelse berörda förhållanden. Sådan utredning har ännu icke inkommit.

199. av samma dag, i anledning av väckta motioner om vidtagande av åtgärder för åstadkommande av en förbättrad och ökad ullproduktion i Sverige. (101.)

Anmäldes den 3 juni 1915; och beslöts gemensam remiss till kommerskollegiet och lantbruksstyrelsen. Svar å remissen har ännu icke inkommit.

200. av den 18 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående understöd åt avlidne förvaltaren vid Alnarps egendom Gottfrid Fredricsons och hans efterlevande hustrus minderåriga barn. (107.)

Anmäldes den 28 maj 1915, därvid förordnades, att innehållet i riksdagens skrivelse skulle meddelas styrelsen för lantbruks- och mejeriinstitutet vid Alnarp till kännedom samt för vederbörandes underrättande.

201. av samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av vissa kronoegendomar och upplåtande av lägenheter från sådana egendomar. (117.)

Anmäldes den 28 maj 1915, därvid förordnades, att vad Kungl. Maj:t och riksdagen beslutat i ärendet skulle meddelas domänstyrelsen till kännedom och efterrättelse, varjämte i övrigt erforderliga beslut fattades.

202. av samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående överlåtande under viss förutsättning till Uppsala spårvägsaktiebolag av den till Ultuna egendom hörande utgården Graneberg i Uppsala län samt en i ämnet väckt motion. (118.)

Anmäldes den 18 juni 1915, därvid förordnades, att till styrelsens för lantbruksinstitutet vid Ultuna kännedom skulle överlämnas tryckta exemplar av omförmälda proposition samt av riksdagens ifrågavarande skrivelse.

203. Riksdagens skrivelse av den 18 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av vissa kronoegendomar och upplåtande av lägenheter från sådana egendomar. (119.)

Anmälde den 3 juni 1915, därvid riksdagens beslut, i vad de avveke från vad Kungl. Maj:t i dessa ämnen föreslagit, godkändes, samt förordnades, att vad Kungl. Maj:t och riksdagen beslutat skulle meddelas domänstyrelsen till kännedom och efter rättelse, varjämte i övrigt erforderliga beslut fattades.

204. av den 19 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag med särskilda bestämmelser beträffande viss samfälld skogsmark inom Kopparbergs län. (122.)

Anmälde den 3 juni 1915, därvid förordnades, att över det av riksdagen för dess del antagna lagförslaget lagrådets yttrande skulle inhämtas genom utdrag av statsrådsprotokollet. Sedan lagrådet avgivit yttrande över förslaget, anmälde ärendet ånyo den 11 juni 1915, därvid lag i ämnet utfärdades.

205. av samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts propositioner nr 119 angående åtgärder från det allmännas sida för beredande av driftkredit åt idkare av mindre jordbruk och nr 129 med förslag till lag angående ändrad lydelse av 1 § i lagen den 22 juni 1911 om bankrörelse, till lag, innefattande vissa bestämmelser om centralkassor för jordbrukskredit, och till lag om ändrad lydelse av 11 § i lagen den 29 juli 1892 angående sparbanker. (132.)

Anmälde den 18 juni 1915 i vad avsåge de i proposition nr 119 framställda förslag, därvid fyra särskilda författningar i ämnet utfärdades och i övrigt erforderliga åtgärder beslötos, varjämte skrivelsen i de delar den rörde proposition nr 129 överlämnades till finansdepartementet.

206. av den 20 maj, i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående utredning och förslag ifråga om bidrag av statsmedel till kostnaderna för indelning, förbättring och underhåll av enskilda vägar å landet m. m. (139.)

Anmälde den 3 juni 1915, därvid beslöts remiss till samtliga Konungens befallningshavande. Sedan samtliga de infordrade utlåtandena inkommit, är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

207. av samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående driftkostnader under år 1916 för egnahemslånefonden. (141.)

Anmälde den 3 juni 1915, därvid förordnades, att till kännedom och efter rättelse i vad på statskontoret berodde skulle dit överlämnas tryckta exemplar av omförmälda proposition och riksdagens ifrågavarande skrivelse.

208. Riksdagens skrivelse av den 20 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående statsbidrag för år 1915 till parallellundervisning vid lantmannaskolan å Fridhem i Malmöhus län. (142.)

Anmälades den 3 juni 1915, därvid erforderligt beslut i ämnet fattades.

209. av samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av förra militiebostället Bökås n:r 1 i Jönköpings län. (143.)

Anmälades den 3 juni 1915, därvid förordnades, att vad Kungl. Maj:t och riksdagen beslutat skulle meddelas domänstyrelsen till kännedom och efterrättelse, varjämte i övrigt erforderligt beslut fattades.

210. av samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning till staden Åmål av tre kronolägenheter. (144.)

Anmälades den 3 juni 1915, därvid förordnades, att vad Kungl. Maj:t och riksdagen beslutat skulle meddelas domänstyrelsen till kännedom och efterrättelse, varjämte i övrigt erforderliga beslut fattades.

211. av samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående tillsättning av förste lantmätartjänsten i Stockholms län. (145.)

Anmälades den 3 juni 1915, därvid erforderligt beslut i ämnet fattades.

212. av samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ersättning till statens lantbrukskonsulent i England för kursförlust i anledning av kriget. (147.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

213. av samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtande av odlingslägenheter m. m. i trakterna ovan odlingsgränsen i Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker. (148.)

Anmälades den 3 juni 1915, därvid kungörelse i ämnet utfärdades, varjämte i övrigt av riksdagens skrivelse föranledda beslut fattades.

214. av den 21 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående avstående eller upplåtande i vissa fall av mark från kronoegendomar. (161.)

Anmälades den 3 juni 1915, därvid förordnades, att vad Kungl. Maj:t och riksdagen beslutat skulle meddelas vederbörande till kännedom.

215. av samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående upphörande av ett staden Karlstad beviljat privilegium i fråga om skyldigheten att bygga och underhålla bro över Klarälvens västra älvgren vid nämnda stad. (162.)

Anmälades den 3 juni 1915, därvid förordnades, att vad Kungl. Maj:t och riksdagen beslutat skulle meddelas Konungens befallningshavande i Värmlands län till kän-

nedom och för vederbörandes underrättande, varjämte i övrigt erforderligt beslut i ämnet fattades.

216. Riksdagens skrivelse av den 21 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av vissa kronoegendomar och upplåtande av lägenheter från sådana egendomar. (165.)

Anmälades den 3 juni 1915, därvid förordnades, att vad Kungl. Maj:t och riksdagen beslutat skulle meddelas domänstyrelsen till kännedom och efterrättelse, varjämte i övrigt erforderliga beslut fattades.

217. av den 29 maj, angående vidtagande av vissa åtgärder från statens sida till främjande av landsbygdens förseende med elektrisk kraft. (176.)

Anmälades den 11 juni 1915, därvid beslöts gemensam remiss till kommerskollegiet, lantbruksstyrelsen och vattenfallsstyrelsen. Det sålunda infordrade utlåtandet har ännu icke inkommit.

218. av den 27 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående utsyning å viss skog inom Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker med flera områden. (192.)

Anmälades den 18 juni 1915, därvid förordning i ämnet utfärdades.

219. av samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om förekommande av överdriven avverkning å ungskog inom de delar av Västerbottens och Norrbottens län, som ej höra till lappmarken. (193.)

Anmälades den 18 juni 1915, därvid förordning i ämnet utfärdades.

220. av samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts propositioner n:r 6 angående driftkostnader under år 1916 för statens domäner och n:r 71 angående avlöningsstat för skogsstatens ordinarie personal m. m. (194.)

Anmälades den 18 juni 1915, därvid Kungl. Maj:t godkände riksdagens i skrivelsen anmälda beslut i vad de avveke från vad Kungl. Maj:t i dessa ämnen föreslagit, och beslöts, att vad Kungl. Maj:t och riksdagen beslutat skulle meddelas domänstyrelsen till kännedom och iakttagande i vad på styrelsen berodde, varjämte kungörelse utfärdades angående villkor och bestämmelser för åtnjutande av de i avlöningsstaten för skogsstatens ordinarie personal upptagna avlöningsförmåner samt övriga erforderliga beslut fattades.

221. av samma dag, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av § 8 i lagen den 10 oktober 1913 angående köttbesiktning och slakthus, dels ock i ämnet väckt motion. (203.)

Anmälades den 18 juni 1915, därvid förordnades, att riksdagens berörda skrivelse skulle läggas till handlingarna.

Särskild förteckning

över sådana i förteckningen under bilaga II härovan upptagna ärenden, som vid utgången av år 1915 ännu voro i sin helhet eller till någon del på Kungl. Maj:ts prövning beroende.

(Det för varje ärende inom parentes utsatta siffertalet utvisar riksdagsskrivelsens nummer enligt fjortonde samlingen av bihanget till riksdagens protokoll.)

1. Justitiedepartementet.

15. Riksdagens skrivelse av den 23 april 1915, i anledning av väckt motion om förslag till ändrade lagbestämmelser i fråga om utlännings rätt att besitta fastighet i Sverige. (60.)
16. av samma dag, i anledning av väckt motion angående skrivelse till Kungl. Maj:t med begäran om förslag till ändring i visst syfte av 17 kap. handelsbalken. (61.)
21. av den 19 maj, i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående förändrade bestämmelser rörande ersättning till vittnen och sakkunniga i rättegångsmål. (126.)
22. av samma dag, i anledning av väckt motion med förslag till lag om ändrad lydelse av 10 § i förordningen den 17 maj 1872 angående ändring i vissa fall av gällande bestämmelser om häradsting m. m. (127.)
24. av samma dag, i anledning av väckt motion om ändrad lydelse av 2 § i lagen den 12 juni 1891, innefattande vissa bestämmelser angående sjöfynd. (130.)
30. av den 27 maj, i anledning av väckt motion om ändrad lagstiftning rörande bevisning inför rätta. (199.)

31. Riksdagens skrivelse av den 27 maj, i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående utredning och förslag till lag om rätt för stat, kommun och municipalsamhälle att försälja vissa fastigheter med servitut, innefattande företrädesrätt till återköp. (204.)
32. av samma dag, i anledning av väckta motioner om skrivelse till Kungl. Maj:t i fråga om dels undersökning rörande verkningarna av lagen den 25 juni 1909 angående uppsikt å vissa jordbruk i Norrland och Dalarne samt lagen samma dag om arrende av viss jord å landet inom Norrland och Dalarne ävensom förslag till förbättringar i dessa lagar, dels ock ändring i vissa angivna avseenden uti förstnämnda lag. (206.)
34. av samma dag, i anledning av väckt motion om ändring av 18 kap. 16 § strafflagen. (208.)

2. Utrikesdepartementet.

39. Riksdagens skrivelse av den 20 maj 1915, angående ersättning till vissa diplomatiska och konsulära tjänstemän i utlandet för kursförlust i anledning av kriget. (112.)

3. Lantförsvarsdepartementet.

46. Riksdagens skrivelse av den 7 maj 1915, angående rätt i vissa fall till fria resor till och från hemorten för till tjänstgöring inkallade värnpliktige. (84.)
50. av den 27 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition rörande anvisande av medel till vissa byggnadsföretag vid armén. (149.)
52. av den 18 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående överlåtelse av mark till lantförsvaret att användas till förlägningsplats och övningsfält för fälttelegrafkåren jämte två i ämnet väckta motioner. (120.)
60. av den 27 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående reglemente för avlöning vid armén på krigsfot (krigsavlöningsreglemente). (170.)
61. av den 11 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av visst område av Ljungbyheds övningsplats m. m. (88.)

62. Riksdagens skrivelse av den 29 maj, i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t i fråga om utbildning av landstörmsbefäl. (222.)
64. av den 25 maj, angående ersättning i vissa fall för inkvartering, som föranletts av den under år 1914 anbefallda mobilisering av vissa delar av rikets stridskrafter. (184.)

4. Civildepartementet.

75. Riksdagens skrivelse av den 28 maj 1915, angående regleringen av utgifterna under riksstatens sjätte huvudtitel, innefattande anslagen till civildepartementet. (6.)
89. av den 21 april, angående skyldighet för tillverkare av frukt- och bär-safter m. m. att å varans etikett och omslag ange tillverkarens namn och varans ingredienser. (57.)
91. av den 30 april, angående utarbetande av förslag i syfte att stävja spelet på utländska lotterier. (77.)
92. av samma dag, angående utredning i fråga om bidrag av statsmedel till kommun, som i sin tjänst anställer examinerad sjuksköterska. (78.)
102. av den 18 maj, i anledning av väckt motion om visst medgivande i fråga om rätt för arrendatorer av staten tillhöriga tomter i Trollhättan att inköpa de arrenderade tomterna. (116.)
105. av den 19 maj, i anledning av väckta motioner om skrivelse till Kungl. Maj:t angående utredning och förslag rörande reglering av nattarbetet inom bagerier, konditorier och s. k. hembagerier. (124.)
106. av samma dag, i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående införande av helgdagar utan kyrklig karaktär. (125.)
108. av den 21 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition n:r 78 med förslag till lag om skyddskoppypning. (172.)
109. av den 26 maj, angående åtgärder till förekommande av nattarbete av män inom industriella och angränsande arbetsområden. (174.)

5. Finansdepartementet.

124. Riksdagens skrivelse av den 17 april 1915, i fråga om förbud mot införsel av fjädrar av vilda fåglar. (56.)
126. av den 30 april, angående vidtagande av förberedande åtgärder för begagnande av de utvecklingsmöjligheter, som efter världskrigets upphörande kunna erbjuda sig för Sveriges handel, industri och sjöfart. (58.)
156. av den 26 maj, angående minskning av utgifterna för Sveriges officiella statistik i samband med omläggning av grunderna för densamma. (173.)
157. av den 29 maj, angående utredning rörande omorganisation av rikets sjömanshus. (175.)

6. Ecklesiastikdepartementet.

173. Riksdagens skrivelse av den 30 april 1915, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående rätt för lärarinna vid statsunderstödd enskild läroanstalt att för uppflyttning i högre lönegrad tillgodoräkna sig tjänstgöring vid svensk skola i utlandet. (75.)
174. av samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående villkor för det av riksdagen anvisade anslag till restaurering av det s. k. klosterhuset i Vreta klostrets församling. (76.)
177. av den 18 maj, i anledning av riksdagens år 1914 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning under år 1913. (85.)
180. av den 27 maj, i anledning av väckta motioner angående skrivelse till Kungl. Maj:t med begäran dels om framläggande av förslag i fråga om beredande åt Stockholms stad av egen stiftsstyrelse och egen biskop, dels ock om utredning och förslag i fråga om ändring i stiftsindelningen. (202.)
181. av samma dag, i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående beredande av tillfälle för innehavare av lägenheter å ecklesiastika boställen att friköpa de innehavda lägenheterna. (205.)

182. Riksdagens skrivelse av den 27 maj, angående regleringen av utgifterna under riksstatens åttonde huvudtitel, innefattande anslagen till ecklesiastikdepartementet. (8.)
184. av den 29 maj, rörande revision av förordningen angående antagande av släktnamn m. m. (218.)

7. Jordbruksdepartementet.

197. Riksdagens skrivelse av den 18 maj 1915, i anledning av riksdagens år 1914 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning under år 1913. (85.)
198. av den 10 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående avsättande till nationalpark av ett område norr om Torne träsk i Norrbottens län jämte två i ämnet väckta motioner. (100.)
199. av samma dag, i anledning av väckta motioner om vidtagande av åtgärder för åstadkommande av en förbättrad och ökad ullproduktion i Sverige. (101.)
206. av den 20 maj, i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående utredning och förslag ifråga om bidrag av statsmedel till kostnaderna för indelning, förbättring och underhåll av enskilda vägar å landet m. m. (139.)
212. av samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ersättning till statens lantbrukskonsulent i England för kursförlust i anledning av kriget. (147.)
217. av den 29 maj, angående vidtagande av vissa åtgärder från statens sida till främjande av landsbygdens förseende med elektrisk kraft. (176.)

Förteckning

över ärenden, som hos Kungl. Maj:t anhängiggjorts genom skrivelser från riksdagen före år 1915 men vid samma års början varit i sin helhet eller till någon del oavgjorda, jämte uppgifter om den behandling, dessa ärenden undergått under år 1915.

(Det för varje ärende inom parentes utsatta siffertalet utvisar riksdagsskrivelsens nummer enligt fjortonde samlingen av bihanget till riksdagens protokoll.)

1. Justitiedepartementet.

1. Riksdagens skrivelse av den 3 mars 1893, i anledning av väckt motion om ändrad lydelse av 105 § i skiftesstadgan. (7.)
Chefen för justitiedepartementet har på grund av nådigt bemyndigande tillkallat sakkunniga personer att biträda inom justitiedepartementet vid fortsatt behandling av ny skifteslagstiftning, till vilka sakkunniga denna skrivelse överlämnats.

2. av den 5 maj 1893, om åtgärder till motverkande av osedlighet. (90.)
Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

3. av den 11 maj 1894, om utredning rörande bolags förvärv av jord-egendom i vissa delar av landet. (119.)
Det i senaste ämbetsberättelsen omnämnda utlåtandet från kammarkollegiet har ännu ej inkommit. Den utredning, som uppdragits åt i sistberörda berättelse omnämnda sakkunniga. fortgår.

4. av den 8 maj 1897, angående beredande av ordnade förhållanden med avseende å vissa kringvandrare, i synnerhet de s. k. tattarna. (80.)
Förslag härutinnan har ännu ej avgivits av den kommitté, till vilken ärendet överlämnats.

5. Riksdagens skrivelse av den 8 maj 1897, angående vidtagande av åtgärder för kontroll över vården och förvaltningen av fromma stiftelser inom landet. (82.)

Chefen för justitiedepartementet har på grund av nådigt bemyndigande tillkallat sakkunniga personer att inom departementet biträda vid behandling av ifrågavarande ärende.

6. av den 11 maj 1898, med begäran om utarbetande av förslag till ny legostadga. (102.)

Ärendet är fortfarande beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

7. av den 10 maj 1899, i anledning av väckta motioner angående ändrad lagstiftning om skillnad i trolovning och äktenskap. (90.)

Kungl. Maj:t har den 29 januari 1915 avlatit proposition i ämnet.

8. av den 12 maj 1899, i anledning av väckt motion angående ändrad lydelse av 2, 20 och 21 §§ i lagen om hemmansklyvning, ägostyckning och jordavsöndring samt 6 § i lagfartsförordningen. (127.)

Ärendet är föremål för behandling inom justitiedepartementet.

9. Riksdagens skrivelse av den 8 maj 1900, i anledning av väckt motion angående tillägg till 11 kap. strafflagen. (65.)

Ärendet är fortfarande beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

10. av den 9 maj 1900, i anledning av riksdagens år 1899 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning under år 1898. (81.)

Ärendet är fortfarande beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

11. av den 20 mars 1901, i anledning av väckt motion angående ändring av 117 § i skiftesstadgan. (27.)

I fråga om denna skrivelse hänvisas till vad ovan under 1. meddelats.

12. av samma dag, i anledning av väckt motion angående ändring av 20 kap. 4 § byggningsbalken i syfte att åstadkomma tillräckliga och lämpliga lokaler för häradsrätternas sammanträden. (28.)

Ärendet är fortfarande beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

13. av den 1 maj 1901, i anledning av riksdagens år 1900 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning under år 1899. (64.)

Ärendet är fortfarande beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

14. Riksdagens skrivelse av den 1 juni 1901, i anledning av väckta motioner angående lagstiftningsåtgärder för vidmakthållande av jordbruksnäringen inom skogsbygderna i Norrland och Dalarna. (128.)

Ärendet har under år 1915 icke undergått någon behandling.

15. av den 15 april 1902, i anledning av väckta motioner om åstadkommande av förbättrade bestämmelser till skydd för omyndigas egendom. (41.)

Chefen för justitiedepartementet har på grund av nådigt bemyndigande tillkallat sakkunniga att inom justitiedepartementet biträda vid ärendets behandling.

16. av den 26 april 1902, angående allmänna bestämmelser, avseende skydd för djur vid deras transporterande. (48.)

Ärendet är fortfarande beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

17. av den 7 maj 1902, i anledning av väckt motion om ändring av vissa delar av lagen om hemmansklyvning, ägostyckning och jordavsöndring den 27 juni 1896. (62.)

I fråga om denna skrivelse hänvisas till vad ovan under 1. meddelats.

18. av den 8 maj 1902, angående offentliga revisorer. (83.)

De i ämbetsberättelsen till 1913 års riksdag omnämnda sakkunniga hava ännu icke avgivit sitt betänkande.

19. av den 10 maj 1902, i anledning av riksdagens år 1901 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning under år 1900. (80.)

Ärendet har under år 1915 varit föremål för behandling inom justitiedepartementet.

20. av den 11 maj 1902, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag, innefattande vissa bestämmelser om elektriska anläggningar, och till lag om ändrad lydelse av 19 kap. 20 § och 20 kap. 3 § strafflagen. (87.)

Ärendet har under år 1915 ej varit föremål för behandling.

21. av den 13 maj 1902, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i vissa delar av rättegångsbalken m. m., så vitt angår den vid behandlingen av propositionen inom riksdagen väckta frågan om ett vidsträcktare användande av fyllnadsed. (94.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

22. av den 20 maj 1902, i anledning av väckt motion med förslag dels till lag, innefattande särskilda bestämmelser i avseende å vissa bolag, dels till

lag angående ändring av vissa paragrafer i lagen om aktiebolag den 28 juni 1895. (135.)

Ärendet är föremål för behandling inom justitiedepartementet.

23. Riksdagens skrivelse av den 20 maj 1902, angående tryckfrihetsförordningens föreskrifter om boktryckerier och om tillsynen över tryckta skrifterns offentlighöörande. (139.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

24. av den 4 mars 1903, i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående ändrade bestämmelser rörande bokföringsskyldighet. (20.)

De sakkunniga, till vilka ärendet överlämnats, hava ännu ej avgivit slutligt förslag i ämnet.

25. av den 18 mars 1903, i anledning av väckta motioner om ändrad lydelse av 9 kap. 1 § giftermålsbalken m. m. (33.)

Lagberedningen har ännu ej avgivit förslag i ämnet.

26. av den 28 mars 1903, i anledning av väckt motion i fråga om lagfart å fång till tomt i municipalsamhälle eller köping m. m. (41.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

27. av den 22 april 1903, i anledning av väckt motion angående ändrade bestämmelser om sammanträffande av brott m. m. (58.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

28. av den 22 mars 1904, i anledning av väckt motion med förslag till ändrad lydelse av 17 kap. 7 § handelsbalken. (24.)

Ärendet är fortfarande beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

29. av den 7 april 1904, i anledning av väckt motion om ändring av 136 § i skiftesstadgan m. m. (34.)

I fråga om denna skrivelse hänvisas till vad ovan under 1. meddelats.

30. av samma dag, i anledning av väckt motion angående undanskiftande i mindre bemedlade dödsbon av medel till minderårigt barns underhåll och uppfostran. (37.)

Lagberedningen har ännu icke avgivit förslag i ämnet.

31. av samma dag, i anledning av väckt motion om tillägg till 14 kap. 45 § strafflagen. (38.)

Den kommitté, till vilken ärendet överlämnats, har ännu ej däri avgivit förslag.

32. Riksdagens skrivelse av den 13 april 1904, i anledning av dels justitieombudsmannens framställning om åtgärder för större skyndsamhet i fråga om för brott häktade personers inställande för domstol dels ock två i liknande syfte avgivna motioner. (65.)

Ärendet är föremål för fortsatt behandling inom justitiedepartementet.

33. av den 10 maj 1904, i anledning av väckta motioner angående ändringar i gällande vattenrättslagstiftning. (97.)

Chefen för justitiedepartementet har på grund av nådigt bemyndigande tillkallat sakkunniga att biträda inom justitiedepartementet vid ärendets behandling.

34. av den 19 maj 1904, i anledning av väckta motioner om skrivelse till Kungl. Maj:t dels med begäran om framläggande av förslag till lag angående gemensamhetsskogar för kommuner, korporationer och enskilda dels ock i fråga om viss ändring i förordningen angående skogsvårdsstyrelser den 24 juli 1903. (166.)

Den kommitté, till vilken ärendet överlämnats, har ännu ej avgivit förslag i ämnet.

35. av den 31 mars 1905, angående åtgärder för inskränkning av kungörelser uppläsande i kyrkorna. (50.)

Ärendet har varit föremål för fortsatt behandling inom civildepartementet.

36. av den 6 maj 1905, i anledning av väckt motion angående lagbestämmelser i syfte att bereda innehavare av förlagsinteckning större trygghet mot förlust i de fall, då rörelsen överlåtes å annan person eller flyttas från ort till annan. (117.)

Ärendet har under år 1915 ej varit föremål för någon behandling.

37. av den 12 maj 1905, i anledning av väckt motion angående utarbetande av förslag till lag om försäkringsavtal. (132.)

Ärendet är fortfarande beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

38. av den 19 maj 1905, i anledning av väckta motioner om skrivelse till Kungl. Maj:t angående inrättande av ett nytt statsdepartement för handel, industri och sjöfart. (182.)

Ärendet är föremål för behandling inom justitiedepartementet.

39. av den 20 februari 1906, i anledning av väckta motioner angående skrivelse till Kungl. Maj:t med begäran om framläggande av förslag till lag rörande invallning. (4.)

Ärendet är fortfarande föremål för behandling inom justitiedepartementet.

40. Riksdagens skrivelse av den 28 mars 1906, i anledning av väckt motion angående revision av skiftesstadgan och därmed sammanhängande författningar. (40.)

I fråga om denna skrivelse hänvisas till vad ovan under 1. meddelats.

41. av den 2 maj 1906, i anledning av väckt motion angående skrivelse till Kungl. Maj:t med begäran om framläggande av förslag till lag om dödande av bortkomna handlingar. (97.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

42. av den 8 maj 1906, i anledning av väckta motioner angående dels revision av konkurslagen m. m. dels ock tillägg till 73 § i samma lag. (104.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

43. av den 12 maj 1906, om ändring eller upphävande av mom. 7 i kungl. brevet den 17 oktober 1778 m. m. (136.)

Lagberedningen har avgivit förslag till lag om barn utom äktenskap m. m., vilket förslag framställningen beaktats.

44. av den 25 maj 1906, i anledning av ifrågasatt inskränkning av de ordinarie häradshövdingarnas tjänstledighet samt skärpta kompetensvillkor för erhållande av domarförordnande. (188.)

Ärendet har under år 1915 icke varit föremål för behandling.

45. Riksdagens skrivelse av den 15 mars 1907, i anledning av väckta motioner angående skrivelse till Kungl. Maj:t med begäran om framläggande av förslag till lagbestämmelser mot användande av mutor eller bestickning vid ekonomiska uppöknelser. (31.)

Den kommitté, till vilken ärendet överlämnats, har numera avgivit förslag i ämnet.

46. av den 20 mars 1907, angående sociala regeringsärendenas sammanförande under ett statsdepartement m. m. (59.)

Ärendet är föremål för behandling inom justitiedepartementet.

47. av den 19 april 1907, i anledning av väckta motioner i fråga om utom äktenskapet födda barns och deras mödrars rättsliga ställning. (75.)

I fråga om denna skrivelse hänvisas till vad under 43. meddelats.

48. av den 23 april 1907, i fråga om skogslikvider vid laga skiften och hemmansklyvningar. (78.)

I fråga om denna skrivelse hänvisas till vad under 1. meddelats.

49. av den 30 april 1907, i fråga om ändring av lagen den 27 juni 1902, innefattande vissa bestämmelser om elektriska anläggningar. (93.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

50. Riksdagens skrivelse av den 19 februari 1908, i anledning av justitieombudsmannens framställning om ändring av vissa bestämmelser i 24 kap. strafflagen. (13.)

Ärendet har under år 1915 icke undergått någon behandling.

51. av den 3 mars 1908, i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående behörighet för gift kvinna att under vissa villkor vara förmyndare för sin man, som förklarats omyndig. (24.)

Lagberedningen har ännu ej avgivit förslag i ämnet.

52. av samma dag, i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående lag om adoption. (25.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

53. av den 24 mars 1908, i anledning av väckta motioner om skrivelse till Kungl. Maj:t angående utredning och förslag i fråga om förekommande av olägenheter i följd av bebyggande av områden, som därtill äro ur hälsosynpunkt otjänliga. (38.)

Ärendet beror fortfarande på Kungl. Maj:ts prövning.

54. av den 4 april 1908, angående vidtagande av åtgärder för införande av förenklade bestämmelser i fråga om anteckning i kyrkobok rörande från utlandet återinflyttade svenskar, särskilt med avseende på deras äktenskapsförhållanden. (51.)

Skrivelsen är beaktad i Kungl. Maj:ts den 29 januari 1915 avlätna proposition om äktenskaps ingående och upplösning m. m.

55. av den 8 april 1908, i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående undersökning av sinnesbeskaffenheten hos tilltalad, som av underrätt dömts till döden eller straffarbete på livstid. (56.)

Medicinalstyrelsens i ärendet infortrade utlåtande har ännu icke inkommit.

56. av den 25 april 1908, i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående revision av gällande bestämmelser om bötesstraffet m. m. (62.)

Professorn J. C. W. Thyréns arbete i anledning av det honom i ärendet lämnade uppdrag har under året fortgått.

57. av samma dag, i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående sådan ändring i gällande lag, att gift person må kunna erhålla livförsäkring, med trygghet att försäkringssumman kommer hans familj till godo. (63.)

Ärendet är fortfarande beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

58. Riksdagens skrivelse av den 25 april 1908, i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående övervakande av villkorligt dömda och villkorligt frigivna förbrytare m. m. (68.)

De i ämbetsberättelsen till 1915 års riksdag omnämnda sakkunniga hava ännu ej avgivit förslag i ämnet.

59. av den 6 maj 1908, i anledning av väckt motion om ändring av 20, 21 och 22 §§ i lagen om hemmansklyvning, ägostyckning och jordavsöndring den 27 juni 1896. (108.)

I fråga om denna skrivelse hänvisas till vad under 1. meddelats.

60. av den 22 maj 1908, angående rätt att i vissa fall utöva rösträtt vid riksdagsmannaval genom valsedels insändande till valförrättaren. (137.)

Ärendet är föremål för behandling inom justitiedepartementet.

61. av samma dag, angående åtgärder för tillgodoseende av kravet på en mera enhetlig och sakkunnig behandling av de ärenden, som angå kommunikationer och allmänna arbeten. (138.)

Ärendet är föremål för behandling inom justitiedepartementet.

62. av samma dag, angående ifrågasatt ändring av 4 § tryckfrihetsförordningen. (139.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

63. av samma dag, angående ifrågasatt ändring av 5 § 2 och 3 mom. tryckfrihetsförordningen. (140.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

64. av den 1 juni 1908, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående stämpelavgiften. (215.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

65. av den 9 mars 1909, i anledning av väckta motioner dels om skrivelse till Kungl. Maj:t angående vidgad rätt för medlem av svenska kyrkan att därur utträda dels ock om ändrad lydelse av 4 § i förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd. (26.)

Ärendet beror fortfarande på Kungl. Maj:ts prövning.

66. av samma dag, i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående borttagandet ur strafflagstiftningen av påföljden förlust av medborgerligt förtroende. (29.)

De i ämbetsberättelsen till 1915 års riksdag omnämnda sakkunniga hava avgivit

förslag i ämnet, vilket förslag för utlåtande remitterats till åtskilliga myndigheter. Utlåtandena hava ännu ej inkommit.

67. Riksdagens skrivelse av den 16 mars 1909, i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t med begäran om framläggande av förslag i fråga om rätt att förändra fideikommiss i fast egendom till penningfideikommiss. (47.)

Ärendet är föremål för fortsatt behandling inom justitiedepartementet.

68. av samma dag, i anledning av väckt motion om ändring av 5 kap. 3 § strafflagen. (48.)

Fattigvårdslagsstiftningskommittén har den 2 december 1915 avgivit betänkande med förslag till lag om ändring av 5 kap. 3 § strafflagen m. fl. författningar samt till därav föranledda åtgärder i avseende å anstalter för minderåriga förbrytare. Betänkandet har för utlåtanden remitterats till åtskilliga myndigheter. Utlåtandena hava ännu ej inkommit.

69. av samma dag, i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t om villkorlig doms användande utan inskränkning beträffande fylleri eller därmed sammanhängande förseelser. (49.)

De i ämbetsberättelsen till 1915 års riksdag omnämnda sakkunniga hava ännu ej avgivit förslag i ämnet.

70. av den 27 april 1909, i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående avskaffande av edgång m. m. (98.)

Ärendet är fortfarande beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

71. av den 13 maj 1909, angående bestämmelser mot onödigt plågande av husdjur vid slakt. (152.)

Ärendet är fortfarande beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

72. av den 22 maj 1909, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 33, 35 och 37 §§ i förordningen den 16 juni 1875 angående inteckning i fast egendom, till lag om ändrad lydelse av 79 och 104 §§ utsökningslagen, till lag om särskild värdering av avsöndrad lägenhet samt till lag om ändrad lydelse av 1 § andra stycket och 2 § andra stycket i lagen den 18 oktober 1907 angående ryttar-, soldat- och båtsmanstorps befriande i vissa fall från ansvar för inteckning i stamhemmanet, dels ock en i samband därmed stående motion. (217.)

Ärendet har under år 1915 icke varit föremål för någon behandling.

73. Riksdagens skrivelse av den 4 mars 1910, i anledning av justitieombudsmannens framställning till riksdagen angående lag om husrannsakan. (25.)
Ärendet är föremål för fortsatt behandling inom justitiedepartementet.
74. av den 11 mars 1910, i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående rätt för kvinna att innehava klockarbefattning. (29.)
Ärendet beror fortfarande på Kungl. Maj:ts prövning.
75. av samma dag, i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående beredande av möjlighet för vissa samhällen att på mindre betungande villkor med full äganderätt komma i besittning av gatumark, som upplåtits till allmänt begagnande. (31.)
Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.
76. av den 30 april 1910, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av den till Hanekinds häradsbor anslagna kronolägenheten Måshult n:r 1 i Skeda socken. (76.)
Ärendet beror fortfarande på Kungl. Maj:ts prövning.
77. av den 30 maj 1910, i anledning av Kungl. Maj:ts propositioner n:r 50 —53 angående ändrad lydelse av vissa §§ i gruvstadgan m. m. (153.)
Ärendet är föremål för behandling inom justitiedepartementet.
78. av den 16 februari 1911, i anledning av justitieombudsmannens framställning till riksdagen om upphävande av adelsmäns rätt till särskilt forum i vissa mål. (13.)
Ärendet är föremål för fortsatt behandling inom justitiedepartementet.
79. av den 1 mars 1911, i anledning av väckta motioner om skrivelse till Kungl. Maj:t angående bättre förmånsrätt för kommunalutskylder m. m. (25.)
Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.
80. av den 17 mars 1911, i anledning av väckt motion om ändrad lydelse av 1 § i lagen om inteckning i fartyg. (33.)
Sedan lantbruksstyrelsens utlåtande numera inkommit, är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts prövning.
81. av den 21 mars 1911, i anledning av väckt motion om tillägg till 37 § i lagen angående stadsplan och tomtindelning. (47.)
Ärendet är fortfarande beroende på Kungl. Maj:ts prövning.
82. av den 7 april 1911, i anledning av väckt motion om ändrad lydelse av 11 § i lagen angående äganderätt till skrift. (55.)
Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

83. Riksdagens skrivelse av den 20 maj 1911, i anledning av väckta motioner rörande ändringar i den proportionella valmetoden. (138.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

84. av den 20 februari 1912, i anledning av justitieombudsmannens framställning till riksdagen angående ändring av bestämmelserna om danarv. (19.)

Sedan i ärendet infordrade utlåtanden inkommit, är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

85. av den 24 februari 1912, i anledning av dels utav justitieombudsmannen dels ock av enskild motionär hos riksdagen väckta förslag om vissa ändringar i lagen angående villkorlig straffdom. (24.)

De i ämbetsberättelsen till 1915 års riksdag omnämnda sakkunniga hava ännu icke avgivit förslag i ämnet.

86. av samma dag, i anledning av justitieombudsmannens framställning till riksdagen om ändring i 1 § av förordningen den 4 mars 1862 om tioårig preskription och om årsstämming. (29.)

Lag i ärendet utfärdad den 26 mars 1915.

87. av samma dag, i anledning av väckta motioner om skrivelse till Kungl. Maj:t angående avsöndring av lägenheter från prästerskapets löneboställen under löpande arrendetid. (30.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

88. av den 6 mars 1912, i anledning av väckta motioner om ändring i lagen den 31 augusti 1907 angående stadsplan och tomtindelning. (34.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

89. av den 15 mars 1912, i anledning av väckt motion om åvägabringande av utredning och förslag i fråga om ägande- och dispositionsrätten till såväl allmän väg som förutvarande sådan väg. (39.)

Den kommitté, till vilken ärendet överlämnats, har ännu ej avgivit förslag i ämnet.

90. av den 17 april 1912, i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående lagstiftning i visst syfte rörande bysamfälligheter. (63.)

Ärendet är föremål för behandling inom justitiedepartementet.

91. av den 1 maj 1912, angående utredning om fängelseläkares kompetens i rättspsykiatriskt avseende. (81.)

I ärendet infordrat utlåtande från medicinalstyrelsen har ännu ej inkommit.

92. Riksdagens skrivelse av den 17 maj 1912, i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t i fråga om viss ändring i gällande lagstiftning angående förvärvande och förlust av medborgarrätt. (132.)
Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.
93. av den 4 mars 1913, i anledning av väckt motion om ändring i 6 kap. 4 § strafflagen. (21.)
Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.
94. av den 8 mars 1913, i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående anordnande av tillsyn över förvaltningen av donerade medel och stiftelser. (22.)
Chefen för justitiedepartementet har på grund av nådigt bemyndigande tillkallat sakkunniga att inom departementet biträda vid behandling av ifrågavarande ärende.
95. av den 13 mars 1913, i anledning av väckt motion angående ändring i 27 § i lagen den 1 juni 1898 om de svenska lapparnas rätt till renbetes i Sverige. (30.)
Sedan det från Konungens befallningshavande i Norrbottens län i ärendet infortrade utlåtandet numera inkommit, är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts prövning.
96. av den 21 april 1913, angående utredning och förslag i fråga om beredande av möjlighet för utom äktenskapet fött barn att erhålla kännedom om sin fader. (56.)
I fråga om denna skrivelse hänvisas till vad under 43. meddelats.
97. av den 26 april 1913, i anledning av väckt motion om utarbetande och framläggande av förslag till ändrade bestämmelser om internationella rättsförhållanden rörande äktenskap. (58.)
1915 den 29 januari i statsrådet anmäld samt proposition i ärendet avlåten.
98. av samma dag, i anledning av justitieombudsmannens framställning till riksdagen angående vidtagande av åtgärder för ernående av en snabbare rättsskipning i högsta domstolen. (59.)
1915 den 14 januari i statsrådet anmäld samt proposition i ärendet avlåten.
99. av samma dag, i anledning av väckta motioner om dels ändring av 24 kap. 3 § strafflagen dels ock skrivelse till Kungl. Maj:t angående utredning och förslag i fråga om inskränkning i rätten att plocka skogsbar å annans mark. (60.)
Ärendet är föremål för behandling inom justitiedepartementet.
100. av den 17 juli 1914, i anledning av väckt motion om beredande av

8* — *Justitieombudsmannens ämbetsberättelse till 1916 års riksdag.*

rätt för gift kvinna att föra annans talan vid domstol eller hos annan myndighet. (70.)

Ärendet är föremål för behandling inom justitiedepartementet.

101. Riksdagens skrivelse av den 18 juli 1914, i anledning av uppkommen fråga om åtgärder till skydd för rösträtten i sådana fall, där röstlängd förkommit. (74.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

102. av den 11 augusti 1914, i anledning av justitieombudsmannens framställning till riksdagen om åtgärder för större skyndsamhet i fråga om inställande för häradsrätt av personer, som häktats för brott. (139.)

Ärendet är föremål för behandling inom justitiedepartementet.

103. av den 26 augusti 1914, angående anordnande av arbete i det fria för tvångsarbetsfångar och straffångar. (209.)

1915 den 27 augusti i statsrådet anmäld, därvid fängvårdsstyrelsen bemyndigades att tillkalla sakkunniga för frågans utredning.

104. av den 22 september 1914, i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående utredning och förslag i fråga om upphävande av befintliga familjefideikommissstiftelser m. m. (279.)

Ärendet är föremål för behandling inom justitiedepartementet.

Av dessa ärenden äro således de under 7, 54, 86, 97 och 98 upptagna slutligen avgjorda, de under 1, 3, 4, 5, 8, 11, 15, 17, 18, 19, 22, 24, 25, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 38, 39, 40, 46, 48, 51, 55, 56, 58, 59, 60, 61, 66, 67, 68, 69, 73, 77, 78, 85, 89, 90, 91, 94, 99, 100, 102, 103 och 104 omförmälta föremål för behandling av särskilda kommitterade eller sakkunniga, lagberedningen eller annan myndighet eller ock föremål för annan utredning samt de övriga på prövning beroende.

2. Lantförsvarsdepartementet.

1. Riksdagens skrivelse av den 14 maj 1899, angående regleringen av utgifterna under riksstatens fjärde huvudtitel, innefattande anslagen till lantförsvaret. (63.)

Ärendet är vilande i avvaktan på vidare utredning och avgörande i sammanhang med fråga om ny inkvarteringsförordning.

2. Riksdagens skrivelse av den 24 februari 1912, i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående upphörande av den i värnpliktslagen föreskrivna mönstring med de värnpliktiga m. m. (31.)

Ärendet är vilande i avvaktan på vidare utredning.

3. av den 5 mars 1912, i anledning av väckta motioner om åvägabringande av utredning i syfte att åstadkomma förenkling i sammansättningen av inskrivningsnämnd. (33.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

4. av den 29 maj 1912, angående vidtagande av åtgärder till värnpliktiges skyddande mot förlust av innehavda anställningar i statens tjänst eller vid dess arbetsföretag på grund av inkallande till tjänstgöring. (259.)

Ärendet är av Kungl. Maj:t beaktat uti Kungl. Maj:ts proposition nr 81 till 1914 års senare riksdag.

5. av den 30 maj 1912, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående bestämmelser för användningen av kronans område å viss del av Vaxön jämte en i ämnet väckt motion. (265.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

6. av den 30 maj 1913, angående regleringen av utgifterna under riksstatens fjärde huvudtitel, omfattande anslagen till lantförvarsdepartementet. (4.)

Vid föredragning av denna skrivelse den 18 juli 1913 anbefalldes Kungl. Maj:t, bland annat, arméförvaltningen att avgiva förslag till en mera rationell uppställning av utgifter under fjärde huvudtiteln. Sådant förslag har ännu ej inkommit.

7. av den 31 juli 1914, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av Karlbergs kungsgård m. m. (103.)

Med anledning av vad Kungl. Maj:t i ärendet anfört uti proposition nr 4 till 1915 års riksdag, kommer riksdagens ifrågavarande skrivelse icke vidare att bliva föremål för Kungl. Maj:ts prövning.

8. av den 19 augusti 1914, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående reglemente för arméns avlöning under krigstjänstgöringstid m. m. (183.)

Sedan Kungl. Maj:t den 11 juni 1915 förordnat om utfärdande nytt krigsavlöningsreglemente, kommer ifrågavarande skrivelse icke vidare att bliva föremål för Kungl. Maj:ts prövning.

9. av den 27 juli 1914, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående överlåtelse till lantförsvaret av viss del av det till förra majorsbostället Gudhem nr 1—9 med Holmäng nr 1 Hulegård i Skaraborgs län hörande utskiftet Helle. (94.)

Ärendet kommer att framdeles bli föremål för Kungl. Maj:ts prövning endast i den del, som rör frågan om ersättning till eller nedskrivning i statens domäners fond till följd av ifrågasvarande markupplåtelse till lantförsvaret.

10. Riksdagens skrivelse av den 12 augusti 1914, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtelse till lantförsvaret av mark från förra härads-skrivarbostället Stora Vänsberg n:r 1 i Värmlands län. (142.)

Ärendet kommer att framdeles bli föremål för Kungl. Maj:ts prövning endast i den del, som rör frågan om ersättning till eller nedskrivning i statens domäners fond till följd av ifrågasvarande markupplåtelse till lantförsvaret.

11. av den 14 september 1914, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition i fråga om ordnandet av rikets försvarsväsende. (1.)

Ärendet är i vissa delar överlämnat till sakkunniga för verkställande av vidare utredning.

12. av samma dag, angående rätt för arméns manskap med fast anställning att åtnjuta dagavlönning under sjukdom. (266.)

Sedan kungörelse i ärendet utfärdats den 3 juni 1915, kommer ifrågasvarande skrivelse icke att bli föremål för Kungl. Maj:ts prövning.

13. av den 29 augusti 1914, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående överlåtelse till lantförsvaret av visst område för att tilläggas Gottlands infanteriregementes övningsfält. (228.)

Ärendet kommer att framdeles bli föremål för Kungl. Maj:ts prövning endast i den del, som rör frågan om ersättning till eller nedskrivning i statens domäners fond till följd av ifrågasvarande markupplåtelse till lantförsvaret.

14. av samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående överlåtelse till lantförsvaret av vissa kronoegendomar för att tilläggas övningsfältet för i Linköping förlagda truppförband jämte en i ämnet väckt motion. (230.)

Ärendet kommer att framdeles bli föremål för Kungl. Maj:ts prövning endast i den del, som rör frågan om ersättning till eller nedskrivning i statens domäners fond till följd av ifrågasvarande markupplåtelse till lantförsvaret.

Av dessa ärenden äro således de under 4, 7, 8 och 12 upptagna slutligen avgjorda, de under 1, 2, 6 och 11 omförmälta föremål för behandling av annan myndighet eller särskild utredning samt de övriga på prövning beroende.

3. Sjöförsvarsdepartementet.

1. Riksdagens skrivelse av den 13 maj 1898, angående åtgärder till höjande av den svenska sjöfartsnärings och till främjande av svenska alsters avsättning i utlandet. (120.)

De sakkunniga, åt vilka på grund av nådigt brev den 20 juni 1913 uppdragits att verkställa omarbetning av upprättade förslag till skeppsmättningsförfattningar m. m., hava ännu icke fullgjort detta uppdrag.

2. av den 14 maj 1900, angående regleringen av utgifterna under riksstatens nionde (tionde) huvudtitel. (180.)

Ärendet har under år 1915 ej undergått någon särskild behandling och är fortfarande beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

3. av den 24 maj 1911, i fråga om ändrade grunder i vissa fall för sjöavlönning m. fl. förmåner, tillkommande personalen vid flottan under sjökommen-dering. (166.)

Detta ärende, som under år 1915 icke varit föremål för någon särskild behandling, är fortfarande beroende på prövning i sammanhang med andra frågor.

4. av den 30 maj 1911, angående rätt för ägare till kronolotshemman att verkställa avsöndring från hemmanet. (210.)

Från lotsstyrelsen infordrat utlåtande i ärendet har ännu ej inkommit.

5. av den 30 maj 1913, angående regleringen av utgifterna under riksstatens femte huvudtitel, innefattande anslagen till sjöförsvarsdepartementet. (5.)

Den kommitté, som den 2 april 1914 erhållit uppdrag att verkställa den i riksdagens ifrågavarande skrivelse omförmälda utredning rörande utvidgning och modernisering av flottans varv i Karlskrona, har den 21 maj 1915 inkommit med utredning och förslag i ärendet, varefter marinförvaltningen och chefen för marininstaben den 19 november 1915 däröver avgivit utlåtande.

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

6. av den 14 september 1914, i fråga om ordnande av rikets försvarsväsende. (1.)

I de delar, vari förevarande skrivelse ej avgjorts vid föredragning inför Kungl. Maj:t den 17 september 1914, hava följande åtgärder under år 1915 vidtagits.

Sedan de sakkunniga, åt vilka på grund av nådigt brev den 1 december 1914 uppdragits att uppgöra förslag till allmän plan för utförande under åren 1915—1919 av nyanläggningar och nyanskaffningar för stärkande av det fasta kustförsvaret, överläm-

nat sådan plan, har Kungl. Maj:t genom nådigt brev den 12 februari 1915 uppdragit åt bemälda sakkunniga att inkomma med förslag beträffande utförande av de arbeten och anskaffningar, som borde igångsättas under år 1915. Av de sakkunniga hava under år 1915 avgivits åtskilliga förslag i sådant hänseende; och har Kungl. Maj:t i anledning därav genom särskilda nådiga brev av hemlig natur meddelat erforderliga föreskrifter. Genom nådigt brev den 17 december 1915 hava de sakkunniga för år 1916 erhållit enahanda uppdrag, som meddelats dem för år 1915.

Jämlikt nådigt brev den 18 juni 1915 har uppdragits åt sakkunniga att verkställa förberedande utredning och uppgöra preliminärt förslag beträffande löneroglering för marinnens personal; och äro bemälda sakkunniga sysselsatta med fullgörande av berörda uppdrag.

Vidare har Kungl. Maj:t genom särskilda nådiga brev den 8 oktober, den 12 november och den 3 december 1915 meddelat beslut om ställande till marinförvaltningens förfogande av vissa värnskattemedel samt av medel, avsatta av 1912 och 1913 årens riksdagar till nyanskaffning av krigsfartygsmateriel.

Däremot har frågan om upprensning av östra inloppet till Karlskrona icke varit föremål för prövning av Kungl. Maj:t under år 1915.

Av dessa ärenden äro således de under 1, 4 och 6 föremål för behandling av annan myndighet eller sakkunniga och de övriga på prövning beroende.

4. Civildepartementet.

1. Riksdagens skrivelse av den 11 mars 1902, i anledning av väckt motion om förklaring av 7 kap. 3 § strafflagen. (11.)

Ärendet är fortfarande beroende på utredning inom socialstyrelsen.

2. av den 8 maj 1902, i vad den angår förslag till praktiska utbildningskurser för läkare för behörighet till vissa tjänstläkarbefattningar ävensom i samband därmed förslag till vissa ändringar angående de medicinska examina. (82.)

Sedan kanslern för rikets universitet, efter hörande av de medicinska fakulteterna i Uppsala och Lund samt lärarkollegiet vid karolinska mediko-kirurgiska institutet, avgivit infortrat utlåtande i ärendet, har Kungl. Maj:t den 17 december 1915 utfärdat kungörelse angående villkor för behörighet till vissa civila läkarbefattningar.

3. av den 11 april 1903, angående användning av torv till eldning vid statens järnvägar och övriga verk. (53.)

Ärendet är fortfarande beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

4. Riksdagens skrivelse av den 6 maj 1903, angående kompetensvillkoren för lokomotivpersonalen vid järnvägarna. (80.)
Ärendet är fortfarande beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

5. av den 11 maj 1903, angående åtgärder mot smittosamma könssjukdomars spridning. (87.)

De utlåtanden, som inforrats över den s. k. reglementeringskommitténs betänkande och förslag, hava ännu icke fullständigt inkommit.

6. av den 9 mars 1904, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning om anslag för anordnande av inspektion å enskilda järnvägars rullande materiell. (14.)

Den i senaste ämbetsberättelsen omförmälde sakkunnige har ännu icke fullgjort sitt uppdrag att inom civildepartementet biträda med upprättande av förslag till erforderliga författningar i anledning av trafiksäkerhetskommitténs betänkande, vari avgivits yttrande i detta ärende.

7. av den 31 mars 1905, angående åtgärder för inskränkning av kungörelsens uppläsande i kyrkorna. (50.)

Ärendet har överlämnats till en på civildepartementets föredragning förordnad sakkunnig för utredande av hithörande frågor (landssekreteraren D. Ekelund).

Uti av Kungl. Maj:t den 23 oktober 1915 utfärdade kungörelser angående dels länskungörelser (Svensk författningssamling n:r 421) och dels uppläsande i kyrka av kungörelser om auktion för försäljning eller utarrendering av kronoegendom (Svensk författningssamling n:r 424) har det av riksdagen i ovannämnda skrivelse uttalade önskemålet vunnit beaktande.

8. av den 12 maj 1906, angående en allmän polisförfattning för rikets städer och därmed jämförliga orter. (135.)

Ärendet är fortfarande beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

9. av den 19 februari 1907, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar om anslag till vissa hamnarbeten. (15.)

Ärendet, i vad det angår anslag till iståndsättande av hamnen i Abekås, är fortfarande beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

10. av den 28 mars 1907, i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående åtgärder till tryggnad av avtal rörande leverans av elektrisk energi m. m. (62.)

Den i ämbetsberättelsen till 1913 års riksdag omförmälde kommittén har inkommit med sitt betänkande. Över betänkandet hava inforrats yttranden från vederbörande myndigheter och några av frågan intresserade föreningar. De inforrade yttrandena hava ännu icke fullständigt inkommit.

11. Riksdagens skrivelse av den 30 april 1907, med begäran om utredning och förslag rörande inrättandet av en statens arbetsförmedlingsanstalt till tjänst för utomlands bosatta svenskar. (91.)
Socialstyrelsen har ännu icke inkommit med utlåtande i ärendet.
12. av den 11 maj 1907, angående utredning, huruvida läkare må såsom straffpåföljd eller av annan orsak kunna frångävas rätten att utöva läkarverksamhet. (133.)
Sedan den i ämbetsberättelsen till 1913 års riksdag omförmälta utredningen slutförts, avläts den 26 februari 1915 till riksdagen proposition i ämnet. (Jfr ovan II: 103.)
13. av samma dag, angående nedsättning i avgiften för växelprotest. (134.)
Anmälades den 23 oktober 1915, därvid beslöts, att skrivelsen, som avser nedsättning av lösen för växelprotest, icke skulle föranleda annan åtgärd än att skrivelsen skulle överlämnas till finansdepartementet för utredning om huruvida stämpel å protokoll angående växelprotest kunde för vissa fall borttagas.
14. av samma dag, angående ordnandet av apoteksväsendet efter utgången av år 1920. (135.)
Den i ämbetsberättelsen till 1913 års riksdag omförmälta kommittén har ännu icke avgivit sitt betänkande i ämnet.
15. Riksdagens skrivelse av den 29 maj 1907, i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående rättgångsbiträde åt genom olycksfall i arbete skadad arbetare. (217.)
Sedan alderdomsförsäkringskommittén, till vilken ärendet överlämnats, inkommit med betänkande och förslag angående försäkring för olycksfall i arbete, anbefalldes vederbörande myndigheter att avgiva yttranden över betänkandet.
De infordrade yttrandena hava ännu icke avgivits.
16. av den 2 juni 1908, angående regleringen av utgifterna under riksstatens sjätte huvudtitel, innefattande anslagen till civildepartementet. (6.)
Beträffande *sjätte* punkten, angående lönereglering för landsstaterna i länen m. m., har, sedan löneregleringskommittén inkommit med infordrat yttrande, den 5 mars 1915 avlätit proposition till riksdagen angående tillsättning av tjänster vid länsstyrelsen i Stockholms län m. m. (Jfr ovan II: 75.)
Frågan om Stockholms läns upphörande såsom administrativ enhet är fortfarande beroende på Kungl. Maj:ts prövning.
17. av den 3 mars 1908, i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående revision av lagen om fosterbarns vård. (23.)
Fattigvårdslagstiftningskommittén har ännu ej avslutat den begärda revisionen.

18. Riksdagens skrivelse av den 6 maj 1908, angående vidtagande av åtgärder för den nomadiserande lappbefolkningens vidmakthållande. (113.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

19. av den 28 maj 1908, angående ändringar i nu gällande föreskrifter rörande skyddskoppypning. (182.)

Sedan de i senaste ämbetsberättelsen omförmälda sakkunniga fullgjort sitt uppdrag, avläts den 12 mars 1915 proposition i ämnet. (Jfr ovan II: 108.)

20. av den 20 maj 1909, i anledning av väckt motion om anslag till rättgångsbiträden att tillhandagå genom olycksfall i arbetet skadade arbetare eller deras efterlevande för utbekommande av dem enligt lag tillkommande ersättning. (192.)

Sedan ålderdomsförsäkringskommittén, till vilken ärendet överlämnats, inkommit med betänkande och förslag angående försäkring för olycksfall i arbete, anbefalldes vederbörande myndigheter att avgiva yttranden över betänkandet. De infordrade yttrandena hava ännu icke inkommit.

21. av den 25 maj 1909, angående ändrade bestämmelser rörande automobiltrafik. (245.)

Sedan de i senaste ämbetsberättelsen omförmälda sakkunniga fullgjort sitt uppdrag, avläts den 20 april 1915 proposition till riksdagen med förslag till förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 21 september 1906 om automobiltrafik. (Jfr ovan II: 111.) Beträffande ändring i övrigt av nämnda förordning är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

22. av den 29 mars 1910, i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående söndagsvila inom vissa arbetsområden. (40.)

Ärendet, som under år 1912 slutligen avgjorts i fråga om handels idkande å viss tid av sön- och helgdag, är i övriga delar fortfarande beroende på utredning inom socialstyrelsen.

23. av den 9 april 1910, i anledning av riksdagens år 1909 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning under år 1908. (66.)

Ärendet, i vad detsamma rör det centrala arkivväsendets ordnande i Stockholm så vitt angår civildepartementet, anmäldes den 14 maj 1915, därvid erforderliga åtgärder beslötos.

24. av den 3 maj 1910, angående utredning i fråga om mindre kostbara järnvägars med 0,6 meters spårvidd betydelse för den ekonomiska utvecklingen. (91.)

Järnvägsstyrelsen har ännu icke inkommit med det anbefalld utredning i ämnet.

25. Riksdagens skrivelse av den 31 maj 1910, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående rätt till pension för tjänstemän vid statens järnvägar m. m. (145.)
Järnvägsstyrelsen har ännu icke inkommit med det infordrade utlåtandet i ämnet.
26. av den 30 maj 1911, angående regleringen av utgifterna under riksstatens sjätte huvudtitel, innefattande anslagen till civildepartementet. (6.)
Beträffande *nionde* punkten i skrivelsen, angående omreglering av förste provinsialläkar- och provinsialläkarväsendet, har Kungl. Maj:t under år 1915 fastställt ny indelning av provinsialläkardistriktet inom Malmöhus, Göteborgs och Bohus, Värmlands, Örebro och Jämtlands län ävensom beslutat inrättandet av ett nytt provinsialläkardistrikt med station i Skövde.
27. av samma dag, angående regleringen av utgifterna under riksstatens nionde huvudtitel, innefattande anslagen till jordbruksdepartementet. (9.)
Ärendet i vad det rör hamnanläggningen vid Torekov är fortfarande beroende på Kungl. Maj:ts prövning.
28. av den 28 april 1911, i anledning af väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående rätt för kommuner att upplägga fonder för vissa ändamål. (74.)
Överlämnad till finansdepartementet.
29. av den 27 maj 1911, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående om- och tillbyggnad av Stockholms hospital m. m. (190.)
Medicinalstyrelsen har ännu icke inkommit med infordrat yttrande i anledning av vad riksdagen i omförmälda skrivelse anfört i fråga om verkställande av utredning rörande det inom riket befintliga antalet för omgivningen vådliga idioter m. m.
30. av den 29 maj 1911, angående åvågbringande av utredning rörande åtgärder mot faran av kronisk arsenikförgiftning. (205.)
De i ämbetsberättelsen till 1914 års första lagtima riksdag omförmälda sakkunniga hava ännu icke inkommit med den begärda utredningen.
31. av samma dag, i fråga om med sjukvård sysselsatta kvinnors arbetsförhållanden. (206.)
De i ämbetsberättelsen till 1913 års riksdag omförmälda sakkunniga hava ännu icke fullgjort sitt uppdrag.
32. av den 31 maj 1911, angående åvågbringande av utredning rörande de mindre bemedlade klassernas bostadsförhållanden. (208.)
De i ämbetsberättelsen till 1913 års riksdag omförmälda sakkunniga hava ännu icke fullgjort sitt uppdrag.

33. Riksdagens skrivelse av den 31 maj 1911, i anledning av riksdagens år 1910 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning under år 1909. (242.)

Generalpoststyrelsen har ännu icke inkommit med anbefalld utredning i vad mån de i poststadgan förekommande bestämmelserna angående försäkring av värdeförsändelser borde omarbetas i syfte att för allmänheten bereda större frihet vid och ökad möjlighet till sådan försäkring m. m.

34. av den 30 maj 1912, angående regleringen av utgifterna under rikstatens sjätte huvudtitel, innefattande anslagen till civildepartementet. (6.)
 Beträffande *fyrtioförsta punkten*, angående utredning i fråga om erforderliga åtgärder för tillgodoseende av behovet av ökad sinnessjukvård i riket, har medicinalstyrelsen ännu icke inkommit med infortrat förslag rörande nya sinnessjukanstalter. I fråga om *sextiofjärde punkten*, angående inköp av vissa områden i Sorsele och Dorotea socknar för nomadlapparnas behov av renbete m. m., har Kungl. Maj:t på given anledning ännu icke meddelat beslut.

35. av den 13 april 1912, angående förkortande av stadgade tider för inlämnande av ansökning och överklagande av förslag till vissa tjänster. (58.)
 Den i ämbetsberättelsen till 1914 års första lagtima riksdag omförmälde sakkunnige har ännu icke inkommit med förslag i ämnet.

36. av den 24 maj 1912, angående ändring i sättet för redovisning av genom exekutiv myndighet indrivna allmänna kommunala utskylder. (214.)
 Ärendet är fortfarande beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

37. av samma dag, angående visst tillägg till byggnadsstadgan för rikets städer. (226.)
 De i ämbetsberättelsen till 1914 års senare lagtima riksdag omförmälde sakkunniga hava ännu icke inkommit med infortrat utlåtande.

38. av den 28 maj 1912, i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t med begäran om utarbetande och framläggande av förslag till en svensk utvandringslag. (229.)
 Från socialstyrelsen infortrat förslag till förändrad lagstiftning rörande emigrationen ävensom till de därmed sammanhängande åtgärder i övrigt, vilka kunde finnas påkallade, har ännu icke inkommit.

39. av den 30 maj 1912, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar angående vissa utgifter för kapitalökning, i vad angår civildepartementsärenden. (232.)
 I fråga om *trettioförsta punkten*, om verkställande av utredning angående lämpligheten av att upplägga en statens lånefond för finansiering av företag, vilka avse ut-

byggandet av statens vattenfall förmedelst vattenfallsrätt, hava de i senaste ämbetsberättelsen omförmälda sakkunniga för verkställande av ifrågavarande utredning ännu icke fullgjort sitt uppdrag.

40. Riksdagens skrivelse av den 28 maj 1912, angående utredning om åtgärder för bekämpande av spetälskesjukdomen i Sverige. (233.)

Sedan det från medicinalstyrelsen infordrade utlåtandet inkommit, är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

41. av samma dag, angående undanröjande av i gällande författningar förefintliga hinder för producenter av livsförnödenheter, jordbruks- och ladugårdsprodukter att i huru små partier som helst direkt till konsumenterna försälja sina alster. (244.)

Ärendet har den 27 januari 1915 överlämnats till jordbruksdepartementet.

42. av den 29 maj 1912, angående sådan planläggning av statens och kommunernas arbeten, att största möjliga antal arbetare beredes arbete under tider och perioder, då större arbetslöshet inträder. (262.)

Socialstyrelsen har ännu icke inkommit med infordrat yttrande i ärendet.

43. av den 13 mars 1913, i anledning av väckt motion om skrivelse till Konungen i fråga om utarbetande och framläggande av förslag till bestämmelser rörande utseende av suppleanter för stadsfullmäktige. (24.)

Ärendet är fortfarande beroende på särskild utredning inom civildepartementet.

44. av den 29 mars 1913, angående lindring i de mindre bemedlades kostnader för hospitalsvård. (31.)

De från vederbörande myndigheter infordrade utlåtandena hava ännu icke fullständigt inkommit.

45. av den 8 april 1913, angående åstadkommande av en effektiv tandvård, särskilt vid landsbygdens små- och folkskolor. (52.)

De i ämbetsberättelsen till 1914 års första lagtima riksdag omförmälda sakkunniga hava ännu icke inkommit med utredning och förslag i ämnet.

46. av den 6 maj 1913, angående förbud mot vilda djurs kringförande till förevisning. (71.)

Ärendet är fortfarande beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

47. av den 9 maj 1913, angående utredning och förslag i fråga om åläggande för arbetsgivare vid större tillfälliga arbetsföretag att till gagn för sina arbetare vidtaga vissa anordningar. (80.)

Den i ämbetsberättelsen till 1914 års första lagtima riksdag omförmälda utredningen har ännu icke inkommit.

48. Riksdagens skrivelse av den 1 juni 1913, i anledning av väckta motioner angående utredning och förslag i fråga om upprepning och nyanläggning på statens bekostnad av inre farleder i Bohusläns skärgård. (146.) Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen och lotsstyrelsen hava ännu icke inkommit med infortrat förslag rörande sättet för utredningens verkställande.

49. av samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till bestämmelser angående rätt till pension för extra ordinarie tjänstemän samt verkstads- och förrådsarbetare vid statens järnvägar m. m. (241.)

Sedan de i ämbetsberättelsen till 1914 års första lagtima riksdag omförmälda sakkunniga inkommit med förslag i ämnet, är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

50. av den 31 maj 1913, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar angående vissa utgifter för kapitalökning, i vad angår civildepartementsärenden. (252.)

De i ämbetsberättelsen till 1914 års första lagtima riksdag omförmälda utredningar beträffande förbättring av Haparanda nuvarande uthamn Salmis m. m. hava ännu icke inkommit.

Punkten 2 a, angående inköp av tomt och uppförande av byggnad i Uddevalla för post- och telegrafverkens behov, har, sedan överintendentensämbetet inkommit med infortrat utlåtande, anmälts den 18 maj 1915, därvid erforderliga åtgärder beslötos.

51. av den 2 mars 1914, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar angående utgifter för kapitalökning i avseende å post- och telegrafverket. (4.)

Punkten 2 a, rörande tillbyggnad och ändring av posthusbyggnad inom kvarteret Riddaren i Stockholm, anmälades den 22 januari 1915, därvid erforderliga åtgärder beslötos.

Punkten 2 b, angående anslag till inköp av vissa tomter i Uddevalla samt uppförande därå av posthusbyggnad, har, sedan överintendentensämbetet inkommit med infortrat utlåtande, anmälts den 18 maj 1915; och beslötos därvid erforderliga åtgärder.

52. av samma dag, i anledning av väckta motioner angående åvägabringande av sådan ändring i förordningen om kommunalstyrelse på landet, att bestämmelsen om kommunalstämmoprotokolls uppläsande i kyrka borttages. (5.)

Den i senaste ämbetsberättelsen omförmälde sakkunnige, till vilken handlingarna i ärendet överlämnats för beredning i sammanhang med det honom den 12 september 1913 lämnade uppdraget att utarbeta förslag till ändrade bestämmelser rörande det administrativa besvärösförfarandet m. m., har ännu icke fullgjort berörda uppdrag.

53. Riksdagens skrivelse av den 1 mars 1914, i anledning av väckta motioner om dels ändring i lagen om förbud mot handels idkande under vissa tider av dygnet, dels ock meddelande av lagbestämmelser i syfte att på lämpligt sätt begränsa den tid å sön- och helgdagar, under vilken matvaru-, frukt- och blomsterbutiker må hållas öppna. (56.)

Socialstyrelsen har ännu icke inkommit med i ämbetsberättelsen till 1914 års senare lagtima riksdag omförmälda utredning och förslag.

54. av den 9 september 1914, angående regleringen av utgifterna under riksstatsens sjätte huvudtitel, innefattande anslagen till civildepartementet. (6.)

Beträffande *punkten 15*, angående anslag för befrämjande och organiserande av den offentliga arbetsförmedlingen, har Kungl. Maj:t, sedan socialstyrelsen inkommit med infortrat förslag till grunder för användning av nämnda anslag, den 5 februari 1915 utfärdat kungörelse i ämnet.

I fråga om *punkten 11*, angående ändring i avseende å de för beviljande av understöd från förslagsanslaget till anstalter för bildbara sinnesslöa gällande grunder m. m., har, sedan infortrade utlåtanden från medicinalstyrelsen och folkskolöverstyrelsen inkommit, Kungl. Maj:t den 8 oktober 1915 utfärdat kungörelser i ämnet.

55. av den 6 augusti 1914, i anledning av väckta motioner om ökning av allmänna järnvägslånefonden. (198.)

Ärendet är, sedan fullmäktige i riksgäldskontoret yttrat sig över detsamma, beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

56. av den 26 augusti 1914, i anledning av väckt motion om utredning angående avlöningsförhållandena i vissa fall vid extra befattningshavares vid telegrafverket befordran till ordinarie tjänst vid verket. (202.)

Kommittén för reglering av vissa löneförhållanden vid statens järnvägar, till vilken ärendet överlämnats för att tagas i övervägande vid fullgörande av det kommittén lämnade uppdrag, har inkommit med utlåtande i frågan.

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

57. av samma dag, angående åtgärder för beredande av bättre vård i vissa fall åt barnsängskvinnor jämte nyfödda barn. (207.)

Medicinalstyrelsen och socialstyrelsen hava ännu icke inkommit med infortrade utlåtanden i ärendet.

58. av samma dag, angående semester åt arbetare och med dem likställda personer med stadigvarande sysselsättning vid statsförvaltningen. (210.)

Från vederbörande ämbetsverk infortrade yttranden hava ännu icke fullständigt inkommit.

Av dessa ärenden äro alltså de under 2, 12, 19, 23, 51 och 54 upptagna slutligen avgjorda, de under 13, 28 och 41 omförmälda överlämnade till andra departement,

de under 1, 5, 6, 7, 10, 11, 14, 15, 17, 20, 22, 24, 25, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 37, 38, 39, 42, 43, 44, 45, 47, 48, 50, 52, 53, 57 och 58 omförmälda föremål för behandling av särskilda sakkunniga eller annan myndighet eller ock föremål för annan utredning samt de övriga på prövning beroende.

5. Finansdepartementet.

1. Riksdagens skrivelse av den 11 maj 1884, angående regleringen av utgifterna under riksstatens sjätte huvudtitel. (49.)
Anmäld i sammanhang med propositionen den 28 mars 1913 med förslag till lag om allmän pensionsförsäkring m. m.
2. av den 5 maj 1888, angående omarbetning av förordningen den 12 februari 1864 om vad i avseende å passagerarångfartygs byggnad, utrustning och begagnande iakttagas bör. (46.)
Den 23 december 1915 har Kungl. Maj:t utfärdat förordningar angående dels fartygs byggnad och utrustning, dels ock vissa säkerhetsåtgärder vid nyttjande av fartyg.
3. av den 16 maj 1895, om utarbetande och framläggande av förslag till lärlingslag. (91.)
Kommerskollegium och socialstyrelsen hava ännu icke avgivit utlåtande över de sakkunnigas betänkande.
4. av den 5 maj 1897, i anledning av väckt motion om ändrade grunder för den kommunala beskattningen. (65.)
Ärendet är fortfarande beroende på Kungl. Maj:ts prövning.
5. av den 10 maj 1899, i anledning av riksdagens år 1898 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning under år 1897, i vad skrivelsen avser fråga om ersättning av järnvägstrafikmedel till tullverkets personal för övertidsarbete. (103.)
Järnvägsstyrelsen har ännu icke avgivit utlåtande.
6. av den 11 maj 1900, angående förbättrat sätt för sjöfolks pensionering. (96.)
Se under punkt 1. här ovan.
7. av den 27 februari 1901, med anhållan om förslag till bestämmelser om arvsskatts utgörande i vissa fall. (22.)

Skrivelsen har tagits i betraktande vid avlåtande efter chefens för justitiedepartementet föredragning av proposition den 27 juni 1914, n:r 185, angående viss ändring i tryckfrihetsförordningen.

8. Riksdagens skrivelse av den 13 maj 1901, angående åtgärder med hänsyn till transport av timmer sjöledes m. m. (80.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

9. av den 11 april 1903, angående åtgärder mot de olägenheter, som förorsakas genom vissa slag av fabriksdrift. (52.)

Sedan den med anledning av skrivelsen tillsatta kommittén den 3 juni 1915 avgivit betänkande, har detta remitterats till åtskilliga verk och myndigheter.

10. av den 13 maj 1904, angående undersökning rörande antalet vanföra och lytta i Sverige. (102.)

Ärendet är under handläggning av statistiska centralbyrån.

11. av den 11 mars 1905, angående lagstiftningsåtgärder för stävjande av illojal konkurrens. (20.)

Sedan patentlagstiftningskommittén den 5 maj 1915 avgivit betänkande med förslag i ämnet, har ärendet remitterats till patent- och registreringsverket samt till kommerskollegium, som har att höra samtliga handelskammare m. fl. korporationer i riket.

12. av den 18 maj 1905, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående inredande i fastigheten n:r 1 i kvarteret Lejonet i Stockholm av lokaler för utrikesdepartementet m. m. samt angående uppförande av ny byggnad för Kungl. Maj:ts kansli. (170.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

13. av den 3 mars 1906, i anledning av väckt motion angående åtgärder mot tobaksförbrukning bland ungdom. (28.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

14. av den 27 april 1906, i anledning av riksdagens år 1905 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning under år 1904, i vad skrivelsen avser frågan om regleringen av den till vissa stapelstäder utgående tolagsersättningen. (87.)

Kommunalskatteskatterade, åt vilka ärendet överlämnats, hava ännu icke fullgjort sitt uppdrag.

15. av den 19 maj 1906, i anledning av väckt motion om avskrivning av

återstående köpeskillingen för hemman och lägenheter, som få till skatte lösas. (133.)

Kammarkollegium har ännu icke avgivit utlåtande.

16. Riksdagens skrivelse av den 6 april 1907, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av egendomen n:r 1 i kvarteret Sjöhästen i Klara församling i Stockholm samt ett inom riksdagen väckt förslag i ärendet. (64.)

Någon åtgärd utöver den i ämbetsberättelsen till 1912 års riksdag omförmälda har icke företagits.

17. av den 8 april 1908, i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående skyldighet för staten att erlägga skatt till kommun för staten tillhörig fastighet eller industriell anläggning. (55.)

Kommunalskattekommitterade, åt vilka ärendet överlämnats, hava ännu icke fullgjort sitt uppdrag.

18. av den 25 april 1908, i anledning av väckt motion om förbud mot drift av sulfittfabrik eller annat industriellt verk, som genom förorenande av luft eller vatten orsakar olägenheter för kringliggande bygd och dess befolkning. (61.)

Se under punkt 9. här ovan.

19. av den 3 juni 1908, angående utredning om kommunernas bärkraft i förhållande till dem åliggande skattebördor m. m. (226.)

Kommunalskattekommitterade, åt vilka ärendet överlämnats, hava ännu icke fullgjort sitt uppdrag.

20. av den 2 mars 1909, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående tullverkets och varuemottagares ömsesidiga rättigheter och skyldigheter i fall, då tullavgift för inkommen vara oriktigt uppdebiterats m. m. (22.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

21. av den 22 maj 1909, i anledning av väckt motion om stämpel å bevis om tillstånd att köra med automobil å allmän väg eller gata m. m. (197.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

22. av den 9 april 1910, i anledning av väckta motioner om ändringar i gällande förordning angående försäljning av brännvin. (71.)

Den 3 juni 1915 utfärdade Kungl. Maj:t förordning i ämnet.

23. av den 2 juni 1910, angående åtgärder mot användande av denaturerat brännvin såsom berusningsmedel. (159.)

Nykterhetskommittén har i den fråga, skrivelsen avser, ännu icke avgivit betänkande.

10* — *Justitieombudsmannens ämbetsberättelse till 1916 års riksdag.*

24. Riksdagens skrivelse av den 9 juni 1910, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående bevillning av fast egendom samt av inkomst, dels ock i ämnet väckta motioner. (198.)
Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

25. av den 6 maj 1911, i anledning av väckta motioner avseende utredning rörande undanröjande av en på äktenskapsfrekvensen menligt inverkan oegentlighet i skattelagstiftningen. (108.)
Utredning och förslag i ämnet hava ännu icke fullbordats av kommunalskattekommitterade.

26. av den 20 maj 1911, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av egendomen nr 2 i kvarteret Päronstrådet i Ulrika Eleonora församling i Stockholm m. m. (130.)
Det från överintendent-ämbetet infordrade förslag till villkor, under vilka försäljning av egendomen borde äga rum, har ännu icke inkommit.

27. av den 25 maj 1911, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning med tulltaxa för inkommande varor. (202.)
Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

28. av den 27 maj 1911, i anledning av väckta motioner om ändringar i gällande förordning angående försäljning av brännvin. (226.)
Den 3 juni 1915 utfärdade Kungl. Maj:t förordning i ämnet.

29. av den 29 maj 1911, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om bankrörelse och till lag om ändrad lydelse av 10 § i lagen den 5 juni 1909 angående emissionsbanker, dels ock i ämnet väckta motioner. (237.)
Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

30. av den 31 maj 1911, i anledning av riksdagens år 1910 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning under år 1909. (242.)
Den i ämbetsberättelsen till 1912 års riksdag omförmälda utredning har ännu icke fullbordats av överintendentsämbetet.

31. av den 24 februari 1913, i anledning av Kungl. Maj:ts i punkterna 11 och 27 under sjunde huvudtiteln av statsverkspropositionen gjorda framställning angående tullverket. (22.)
1914 års tullkommission har ännu icke fullgjort sitt uppdrag.

32. Riksdagens skrivelse av den 9 mars 1912, angående beredande av möjlighet för municipalsamhällen att erhålla lån från vissa pensionsanstalter och kassor. (100.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

33. av den 7 maj 1912, i anledning av väckt motion om utredning i fråga om utvidgning av riksdagens bibliotek till ett centralt förvaltningsbibliotek m. m. (102.)

Sedan de verk och myndigheter, till vilka de sakkunnigas betänkande remitterats, avgivit utlåtanden, har Kungl. Maj:t den 16 april 1915 avlåtit proposition till riksdagen.

34. av den 11 maj 1912, i anledning av väckt motion med begäran om utredning och förslag angående utlämnande av lån åt kommuner från Konungariket Sveriges stadshypotekskassa m. m. samt om anslag till utredningens verkställande. (125.)

Sedan de sakkunniga den 5 maj 1915 avgivit betänkande, har detta för utlåtande remitterats till statskontoret, som har att höra samtliga Konungens befallningshavande, samt till svenska stadsförbundets styrelse.

35. av den 24 maj 1912, angående utredning rörande skogsarbetarnas i Norrland och därmed jämförliga landsdelar ställning och levnadsförhållanden. (147.)

Kommerskollegium har ännu icke besvarat den avlätna remissen.

36. av samma dag, angående åtgärder i syfte att sjömanshusen må sättas i tillfälle att i större omfattning än för närvarande lämna tillfälliga understöd åt behövande arbetslösa sjömän. (170.)

Sedan kommerskollegium den 31 mars 1915 avgivit utlåtande, är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

37. av den 22 maj 1912, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående pensionering av distriktsveterinärer. (204.)

De sakkunniga, till vilka ärendet överlämnats, hava ännu icke fullgjort sitt uppdrag.

38. av den 28 maj 1912, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående tullrestitution i vissa fall vid återutförsel av utländsk vara, dels ock en i ämnet väckt motion. (220.)

Den 25 februari 1915 inkommo kommerskollegium och generaltullstyrelsen med gemensamt utlåtande rörande kreditupplag. Den 16 april 1915 avlät Kungl. Maj:t proposition i ämnet. Generaltullstyrelsen har i vissa av skrivelsen föranledda frågor ännu icke avgivit utlåtande.

39. av den 24 maj 1912, angående utredning rörande möjligheterna för en inhemsk tillverkning av mineraloljor och svavel m. m. (227.)

De sakkunniga hava ännu icke fullgjort sitt uppdrag.

40. Riksdagens skrivelse av den 29 maj 1912, angående vidtagande av åtgärder till värnpliktiges skyddande mot förlust av innehavda anställningar i statens tjänst eller vid dess arbetsföretag på grund av inkallande till tjänstgöring. (259).

Löneregleringskommittén har ännu icke avgivit utlåtande i ämnet.

41. av den 29 maj 1912, angående utfärdande av vissa bestämmelser, avseende lättnader vid inbetalning av kronoutskylder. (261.)

Statskontoret har ännu icke avgivit utlåtande i ämnet.

42. av samma dag, i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående expropriation i vissa fall av torp och andra lägenheter å rekognitionshemman m. m. (271.)

Kommittén för utredning av åborätsfrågan har ännu icke fullgjort sitt uppdrag.

43. av den 3 maj 1913, angående Kungl. Djurgårdens bevarande i största möjliga utsträckning såsom naturlig park. (69.)

De sakkunniga hava ännu icke fullgjort sitt uppdrag.

44. av den 17 maj 1913, angående ökad centralisering vid upphandling för statens räkning m. m. (82.)

De sakkunniga hava ännu icke fullgjort sitt uppdrag.

45. av samma dag, angående utfärdande av enhetliga bestämmelser för kommunernas bokföring. (116.)

Sedan statistiska centralbyrån, efter remiss, den 18 november 1915 avgivit utlåtande, är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

46. av den 30 maj 1913, i anledning av väckt motion om ändring i 7 § 2:o b) förordningen om inkomst- och förmögenhetsskatt m. m. (140.)

Ärendet är föremål för utredning inom finansdepartementet.

47. av samma dag, i anledning av dels Kungl. Maj:ts två särskilda propositioner med förslag till ändrad lydelse av vissa §§ i förordningen den 28 oktober 1910 om taxeringsmyndigheter och förfarandet vid taxering, den ena avseende jämväl ändring av de vid nämnda förordning fogade formulär, dels ock en i ämnet väckt motion. (251.)

Skrivelsen, i vad den innefattar begäran om utredning i visst avseende, är föremål för behandling inom finansdepartementet.

48. av den 20 maj 1913, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående överlämnande till lantförsvaret av viss del av förra majorsbostället Gud-

hem n:r 1—9 jämte Holmång n:r 1 Hulegård i Skaraborgs län i och för användning till remontdepå m. m. (100.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

49. Riksdagens skrivelse av den 1 juli 1914, i anledning av riksdagens år 1913 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning under år 1912. (15.)

Över av riksdagen i skrivelsen gjord framställning om vidtagande av erforderliga åtgärder för tillvaratagande av statens rätt gentemot den eller dem, som genom bristfälligt utövad kontroll vid denaturering av brännvin hos färgfabrikanten A. H. Ouchterlony kunde hava åsamkat staten förlust, har justitiekanslersämbetet, på grund av remisser, dels den 27 april 1915 avgivit utlåtande och dels i anledning av en av överståthållarämbetet överlämnad polisutredning den 28 juni 1915 inkommit med förnyat utlåtande. Den 9 juli 1915 har Kungl. Maj:t funnit gott för närvarande låta bero vid den gjorda utredningen.

Överintendentsämbetet har ännu icke avgivit infordrat utlåtande.

50. av den 29 augusti 1914, angående stadgande av skatteplikt till stat och kommun för vissa därifrån nu fritagna utlänningar. (222.)

De sakkunniga hava ännu icke fullgjort sitt uppdrag.

51. av den 12 september 1914, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående statsmonopol å tobakstillverkningen i riket samt förordning om vad iakttagas skall i avseende å införande av statsmonopol å tobakstillverkningen i riket m. m., dels ock åtskilliga i anledning av propositionen väckta motioner. (261.)

Den 26 februari 1915 har Kungl. Maj:t utfärdat 4 kungörelser i ämnet samt instruktioner dels för de i förordningen om vad iakttagas skall i avseende å införande av statsmonopol å tobakstillverkningen i riket omförmälda kommissioner dels ock för de av Kungl. Maj:t utsedda ledamöterna i styrelsen för aktiebolaget svenska tobaksmonopolet samt för de av Kungl. Maj:t utsedda revisorerna för granskning av nämnda bolags styrelses förvaltning och bolagets räkenskaper.

Av dessa ärenden äro alltså de under 1, 2, 6, 7, 22, 28, 33 och 51 upptagna av Kungl. Maj:t slutligen avgjorda, de under 3, 5, 9, 10, 11, 14, 15, 17, 18, 19, 23, 25, 26, 30, 31, 34, 35, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 46, 47, 49 och 50 omförmälda föremål för behandling av särskilda kommitterade eller sakkunniga, annan myndighet eller ock föremål för annan utredning samt de övriga på prövning beroende.

6. Ecklesiastikdepartementet.

1. Riksdagens skrivelse av den 11 maj 1898, i anledning av riksdagens år 1897 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning under år 1896. (84.)

Yttrande över av direktören Sven Nissvandt och förste revisorn K. Beckman upprättat förslag till nytt formulär för Uppsala universitets huvudbok har under år 1910 avgivits av kanslern för rikets universitet. Därefter hava statskontoret och kammarrätten anbefallts att i ärendet avgiva utlåtanden. Dessa utlåtanden hava ännu icke inkommit.

2. av den 8 maj 1900, angående undervisning i teknisk hygien m. m. vid rikets tekniska läroverk. (61.)

Sedan Kungl. Maj:t den 4 oktober 1907 tillsatt en kommitté för avgivande av utlåtande och förslag, huru den lägre tekniska undervisningen i riket lämpligen bör ordnas, överlämnades ärendet till denna kommitté. Den 11 juni 1912 avgav kommittén utlåtande och förslag, och därefter hava åtskilliga myndigheter m. fl. anbefallts att avgiva yttranden över kommitténs förslag. Dessa yttranden hava ännu icke fullständigt inkommit.

3. av den 26 april 1902, angående ändring i folkskolestadgan. (49.)

Ärendet är fortfarande beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

4. av den 11 april 1903, angående användning av torv till eldning vid statens järnvägar och övriga verk. (53.)

Ärendet är fortfarande beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

5. av den 22 maj 1903, angående ny katekesutveckling för skolans behov. (158.)

Kungl. Maj:t har den 24 mars 1911 för en tid av tre år tillsatt en nämnd med uppdrag att granska förslag till läroböcker i den kristna tros- och sedeläran och den 19 december 1913 medgivit, att nämndens verksamhet må fortsätta tills vidare under ytterligare tre år, räknat från och med den 1 maj 1914.

6. av den 27 april 1905, i anledning av väckt motion angående grunderna för avlöning av lärare vid fortsättningsskolor. (101.)

I ärendet hava folkundervisningskommittén den 1 augusti 1914 och lärarlönenämnden den 8 november 1915 avgivit utlåtanden, varjämte åtskilliga myndigheter anbefallts att däröver avgiva yttranden. Dessa yttranden hava ännu ej fullständigt inkommit.

7. Riksdagens skrivelse av den 30 maj 1907, angående reglering av utgifterna under riksstatens åttonde huvudtitel, innefattande anslagen till ecklesiastikdepartementet. (8.)

Punkten 33, angående uppförande av byggnader för landsarkivet i Östersund. Ärendet är fortfarande beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

8. av den 1 juni 1908, angående regleringen av utgifterna under riksstatens åttonde huvudtitel, innefattande anslagen till ecklesiastikdepartementet. (8.)

Punkten 30, angående statsbidrag för undervisning i slöjd vid högre folkskolor. Proposition i ärendet har avlåtits till 1915 års riksdag. (Jfr ovan II: 182.)

9. av den 6 maj 1908, i anledning av väckt motion om upphävande av bestämmelsen om kapellförsamlings skyldighet att deltaga i moderkyrkans byggnad och underhåll. (109.)

Kammarkollegium har anbefallts att anmoda Konungens befallningshavande i samtliga län och domkapitlen att efter vederbörandes hörande avgiva yttranden i detta ärende samt med dessa yttranden jämte eget utlåtande till Kungl. Maj:t inkomma. Detta uppdrag är ännu ej fullgjort.

10. av den 31 maj 1910, angående åtgärder för skolungdomens fostran till sparsamhet. (150.)

Kungl. Maj:t har den 12 februari 1915 anbefallt styrelsen för postsparbanken samt läroverks- och folkskolöverstyrelserna att avgiva gemensamt underdånigt utlåtande i ärendet. Sådant utlåtande har ännu icke inkommit.

11. av den 20 maj 1911, angående åvägabringande av utredning, huru värden av rikets fornsaker bäst bör ordnas. (136.)

Kungl. Maj:t har den 29 september 1911 utfärdat kungörelse i viss del av ämnet samt beträffande den återstående delen av ärendet, efter det vitterhetsakademien däri avgivit infortrat utlåtande, den 21 november 1913 uppdragit åt en kommitté att under samarbete, i den mån frågan rör överintendentsämbetet, med de den 29 oktober 1913 tillkallade sakkunniga för behandling av frågan om överintendentsämbetets omorganisation m. m. avgiva utlåtande och förslag till omorganisation av fornminnesvärden i riket samt att undersöka möjligheten av och, i den mån omständigheterna därtill föranleda, avgiva förslag till ekonomiskt understödjande av fornminnesmuseerna.

Sådant utlåtande och förslag har ännu ej inkommit.

12. av den 29 maj 1911, angående regleringen av utgifterna under riksstatens tionde huvudtitel, innefattande anslagen till pensions- och indragningsstaterna. (10.)

Punkten 7, angående viss ändring i § 11 av nu gällande reglemente för småskollärares m. fl. ålderdomsunderstödsanstalt.

Sedan utlåtande i detta ärende den 8 november 1915 avgivits av lärarlönenämnden, är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

13. Riksdagens skrivelse av den 30 april 1912, angående åtgärder för motarbetande av missbruk av tobak och kaffe. (80.)

Ärendet har, i vad det angår åtgärder för motarbetande av missbruk av tobak, överlämnats till finansdepartementet.

Sedan utlåtande i ärendet inkommit från medicinalstyrelsen, har Kungl. Maj:t den 1 oktober 1914 anbefallt folkskolöverstyrelsen att avgiva yttrande angående åtgärder för motarbetande av missbruk av kaffe. Sådant yttrande har ännu ej inkommit.

14. av den 24 maj 1912, angående utredning beträffande en planmässigt bedriven nykterhetsundervisning såväl inom som utom skolan. (213.)

Sedan av statsrådet och chefen för ecklesiastikdepartementet tillkallade sakkunniga den 16 mars 1915 avgivit utlåtande och förslag i ärendet, hava åtskilliga myndigheter anbefallts att däröver avgiva yttranden. Dessa yttranden hava ännu ej fullständigt inkommit.

15. av den 28 maj 1912, angående utredning i fråga om beredande av statsbidrag för å epileptikerhem vårdad, icke sinnesslö fallandesjuk. (236.)

Kungl. Maj:t har den 18 november 1912 anbefallt medicinalstyrelsen att avgiva utlåtande i detta ärende. Detta utlåtande har ännu icke inkommit.

16. av den 29 maj 1912, angående vidtagande av åtgärder till värnpliktigas skyddande mot förlust av innehavda anställningar i statens tjänst eller vid dess arbetsföretag på grund av inkallande till tjänstgöring. (259.)

Löneregleringskommittén har den 31 december 1914 anbefallts att avgiva utlåtande i ärendet. Sådant utlåtande har ännu icke inkommit.

17. av den 29 mars 1913, angående utfärdande av vissa föreskrifter i fråga om utarrendering av prästerskapets löneboställen. (32.)

Kungl. Maj:t har den 14 maj 1915 utfärdat kungörelse i ämnet.

18. av den 28 mars 1913, i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående utredning och förslag rörande ändrade grunder för biskoparnas avlöning. (39.)

Ärendet är fortfarande beroende på särskild utredning inom ecklesiastikdepartementet.

19. av den 12 april 1913, angående vidtagande av åtgärder för åstadkommande av undervisning i skogsvård jämväl vid andra statsunderstödda skolor än folkskolor och med dem jämförliga läroanstalter. (54.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

20. Riksdagens skrivelse av den 9 maj 1913 angående åstadkommande av läkarundersökning av små- och folkskolebarn. (79.)

Sedan medicinalstyrelsen avgivit utlåtande i ärendet, har detsamma den 30 juli 1914 remitterats till folkskolöverstyrelsen, som ännu ej inkommit med det infortrade yttrandet.

21. av den 27 maj 1913, angående vidtagande av åtgärder för anordnande av skolbad vid landsbygdens folkskolor. (144.)

Kungl. Maj:t har den 5 februari 1914 anbefallt folkskolöverstyrelsen att avgiva utlåtande i ärendet. Detta utlåtande har ännu icke inkommit.

22. av den 30 maj 1913, angående regleringen av utgifterna under riksstatens åttonde huvudtitel, innefattande anslagen till ecklesiastikdepartementet. (8.)

Punkten 218, angående anslag till nybyggnad m. m. för tekniska högskolan.

Kungl. Maj:t har genom särskilda beslut den 29 januari, den 14 maj och den 23 juli 1915 ställt det för år 1914 beviljade anslaget till vederbörandes förfogande.

Punkten 234, angående förbättrande av gymnastikundervisningen vid landsbygdens folkskolor.

Kungl. Maj:t har den 13 november 1914 anbefallt folkskolöverstyrelsen att inkomma med utlåtande i ärendet. Detta utlåtande har ännu ej avgivits.

23. av den 2 mars 1914, i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående utredning och förslag i fråga om rätt för församling att utse ordförande i skolrådet. (8.)

Kungl. Maj:t har den 10 februari 1915 anbefallt folkskolöverstyrelsen att avgiva utlåtande i ärendet. Detta utlåtande har ännu icke inkommit.

24. av samma dag, angående åtgärder för beredande av ökad trygghet åt folk- och småskollärarinnor, som hava sin bostad i ensamt liggande skolhus. (54.)

Kungl. Maj:t har den 10 februari 1915 anbefallt folkskolöverstyrelsen att avgiva utlåtande i ärendet. Detta utlåtande har ännu icke inkommit.

25. av den 19 juni 1914, i anledning av Kungl. Maj:ts under punkt 44 av åttonde huvudtiteln i statsverkspropositionen gjorda framställning om inköp av visst område av ön Björkö i Mälaren. (12.)

Konungens befallningshavande i Stockholms län anbefalldes den 19 juni 1914 att vidtaga åtgärder för inköpet samt att efter fullgörande därav inkomma med anmälan. Sådan anmälan har ännu icke inkommit.

26. av den 17 juli 1914, i anledning av väckta motioner angående visst tillägg till lagen om reglering av prästerskapets avlöning. (69.)

Sedan lagförslag i ärendet förelagts 1915 års allmänna kyrkomöte och av kyrko-

mötet godkänts, har Kungl. Maj:t den 19 november 1915 beslutat avlåta proposition i ämnet till 1916 års riksdag.

27. Riksdagens skrivelse av den 8 augusti 1914, i fråga om åtgärder till främjande av vetenskaplig forskning och undervisning i publik och privat internationell rätt. (137.)

Universitetskanslern anbefalldes den 21 augusti 1914 att i ärendet avgiva yttrande. Sådant yttrande har ännu icke inkommit.

28. av den 11 augusti 1914, i anledning av Kungl. Maj:ts dels i vissa punkter under åttonde huvudtiteln av statsverkspropositionen, dels ock i särskild proposition n:r 145 gjorda framställningar. (135.)

Punkten 1, angående ändringsarbeten inom nationalmuseibygnaden.

Kungl. Maj:t har den 26 juni 1915 meddelat slutligt beslut i ärendet.

Punkten 7, angående ny stat för läroverksöverstyrelsen.

Kungl. Maj:t har den 16 juli 1915 meddelat slutligt beslut i ärendet.

Punkten 10, angående ny stat för folkskolöverstyrelsen.

Kungl. Maj:t har den 16 juli 1915 meddelat slutligt beslut i ärendet.

29. av den 26 augusti 1914, angående regleringen av utgifterna under riksstatens åttonde huvudtitel, innefattande anslagen till ecklesiastikdepartementet. (8.)

Punkten 16, angående ändringsarbeten inom nationalmuseibygnaden.

Se här ovan under 28, punkten 1.

Punkten 17, angående iståndsättande av nationalmuseibygnadens fasader.

Kungl. Maj:t har den 6 augusti 1915 ställt en del av anslaget till förfogande av överintendentensämbetet. Ärendet är i övrigt beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

Punkten 20, angående skådesamling för naturhistoriska riksmuseets botaniska avdelning.

Kungl. Maj:t har den 26 juni 1915 meddelat slutligt beslut i ärendet.

Punkten 21, angående fortsättande och avslutande av inredningen av naturhistoriska riksmuseets nybyggnader vid Frescati.

Kungl. Maj:t har den 26 juni 1915 meddelat slutligt beslut i ärendet.

Punkten 32, angående resestipendier åt prästmän.

Framställning i ämnet har avlåtits till 1915 års riksdag. (Jfr ovan II: 182, punkten 28.)

Punkten 44, angående reparationsarbeten å det i närheten av Vreta klosters kyrka belägna klosterhuset.

Framställning i ämnet har avlåtits till 1915 års riksdag. (Jfr ovan II: 174.)

Punkten 45, angående inköp av ett å ön Björkö i Mälaren beläget jordområde. Se här ovan under 25.

Punkten 48, angående ny- och ombyggnad vid akademiska sjukhuset i Uppsala.
Kungl. Maj:t har den 26 juni 1915 meddelat slutligt beslut i ärendet.

Punkten 70, angående utgivande i tryck av Carl von Linnés brev.

Kungl. Maj:t har den 26 juni 1915 meddelat slutligt beslut i ärendet.

Punkten 73, angående bidrag till täckande av kostnaderna för uppförande vid Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund av nya byggnader för de medicinska och obstetrisk-gynekologiska avdelningarna m. m.

Kungl. Maj:t har den 26 juni 1915 meddelat slutligt beslut i ärendet.

Punkten 81, angående arvode åt en föreståndare för en ortopedisk poliklinik vid Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund.

Kungl. Maj:t har den 22 januari 1915 meddelat slutligt beslut i ärendet.

Punkten 99, angående röntgeninstrumentarium för medicinska kliniken vid serafimerlasarettet.

Kungl. Maj:t har den 26 juni 1915 meddelat slutligt beslut i ärendet.

Punkten 107, angående skåp och skåpbord för patologisk-anatomiska museet vid karolinska institutet.

Kungl. Maj:t har den 26 juni 1915 meddelat slutligt beslut i ärendet.

Punkten 113, angående anslag till en poliklinik för barnsjukdomar i Stockholm.

Kungl. Maj:t har den 22 januari 1915 meddelat slutligt beslut i ärendet.

Punkten 119, angående resestipendier åt ordinarie lärare och vissa andra tjänstemän vid rikets universitet samt karolinska mediko-kirurgiska institutet.

Framställning i ämnet har avlåtits till 1915 års riksdag. (Jfr ovan II: 182, punkten 98.)

Punkten 120, angående utgivande i tryck av föreläsningar, hållna inom juridiska fakulteterna vid rikets universitet.

Kungl. Maj:t har den 26 juni 1915 meddelat slutligt beslut i ärendet.

Punkten 125, angående stat för läroverksöverstyrelsen.

Se här ovan under 28, punkten 7.

Punkten 139, angående undersökningar rörande munhygien vid de allmänna läroverken.

Kungl. Maj:t har den 26 juni 1915 meddelat slutligt beslut i ärendet.

Punkten 144, angående understöd för högre handarbetslärarinneseminarier vid Maria Nordenfelts kvinnliga yrkesskola i Göteborg.

Kungl. Maj:t har den 22 januari 1915 meddelat slutligt beslut i ärendet.

Punkten 145, angående understöd för dels Andrea Eneroths handarbetskola och seminarium i Stockholm samt dels föreningen Handarbetets vänner och Hulda Lundins högre slöjdseminarium i Stockholm.

Kungl. Maj:t har den 22 januari 1915 meddelat slutligt beslut i ärendet.

Punkten 146, angående resestipendier åt lärarpersonalen vid enskilda läroanstalter.

Framställning i ämnet har avlåtits till 1915 års riksdag. (Jfr ovan II: 182, punkten 121.)

Punkten 147, angående resestipendier och studieunderstöd åt föreståndarinnor och lärarinnor vid lärarinneutbildningsanstalter i huslig ekonomi ävensom åt skolkökslärarinnor vid andra läroanstalter.

Framställning i ämnet har avlåtits till 1915 års riksdag. (Jfr ovan II: 182, punkten 122.)

Punkten 149, angående resestipendier åt lärarpersonalen vid kommunala mellanskolor.

Framställning i ämnet har avlåtits till 1915 års riksdag. (Jfr ovan II: 182, punkten 124.)

Punkten 150, angående stat för folkskolöverstyrelsen.

Se här ovan under 28, punkten 10.

Punkten 155, angående anslag till inköp av tomt samt uppförande av nya byggnader för folkskoleseminariet i Uppsala.

Kungl. Maj:t har den 26 juni 1915 meddelat slutligt beslut i ärendet.

Punkten 156, angående anslag till inredning och möblering av de nya byggnaderna för folkskoleseminariet i Uppsala.

Kungl. Maj:t har den 26 juni 1915 meddelat slutligt beslut i ärendet.

Punkten 157, angående anslag till uppförande av gymnastikbyggnad samt tillbyggnad av lärohuset för folkskoleseminariet i Strängnäs.

Ärendet är fortfarande beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

Punkten 158, angående anslag till uppförande av nya byggnader för folkskoleseminariet i Lund.

Kungl. Maj:t har den 26 juni 1915 meddelat slutligt beslut i ärendet.

Punkten 166, angående anslag till fortbildningskurser för lärare och lärarinnor vid folk- och småskolor.

Kungl. Maj:t har den 21 maj 1915 meddelat slutligt beslut i ärendet.

Punkterna 170—173, angående dels resestipendier åt rektorer samt övriga lärare och lärarinnor vid folkskoleseminarierna, dels resestipendier åt lärarpersonalen vid högre folkskolor, dels resestipendier åt folkskollärare och folkskollärarinnor, dels ock resestipendier åt lärare och lärarinnor vid småskoleseminarier samt mindre folkskolor och småskolor ävensom biträdande lärare och lärarinnor vid folkskolor.

Framställning i ämnet har avlåtits till 1915 års riksdag. (Jfr ovan II: 182, punkterna 143—146.)

Punkten 177, angående anslag för beredande av möjlighet till skolgång för fattiga, på längre avstånd från skola boende skolpliktiga barn inom Vilhelmina m. fl. församlingar.

Kungl. Maj:t har den 22 januari 1915 meddelat slutligt beslut i ärendet.

Punkten 178, angående anslag för beredande av möjlighet till skolgång för fattiga, på längre avstånd från skola boende skolpliktiga barn inom Hotagens församling.

Kungl. Maj:t har den 22 januari 1915 meddelat slutligt beslut i ärendet.

Punkten 183, angående anslag till pristävlan om normalritningar för folkskolebyggnader å landsbygden.

Kungl. Maj:t har den 28 maj 1915 meddelat slutligt beslut i ärendet.

Punkten 189, angående anslag till populärvetenskapliga föreläsningar.

I fråga om användningen av vissa besparingar å anslaget har framställning avlåtits till 1915 års riksdag. (Jfr ovan II: 182). Beträffande anslaget i övrigt har Kungl. Maj:t den 12 februari 1915 meddelat slutligt beslut.

Punkten 190, angående anslag till föreläsningskurser, som från universiteten i Uppsala och Lund hållas utom universitetsstäderna.

Kungl. Maj:t har den 26 juni 1915 meddelat slutligt beslut i ärendet.

Punkten 191, angående anslag till föreläsningskurser vid Göteborgs högskola. Ärendet är fortfarande beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

Punkten 193, angående understöd för utgivande av en ordbok för dövstumma.

Kungl. Maj:t har den 10 december 1915 meddelat slutligt beslut i ärendet.

Punkten 199, angående anslag till uppförande av byggnader för drottning Sofias stiftelse.

Ärendet är fortfarande beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

Punkten 200, angående resestipendier åt föreståndare, lärare och lärarinnor vid rikets abnormskolor.

Framställning i ämnet har avlåtits till 1915 års riksdag. (Jfr ovan II: 182, punkten 164.)

Punkten 202, angående anslag till nybyggnad m. m. för tekniska högskolan.

Av det för år 1915 beviljade anslaget, 1,000,000 kronor, har Kungl. Maj:t genom särskilda beslut den 23 juli och den 17 september 1915 ställt 435,000 kronor till vederbörandes förfogande.

Punkten 204, angående anslag för uppehållande av verksamheten vid tekniska skolan i Stockholm.

Kungl. Maj:t har den 22 januari 1915 meddelat slutligt beslut i ärendet.

Punkten 211, angående anslag till provisorisk lönereglering åt befattningshavare vid tekniska skolan i Stockholm.

Kungl. Maj:t har den 22 januari 1915 meddelat slutligt beslut i ärendet.

Punkten 214, angående resestipendier åt föreståndare och facklärare vid lägre tekniska läroanstalter.

Framställning i ämnet har avlåtits till 1915 års riksdag. (Jfr ovan II: 182, punkten 179.)

Punkten 218, angående anslag till understödande av idrotten.

Kungl. Maj:t har den 19 november 1914 ställt en del av anslaget till vederbörandes förfogande. Beträffande den övriga delen av anslaget har framställning avlåtits till 1915 års riksdag. (Jfr ovan II: 182, punkten 183.)

Punkten 219, angående anslag till understödjande av skididrotten bland ungdomen.

Framställning i ämnet har avlåtits till 1915 års riksdag. (Jfr ovan II: 182, punkten 184.)

Punkten 227, angående anslag till systematisk undersökning av svenska folkmål. Kungl. Maj:t har den 5 mars 1915 meddelat slutligt beslut i ärendet.

Punkten 228, angående anslag till insamling, förteckning och undersökning av svenska folkminnen.

Kungl. Maj:t har den 24 april 1915 meddelat slutligt beslut i ärendet.

Punkten 231, angående fortsatt utgivande av verket »Sveriges kyrkor, konst-historiskt inventarium».

Kungl. Maj:t har den 26 juni 1915 meddelat slutligt beslut i ärendet.

Punkten 234, angående beredande av tillfälle för svenska forskare till vetenskapligt arbete vid utländska biologiska stationer.

Framställning i ämnet har avlåtits till 1915 års riksdag. (Jfr ovan II: 182 punkten 198.)

Punkten 235, angående resestipendier åt journalister.

Kungl. Maj:t har den 12 mars 1915 meddelat slutligt beslut i ärendet.

Punkten 238, angående bidrag till bestridande av kostnaderna för en antarktisk expedition åren 1915—1919.

Framställning i ämnet har avlåtits till 1915 års riksdag. (Jfr ovan II: 182 punkten 201.)

Punkten 239, angående anslag dels för utarbetande av en historisk-statistisk handledning i studiet av befolkningsförhållandena i Sverige m. m. under äldre tid, dels ock till inlösen för statsverkets räkning av docenten K. A. Edins för enahanda arbete åvägabragta samlingar.

Kungl. Maj:t har den 31 december 1915 meddelat slutligt beslut i ärendet.

30. Riksdagens skrivelse av den 27 september 1914, angående regleringen av utgifterna under riksstatens tionde huvudtitel, innefattande anslagen till pensions- och indragningsstaterna. (10.)

Punkten 2, angående bidrag till folkskollärarnas änke- och pupillkassa.

Kungl. Maj:t har den 7 maj 1915 meddelat slutligt beslut i ärendet.

Punkten 4, angående bestämmelser i nytt reglemente för dövstumslärarnas pensionsanstalt.

Kungl. Maj:t har den 8 oktober 1915 utfärdat kungörelser i ämnet.

Av dessa ärenden äro de under 8, 17, 26, 28 och 30 omförmälda av Kungl. Maj:t slutligen avgjorda, de under 1, 2, 5, 6, 9, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 18, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 27 och 29 upptagna föremål för behandling av särskilda kommitterade eller sakkunniga, annan myndighet eller ock föremål för annan utredning samt de övriga på prövning beroende.

7. Jordbruksdepartementet.

1. Riksdagens skrivelse av den 17 mars 1885, om ändrade stadganden angående den s. k. allmänna strömmrensningen. (20.)

Ärendet är fortfarande under beredning inom justitiedepartementet.

2. av den 11 maj 1896, angående utredning rörande fiskeribefolkningens i Göteborgs och Bohus län nuvarande bostadsförhållanden. (66.)

Ärendet är fortfarande beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

3. av den 12 maj 1899, i anledning av väckt motion om ändringar i gällande lagstiftning rörande fattigvården. (126.)

Den i ämbetsberättelsen till 1908 års riksdag omförmälda kommittén har den 29 april 1915 inkommit med betänkande. Betänkandet anmäldes den 30 i nämnda månad, därvid beslöts remisser till följande ämbetsverk och myndigheter, nämligen överståthållarämbetet, samtliga Konungens befallningshavande, samtliga domkapitel, Stockholms stads konsistorium, svenska kyrkans diakonistyrelse, kammarrätten, statistiska centralbyrån, pensionsstyrelsen, socialstyrelsen, medicinalstyrelsen, statskontoret, fängvårdsstyrelsen och svenska fattigvårdsförbundet. Samtliga de infordrade utlåtandena hava ännu icke inkommit,

4. av den 14 maj 1900, i fråga om ändring av gällande föreskrifter angående vad iakttagas bör till förekommande och hämmande av smittsamma sjukdomar bland husdjuren. (120.)

Det från medicinalstyrelsen och lantbruksstyrelsen genom remiss den 18 maj 1900 infordrade utlåtandet rörande de delar av ärendet, i fråga om vilka Kungl. Maj:t icke förut fattat beslut, har ännu icke inkommit.

5. Riksdagens skrivelse av den 19 april 1901, i anledning av väckt motion om utarbetande av skärpta lagbestämmelser för uraktlåtenhet att utgiva bidrag till underhåll av oäkta barn. (38.)

Se under 3 här ovan.

6. av den 17 maj 1901, i anledning av väckt motion om ändring i förordningen angående fattigvården den 9 juni 1871 i syfte att undanröja vissa med densamma förenade olägenheter för gränskommunerna. (88.)

Se under 3 här ovan.

7. av den 1 juni 1901, i anledning av väckta motioner angående lagstiftningsåtgärder för vidmakthållande av jordbruksnäringen inom skogsbygderna i Norrland och Dalarna. (128.)

De i ämbetsberättelsen till 1912 års riksdag omförmälda sakkunniga hava ännu icke avgivit utlåtande i den del, ärendet angår ändring i vissa delar av flottningsstadgan den 30 december 1880.

8. av den 12 april 1902, i anledning av väckt motion om ändring av 15 § i förordningen angående fattigvården den 9 juni 1871. (32.)

Se under 3 här ovan.

9. av den 10 maj 1902, angående vissa förhållanden vid Malmberget och Kiruna. (85.)

Det i ämbetsberättelsen till 1914 års andra lagtima riksdag omförmälda, från Konungens befallningshavande i Norrbottens län infordrade utlåtande har ännu icke inkommit.

10. av den 22 maj 1903, angående skogslagstiftning och därmed i samband stående ämnen. (136.)

Ärendet är i vad det rör jordbruksdepartementet oavgjort endast beträffande sockenallmänningar m. m. i de norra länen, varom den s. k. norrländska skogsvårdskommittén avgivit betänkande.

11. av den 22 mars 1904, i anledning av väckt motion om ändring av § 5 i förordningen angående hushållningen med de allmänna skogarna i riket den 26 januari 1894. (26.)

Den i ämbetsberättelsen till 1912 års riksdag omförmälda skogslagstiftningskommittén har ännu icke avgivit förslag i ämnet.

12. av den 12 april 1905, i anledning om väckt motion om tillägg till 5 § i förordningen angående åtgärder till förekommande av överdriven avverkning å ungskog inom Västerbottens och Norrbottens län den 24 juli 1903. (60.)

Kungl. Maj:t har den 12 februari 1915 med anledning av kommitterades förslag beslutat proposition till riksdagen med förslag till förordning om förekommande av överdriven avverkning å ungskog inom de delar av Västerbottens och Norrbottens län, som ej höra till lappmarken.

13. Riksdagens skrivelse av den 14 april 1905, angående åtgärder till förekommande eller lindring av olägenheterna för skärgårdsbefolkningen av sjöfarten inomskärs vintertiden. (65.)

De i ämbetsberättelsen till 1912 års riksdag omförmälda, inom finansdepartementet tillkallade sakkunniga för utredning rörande väghållningsbesvärets utjämning m. m. hava ännu icke avgivit förslag i ämnet.

14. av den 12 maj 1905, i anledning av väckta motioner om revision av fattigvårdslagstiftningen m. m. (131.)

Se under 3 här ovan.

15. av den 20 maj 1905, med anhållan om utredning angående den enskilda och kommunala sinnessjukvårdens förbättrande. (169.)

Se under 3 här ovan.

16. av den 31 mars 1906, i anledning av väckt motion med begäran om framläggande av förslag till ändring av förordningen angående åtgärder till förekommande av överdriven avverkning å ungskog i Västerbottens och Norrbottens län den 24 juli 1903. (55.)

Se under 12 här ovan.

17. av den 23 maj 1906, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående disposition av den för statsverkets räkning utarrenderade delen av kronolägenheten Halmstads slottsjord. (173.)

Ärendet är fortfarande beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

18. av den 23 april 1907, angående användande av skogsvårdsavgifter till inköp av allmänningsskogar. (77.)

Se under 11 här ovan.

19. av den 24 maj 1907, i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående upphävande av kronans rätt till storverksträd och ekar å häradsallmänningar. (185.)

Se under 11 här ovan.

20. av den 25 april 1908, i anledning av väckta motioner dels om ändrad lydelse av 6 § i lagen om vård av enskildes skogar den 24 juli 1903,

12* — *Justitieombudsmannens ämbetsberättelse till 1916 års riksdag.*

dels ock om skrivelse till Kungl. Maj:t angående revision av lagstiftningen om värden av enskildes skogar. (64.)

Se under 11 här ovan.

21. Riksdagens skrivelse av den 30 mars 1909, i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t med anhållan om förslag till lag angående obligatorisk kontroll å beredda kraftfodermedel m. m. (58.)

Sedan hushållningssällskapens år 1915 församlade ombud efter remiss den 22 november 1915 inkommit med yttrande, är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

22. av den 1 april 1909, i anledning av väckt motion om åvägabringande av lagbestämmelser för betryggande av skogens återväxt å område, varest avverkningsrätt upplåtits åt utlänning. (63.)

Se under 11 här ovan.

23. av den 21 april 1909, med begäran om utredning och förslag i fråga om anordnande av lantbrukshögskolundervisning. (92.)

Ärendet är fortfarande beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

24. av den 15 maj 1909, i anledning av väckta motioner om begränsning av rösträtten å vägstämma. (153.)

Se under 13 här ovan.

25. av den 24 maj 1909, angående bestämmelser rörande skyldighet att vid allmän flottled uppföra bostäder för flottningsskipet. (234.)

Se under 7 här ovan.

26. av den 23 april 1910, angående tjänstårsberäkning för länsjägmästare vid anställning inom skogsstaten. (75.)

Se under 11 här ovan.

27. av den 25 maj 1910, i anledning av väckt motion om åvägabringande av lagändring i syfte att bereda större trygghet för en bättre vård av och hushållning med enskildes skogar. (112.)

Se under 11 här ovan.

28. av samma dag, i anledning av väckt motion angående omläggning av förvaltningen av de allmänna skogarna i södra och mellersta Sverige. (114.)

De i ämbetsberättelsen till 1912 års riksdag omförmälda sakkunniga för utredning angående förvaltning och skötsel av kronans och andra allmänna skogar i mellersta och södra delarna av riket hava den 17 december 1915 inkommit med sitt betänkande.

29. Riksdagens skrivelse av den 27 mars 1912, i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående utredning och förslag i fråga om rätt för skogsägare till väg över annans mark för skogsprodukters framforslande. (44.)

Samtliga Konungens befallningshavande hava ännu icke inkommit med infordrade utlåtanden.

30. av den 26 april 1912, i anledning av riksdagens år 1911 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning under år 1910. (48.)

Sedan samtliga i ärendet infordrade yttranden inkommit, remitterades ärendet till den 7 november 1913 tillkallade sakkunniga för verkställande av utredning och uppgörande av förslag beträffande en förändrad bokföring rörande statens domäner. Svar å remissen har ännu icke inkommit.

31. av den 24 maj 1912, angående åtgärder till förekommande av viss skadegörelse å ungskog. (119.)

Se under 11 här ovan.

32. av den 24 maj 1912, i fråga om den norrländska fiskarbefolkningens bostads- och fiskerättsförhållanden. (120.)

Ärendet är fortfarande beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

33. av den 24 maj 1912, i fråga om utredning och förslag angående upplåtande till försäljning av vissa kronoegendomar. (121.)

Ärendet, som beror på ändring i lagen om nyttjanderätt till fast egendom, är fortfarande beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

34. av den 29 maj 1912, i fråga om åtgärder för vinnande av större överskådighet angående de verkliga inkomsterna från statens jordbruksdomäner m. m. (253.)

Sedan de i ämbetsberättelsen till 1914 års andra lagtima riksdag omförmälda sakkunniga den 9 november 1915 inkommit med förslag rörande redovisningsbokföring, remitterades förslaget till statskontoret, domänstyrelsen, kammarrätten och samtliga Konungens befallningshavande. Sedan samtliga de infordrade utlåtandena utom från kammarrätten inkommit, meddelade Kungl. Maj:t den 17 december 1915 föreskrift om försöksvis tillämpning av detta förslag. I övriga delar hava de sakkunniga ännu icke avgivit utlåtande.

35. av den 29 maj 1912, angående åtgärder mot jordkulturens ödeläggelse genom försumpning. (263.)

Sedan skogshögskolans och skogsförsöksanstaltens styrelse inkommit med infortrat utlåtande i ärendet, är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

36. Riksdagens skrivelse av den 30 maj 1913, angående interimistiska bestämmelser i syfte att förekomma vanvård av samfälld skog. (275.)

Sedan lagrådets yttrande inhämtats, anmäldes ärendet den 26 mars 1915, därvid beslöts, att proposition i ämnet skulle avlätas till riksdagen.

37. av den 18 juli 1914, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående bildande för renskötselns upphjälpande i Västerbottens och Norrbottens län av två fonder, benämnda Västerbottens lappfond och Norrbottens lappfond. (75.)

Sedan de i ämbetsberättelsen till 1915 års riksdag omförmälda, från Konungens befallningshavande i Västerbottens och Norrbottens län infortrade utlåtandena inkommit och statskontoret avgivit utlåtande, är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

38. av den 8 augusti 1914, i anledning av en inom riksdagen väckt motion angående utredning och förslag i fråga om minskning eller avskrivning av den avgäld, som utgår från de hemman, som varit delägare i Åtrans åsänkningsföretag. (116.)

Sedan den från domänstyrelsen infortrade utredningen i ärendet inkommit, remitterades ärendet den 11 december 1915 till statskontoret. Utlåtande från sistnämnda myndighet har ännu icke inkommit.

39. av den 29 augusti 1914, i anledning av en inom riksdagen väckt motion angående lånefond till understöd åt kommuner för inköp av skogsbruk för varaktigt skogsbruk. (185.)

Se under 11 här ovan.

40. av samma dag, i anledning av inom riksdagen väckt motion angående utredning och förslag i fråga om rätt att till fullgörande av skyldighet att underhålla enskild väg taga väglagningsämnen å annans mark. (191.)

Samtliga i ärendet infortrade utlåtanden hava ännu icke inkommit.

41. av den 28 augusti 1914, i anledning av inom riksdagen väckt motion angående förvärvande för statens räkning av ön »Jungfrun» i Kalmarsund såsom fridlyst nationalpark. (208.)

Sedan infortrade yttranden avgivits av lotsstyrelsen, Sveriges geologiska undersökning och Konungens befallningshavande i Kalmar län, är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

42. Riksdagens skrivelse av den 29 augusti 1914, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av områden från kungsladugården Skälby med Vårsnäs i Kalmar län ävensom i ämnet väckta motioner. (234.)

Den från domänstyrelsen infordrade utredningen har ännu icke inkommit.

43. av samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtande av lägenheter från förra militiebostället Pålshoda n:r 1 och Folkasboda n:r 2 i Örebro län. (237.)
44. av samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtande av lägenheter från kronoegendomen Stora och Lilla Åvesta i Kopparbergs län. (238.)
45. av samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtande av lägenheter från förra militiebostället Lådberga n:r 2 med Eknö n:r 2 i Västmanlands län. (239.)
46. av samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtande av lägenheter från Kungsörs kungsladugård i Västmanlands län. (240.)

Från domänstyrelsen i dessa fyra ärenden infordrade utlåtanden hava ännu icke inkommit.

47. av samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om förekommande och släckning av skogseld. (244.)

Den från domänstyrelsen och järnvägsstyrelsen infordrade utredningen har ännu icke inkommit.

48. av den 11 september 1914, i anledning av inom riksdagen väckta motioner angående ordnandet av det mindre jordbrukets kreditförhållanden. (257.)

Sedan de från pensionsstyrelsen och styrelsen för postsparbanken infordrade utlåtandena inkommit, anmäldes riksdagens ifrågavarande skrivelse den 26 mars 1915. Sedan vissa med frågan sammanhängande, inom finansdepartementet utarbetade lagförslag undergått granskning av lagrådet, anmäldes ärendet ånyo den 16 april 1915, därvid beslöts, att proposition i ämnet skulle avlätas till riksdagen.

49. av den 18 september 1914, i anledning av inom riksdagen väckta motioner om skrivelse till Kungl. Maj:t angående utredning och förslag i fråga om ändrade villkor för upplåtelse av odlingslägenheter å kronoparker och överloppsmarker i de sex nordligaste länen m. m. (273.)

Anmäldes den 11 juni 1915, därvid chefen för jordbruksdepartementet bemyndigades tillkalla fem sakkunniga personer att inom departementet biträda vid uppgörande av förslag till plan för en allmän undersökning rörande statens för kolonisationsändamål tillgängliga och därtill tjänliga marktillgångar inom de sex nordligaste länen med undantag av trakterna ovan odlingsgränsen i Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker. Utlåtande från de på grund härav tillkallade sakkunniga har ännu icke inkommit.

Av dessa ärenden äro de under 12, 16, 36 och 48 omförmälda av Kungl. Maj:t slutligen avgjorda, de under 1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 13, 14, 15, 18, 19, 20, 22, 24, 25, 26, 27, 29, 31, 34, 38, 39, 40, 42, 43, 44, 45, 46, 47 och 49 upptagna föremål för behandling av särskilda kommitterade eller sakkunniga eller av annan myndighet eller ock föremål för annan utredning samt de övriga på prövning beroende.

Förteckning

över ärenden, som hos Kungl. Maj:t anhängiggjorts genom skrivelser från justitieombudsmannen före år 1915 men vid samma års slut ännu voro i sin helhet eller till någon del på Kungl. Maj:ts prövning beroende, jämte uppgifter om den behandling, dessa ärenden hittills undergått.

1.

1902 den 31 december (n:r 177),

angående meddelande av föreskrifter rörande domares underrättande om verkställd häktning för brott.

Ärendet är föremål för behandling inom justitiedepartementet.

2.

1903 den 24 december (n:r 324),

angående ändring i kungl. kungörelsen angående indrivning och redovisning av böter och viten den 29 januari 1861.

Ärendet är föremål för behandling inom justitiedepartementet.

3.

1906 den 31 december (n:r 262),

angående förtydligande av gällande föreskrifter om lasarettsläkares skyldighet att meddela intyg rörande å lasarett vårdad person.

Skrivelsen har överlämnats till medicinalstyrelsen för att tagas i övervägande i sammanhang med avgivande av yttrande rörande ordnandet av rättsmedicinalväsendet.

Sådant yttrande har ännu icke inkommit.

(Civildepartementet.)

4.

1907 den 2 oktober (n:r 255),

angående upphävande av kungl. kungörelsen den 9 november 1836 om upphörandet av posträtter m. m.

Sedan generalpoststyrelsen under år 1908 avgivit infortrat utlåtande i ämnet, är ärendet föremål för behandling inom justitiedepartementet.

5.

1908 den 31 januari (n:r 47),
angående domstolarnas arkiv m. m.

Ärendet har under år 1915 varit föremål för behandling inom justitiedepartementet samt har för förnyade utlåtanden utremitterats till rikets häradshövdingar och rådhusrätter. Dylika utlåtanden hava ännu ej inkommit.

1910 den 7 januari (n:r 37),
angående domstolarnas arkiv m. m.

6.

1908 den 5 maj (n:r 167),
angående revision av lagens bestämmelser om rättegångskostnadsersättning.

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

(Justitiedepartementet.)

7.

1908 den 1 juni (n:r 197),
angående förtydligande eller ändring av bestämmelserna i 29 § av förordningen angående fattigvården den 9 juni 1871.

Ärendet remitterades den 4 juni 1908 till fattigvårdslagstiftningskommittén. Kommittén har den 29 april 1915 inkommit med betänkande, varöver utlåtanden infördrats från ett flertal myndigheter m. fl. Samtliga dessa utlåtanden hava ännu ej inkommit.

(Jordbruksdepartementet.)

8.

1908 den 30 november (n:r 399),
angående förbud mot användande i firma av beteckningen »riks» eller därmed jämförligt uttryck.

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

(Justitiedepartementet.)

9.

1909 den 2 januari (n:r 26),
angående ändring av bestämmelserna om rätt för domstol att förklara någon ovärdig att föra andras talan inför rätta.

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

(Justitiedepartementet.)

10.
1909 den 4 januari (n:r 28),
angående revision av allmänna strafflagen.
Åt professorn J. C. W. Thyrén har uppdragits revision av allmänna strafflagen, vilket arbete ännu ej avslutats.
(Justitiedepartementet.)
11.
1909 den 13 februari (n:r 88),
angående upphävande av bestämmelser om förord vid förslag till ämbetens och tjänsters tillsättande.
Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.
(Justitiedepartementet.)
12.
1909 den 2 mars (n:r 116),
angående ifrågasatt ändring av 6 § i lagen angående vård av enskildes skogar den 24 juli 1903.
Ärendet remitterades den 3 mars 1909 till domänstyrelsen. Sedan nämnda styrelse den 23 april samma år avgivit det infordrade utlåtandet, remitterades ärendet till skogslagstiftningskommittén. Kommittén har ännu icke avgivit betänkande i ämnet.
(Jordbruksdepartementet.)
13.
1909 den 16 september (n:r 416),
angående förtydligande av tryckfrihetsförordningens bestämmelser i syfte att bereda erforderligt skydd åt anonymitetsrätten.
Sedan tryckfrihetskommittén avgivit förslag i ämnet samt utlåtanden däröver inkommit, är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts prövning.
(Justitiedepartementet.)
14.
1909 den 5 oktober (n:r 442),
angående en skyndsammare behandling av lösdrivare, som äro eller antagas vara utlänningar.
Skrivelsen har överlämnats till fattigvårds- och skogslagstiftningskommittén, som ännu ej avgivit förslag i ämnet.
(Justitiedepartementet.)
15.
1910 den 7 januari (n:r 38),
angående ändring av 14 § konkurslagen.
Sedan konkurslagstiftningskommittén i sitt betänkande beaktat framställningen, är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts prövning.
(Justitiedepartementet.)

16.

1910 den 7 januari (n:r 39),

angående ändring av lagen om bodelning vid äktenskapsskillnad m. m. den 1 juli 1898.

Ärendet har överlämnats till lagberedningen, som ännu ej avgivit förslag i ämnet.

(Justitiedepartementet.)

17.

1910 den 4 februari (n:r 67),

angående ändring av gällande bestämmelser om överlämnande till vederbörande anatomiska institutioner i Uppsala, Stockholm och Lund av lik efter självmördare m. m.

Ärendet remitterades den 10 februari 1910 till universitetskanslern, som avgav utlåtande. Den 3 januari 1911 anbefalldes medicinalstyrelsen att yttra sig, och, sedan dess utlåtande inkommit, infordrades genom nådig remiss den 27 juni 1911 yttranden såväl i ifrågavarande ärende som över en av Konungens befallningshavande i Uppsala län gjord framställning i liknande syfte från fängvårdsstyrelsen, universitetskanslern, överståthållarämbetet och Konungens befallningshavande i vederbörande orter. Samtliga dessa yttranden hava inkommit, och ärendet beror på Kungl. Maj:ts prövning.

(Ecklesiastikdepartementet.)

18.

1910 den 8 februari (n:r 72),

angående förtydligande av 2 § 4 mom. tryckfrihetsförordningen.

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

(Justitiedepartementet.)

19.

1910 den 18 februari (n:r 86),

angående ändring av lagen angående lösdrivares behandling.

Ärendet har överlämnats till fattigvårdslagstiftningskommittén, som ännu ej avgivit förslag i ämnet.

(Justitiedepartementet.)

20.

1910 den 13 april (n:r 206).

angående avlöningsförhållanden för juridiskt bildade biträden hos häradshövdingarna m. m.

Framställningen har, sedan sakkunniga personer uppgjort förslag i ämnet samt utlåtanden däröver avgivits, överlämnats till f. d. justitierådet J. Hellner såsom förordnad att verkställa utredning angående en rättegångsreform.

(Justitiedepartementet.)

21.

1910 den 30 april (n:r 276).

angående ändring i instruktionen för landshövdingarna den 10 november 1855.

Skrivelsen har överlämnats till sakkunniga för beredande av frågan om fögderiförvaltningens omorganisation för att tagas i övervägande vid utarbetande av förslag till ändringar i nämnda instruktion. Sådant förslag har ännu icke inkommit.

(Civildepartementet.)

22.

1910 den 3 juni (n:r 336).

angående ändring av stadganden i § 2 mom. tryckfrihetsförordningen.

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

(Justitiedepartementet.)

23.

1910 den 8 november (n:r 577).

angående ändring i lagen ang. handelsregister, firma och prokura den 13 juli 1887.

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

(Justitiedepartementet.)

24.

1910 den 19 november (n:r 605).

angående förening av tingslagen i Södertörns domsaga.

Ärendet har remitterats till Svea hovrätt, som ännu ej avgivit utlåtande.

(Justitiedepartementet.)

25.

1911 den 15 mars (n:r 169).

angående meddelande av lagbestämelse om skyldighet för vederbörande att i varje stärbhus upprätta ett officiellt dokument, utvisande boets delägare och ekonomiska ställning.

Lagberedningen, till vilken ärendet överlämnats, har ännu ej avgivit förslag i ämnet.

(Justitiedepartementet.)

26.
 1911 den 18 mars (n:r 172),
 angående ändring i bestämmelserna om rätt för utlänning att här i riket driva handel.
 Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.
 (Justitiedepartementet.)
27.
 1911 den 22 april (n:r 220),
 angående ändring av 13 § i lagen angående ersättning för skada till följd av olycksfall i arbete den 5 juli 1901.
 Skrivelsen har överlämnats till åldersförsäkringskommittén för att tagas i övervägande vid kommitténs arbeten för revision av lagen angående ersättning för skada till följd av olycksfall i arbete den 5 juli 1901. Sedan kommittén inkommit med betänkande och förslag angående försäkring för olycksfall i arbete, hava vederbörande myndigheter anbefallts att avgiva yttranden över betänkandet. De infortrade yttrandena hava ännu icke inkommit.
 (Civildepartementet.)
28.
 1911 den 23 september (n:r 499),
 angående ändring av lagen den 29 juli 1892 angående sparbanker.
 Sedan bankinspektionen den 29 september 1911 avgivit infortrat utlåtande, är ärendet, i likhet med det av kommittén för utredning av frågan om kontroll över rikets sparbanker den 20 juni 1911 avgivna betänkande, beroende på Kungl. Maj:ts prövning.
 (Finansdepartementet.)
29.
 1911 den 28 september (n:r 508),
 angående meddelande av bestämmelser till förebyggande av felaktiga sammanräkningar vid proportionella val.
 Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.
 (Justitiedepartementet.)
30.
 1912 den 8 januari (n:r 35),
 angående ändring eller förtydligande av bestämmelserna i 16 § av lagen angående handelsregister m. m. den 13 juli 1887.
 Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.
 (Justitiedepartementet.)

31.
 1912 den 11 januari (n:r 39),
 angående ändring av 16 § i förordningen angående expeditionslösen den 7 december 1883.
 Ärendet är föremål för behandling.
 (Justitiedepartementet.)
32.
 1912 den 6 februari (n:r 94),
 angående ändring i uppbördsreglementet den 19 maj 1911.
 Sedan överståthållarämbetet och Konungens befallningshavande i länen avgivit infortrade utlåtanden, har skrivelsen den 19 december 1912 remitterats till statskontoret, som ännu icke avgivit utlåtande.
 (Finansdepartementet.)
33.
 1912 den 16 april (n:r 219),
 angående ändring i förordningen angående expeditionslösen m. m.
 Sedan statskontoret avgivit infortrat yttrande över skrivelsen, har Kungl. Maj:t på civildepartementets föredragning den 17 december 1915 utfärdat kungörelse ang. tillägg till § 3 av förordningen ang. expeditionslösen den 7 december 1883 ävensom föreskrivit, att ärendet skulle för vidare handläggning överlämnas till justitiedepartementet.
34.
 1912 den 23 maj (n:r 313),
 angående ersättning för syn å klockarboställe.
 Sedan detta ärende varit remitterat till de särskilda grupper av sakkunniga, som jämlikt nådiga bemyndiganden blivit av chefen för ecklesiastikdepartementet den 1 februari 1912 och den 26 januari 1915 tillkallade för att inom departementet biträda med fortsatt utredning av frågan om ändrade bestämmelser rörande klockarinstitutionen, är det i skrivelsen omförmälda ärende, jämte andra frågor rörande klockarinstitutionen, beroende på fortsatt särskild utredning inom departementet.
 (Ecklesiastikdepartementet.)

35.

1912 den 7 juni (n:r 334),

angående ändring i förordningen den 12 juli 1878, angående förändrade föreskrifter om utmätning för krono- och kommunalutskylder, allmänna avgifter m. m.

Skrivelsen, som under hand överlämnats till fögderiförvaltningskommittén, är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.
(Finansdepartementet.)

36.

1912 den 5 juli (n:r 378),

angående ändring i lagarna om villkorlig straffdom och villkorlig frigivning samt i bestämmelserna om förlust av medborgerligt förtroende.

Den kommitté, till vilken förevarande ämnen överlämnats, har beträffande bestämmelserna om förlust av medborgerligt förtroende avgivit förslag, som är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.
(Justitiedepartementet.)

37.

1912 den 22 juli (n:r 399),

angående ändring i gällande bestämmelser om häradsnämnd.

1913 den 11 juli meddelade Kungl. Maj:t föreskrifter i ämnet beträffande vissa domsagor. Beträffande andra domsagor pågår utredning.
(Justitiedepartementet.)

38.

1913 den 28 januari (n:r 50),

angående förslaget till kreditregister i vad det avser äktenskapsförord.

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.
Justitiedepartementet.)

39.

1913 den 29 januari (n:r 51),

angående bristande överensstämmelse mellan lagen om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskaps rättsverkningar den 1 juni 1912 samt stadgandena i 8 kap. giftermålsbalken.

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.
(Justitiedepartementet.)

40.

1913 den 1 februari (n:r 54),

angående ändring i lagen om bodelning vid äktenskapsskillnad m. m. den 1 juli 1898.

Ärendet är överlämnat till lagberedningen, som ännu ej avgivit förslag i ämnet.
(Justitiedepartementet.)

41.
1913 den 17 februari (n:r 79),
angående ändring i lagen om handelsregister, firma och prokura den 13 juli 1887.
Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.
(Justitiedepartementet.)
42.
1913 den 19 februari (n:r 82),
angående lag om husrannsakan.
Ärendet är föremål för behandling inom justitiedepartementet.
(Justitiedepartementet.)
43.
1913 den 22 februari (n:r 88),
angående förtydligande av 163 § i lagen om försäkringsrörelse den 24 juli 1903.
Försäkringsinspektionen har anbefallts att avgiva yttrande i ärendet. Sådant yttrande har ännu icke inkommit.
(Civildepartementet.)
44.
1913 den 25 februari (n:r 110),
angående förbättrade ämbetslokaler för landskansliet i Gävleborgs län.
Sedan infordrat utlåtande av överintendentsämbetet avgivits, är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts prövning.
(Finansdepartementet.)
45.
1913 den 14 augusti (n:r 332),
angående ändring i förordningen angående expeditionslösen den 7 december 1883.
Ärendet är föremål för behandling.
(Justitiedepartementet.)
46.
1914 den 12 september (n:r 364),
angående förening av tingslagen i Norrvikens domsaga.
Sedan vederbörande numera blivit hörda, är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts prövning.
(Justitiedepartementet.)
47.
1914 den 26 september (n:r 380),
angående förening av tingslagen i Västmanlands södra domsaga.
Sedan vederbörande numera blivit hörda, är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts prövning.
(Justitiedepartementet.)

1914 den 13 oktober (n:r 426),

angående offentliga föreställningar i
hypnotism.

48.

Medicinalstyrelsen samt överståthållar-
ämbetet och Konungens befallnings-
havande i länen hava anbefalits att av-
giva yttranden över skrivelsen, vilka ännu
icke fullständigt inkommit.

(Civildepartementet.)

Lagkommitténs betänkande av år 1815

angående

domstolarnas organisation.¹⁾

Wid allmän sammankomst för den af Kongl. Maj:t i Näder tillförordnade LagCommité, den 25 Mars 1815, hafwa Commitéens arbetande ledamöter, som ansett *åtskilliga förändringar i Domstolarnes nu warande organisation nödwändiga* för lagens förbättring samt *lagskipningens säkra och skyndsamma gång*, derom afgifwit följande

Betänkande:

Då Domaremakten är den organ i Staten, som, med ifrån lagen utgående och af lagen begränsad kraft, har att wara verksam, så ofta afwikelser från allmän ordning skola rättas och söndringar emellan Statens medlemmar afhielpas; eller som är satt att bibehålla den jemnvigt, lagen grundlagt, men hwilken genom afwikelserna och söndringarna oupphörligt störes och lika oupphörligt måste återställas; är det nödigt, att denna Statsorgan, för det första, äger nog sjelfständighet, att endast från lagen hemta grunden för sin verksamhet: att den, för det andra, i sättet att utöfwa denna sin verksamhet, känner sig strängt bunden af de former, lagen föreskrifwit; och att den, för det tredje, finnes, så widt möjligt är, jemnt och lätt tillgänglig, det will säga, utan för långa afbrott, i hänseende till tiden, och utan för stor aflägsenhet, i afseende på orten.

Sveriges Grundlag har uttryckligen förwarat Domaremaktens sjelfständighet. Efter Rättegångsordningen, sådan den nu gäller, äro formaliteterna wid Rikets Domstolar tämligen enkla och bestämda: utan betydliga reformer torde de kunna än mera förenklas och erhålla än närmare bestämmelser; men hwad som synes kräfwa en hufwudsaklig förändring, det är sjelfwa Domstolarnes inrättning och tiden för deras verksamhet.

Första Domstolen å landet eller HäradsRätten sammanträder högst tre gånger om året. Dess session warar då, för hwarje gång, en eller annan vecka, men på ganska få ställen en hel månad. Tiden för ett sådant Ting är i det nogaste beräknad på hwad som fordras för de anhängiga

¹⁾ Ang. denna bilaga se ovan under avd. III n:r 4).

målens företagande en enda gång. Det är högst owanligt, att något mål kan behandlas flera dagar under ett och samma Ting, utan, om minsta hinder för dess fortgång inträffar, måste uppskof lemnas till nästa Ting, som hålles på fjerde, femte eller sjette månaden derefter; och ofta kommer, på detta sätt, en twist att stanna wid första Domstolen i flera år.

När den ändtligen der hunnit slutas, äger den tappande parten, att, genom erläggande af en obetydlig wadskillning, draga tvisten under pröfning af *andra Domstolen* eller LagmansRätten. Denna Domstol sammanträder blott en enda gång om året. Således förbigår stundom ett helt år, ifrån det HäradsRätten gifwit sitt utslag, till dess målet kan wid LagmansRätten förekomma; och om sedermera ett anstånd med målets utförande äfwen der blir nödigt, förlöper ännu ett år, innan andra Domstolens utslag kan erhållas.

Efter så många utdrægter och afbrott, är det först, som tvisten får göras anhängig wid *Tredje Domstolen* eller HofRätten. Denna Domstol har ständiga sessioner och är alltså att anse för permanent; men då, i allmänhet, hwarje twist emellan inwånare å landet måste börjas wid första Domstolen, för att, i den ordning, som förut är nämnd, förberedas till HofRättens pröfning, och då gången af denna förberedelse hämmas af de långa mellantider, som afbryta UnderDomstolarnes sessioner, kan det med skäl sägas, att Domaremakten är, för mängden af Rikets inwånare, under största delen af året, alldeles owerksam.

Wid så beskaffadt förhållande, må man ej undra, att *klagomål nästan allmänt höras öfwer rättegångars långsamhet. Dessa klagomål äro fullkomligen grundade.* Det är endast om rätta orsaken, som man merendels misstagit sig. Man har welat söka denna orsak i det rättegångssätt, eller de formaliteter, som man wid Domstolarne har att iakttaga för målens utförande, då den likwäl är att finna egentligen i sjelfwa Domstolarnes nuwarande skick.

Formaliteter måste wara stadgade, emedan allmän säkerhet, dem förutan, ej skulle äga bestånd. Det uppehåll, de möjligtwis medföra, kan, då det icke är annat, än hwad som åtföljer iakttagandet af all laglig ordning, icke räknas för någon verklig swårighet, därest utdrægten ej blir längre, än skälet, som den föranledt, oundgängeligen fordrar; men om detta willkor ej uppfylles, utan en part nödgas förese, att minsta anledning till uppskof skall flera månader eller hela år fördröja den rättwisa han söker, då kan han ej utan fruktan möta sin wederspart eller af Domaremakten wänta nog kraftigt skydd mot lidande.

Olägenheterna af denna, twärtemot Domaremaktsens natur stridande owerksamhet äro så stora, att de för hwarje lagstiftning måste uppenbara

sig. Också finnas i de flesta Länder permanenta Domstolar redan inrättade. Man kunde föreställa sig, att Sweriges mindre folkmängd, kring-spridd öfwer ett widsträckt Land, hade här gjort en sådan inrättning från början mera umbärlig, och sedan, allt framgent, swårare att utföra; men denna föreställning försvinner, om man går tillbaka till Landets äldre lagstiftning.

Landskapslagen för Upland stadgade, i första Flucken af Tingmala-balken, att *Länsmader skulle Ting hafwa å rättum Tingstad hwar sjunde dag*. Enahanda föreskrift finnes i Westmanna Lagen, Tingmala balken 2:dra Flucken. Södermanna lagen påböd, i Tingmala balken 1:sta Flucken, att *Länsmader skulle Ting hafwa hwar Sunnudag*, samt i 3:dje Flucken, att *sju nätter skulle emellan Ting hwart wara*; och den år 1442 antagna allmänna Landslag innehåller, i Tingmälalabalken 6:te Cap., att *Härad's Ting skulle wara ett i hwarje vecka*, under de i 8 Cap. utsatte Tings-timar, nemligen från Tjugonde dag Jul till nio wikna Fasto, från Wallborgsmässa till Midsommarsdag och från Michaelsmessa till Adwent.

Under de sedermera förflutna oroliga tider hade likwäl denna inrättning så förfallit, att Domstolarne förlorat sitt anseende och de i lagen utstakade rättegångstider blifwit åsidosatte. Det war derföre, som Rättegångsordinantien af år 1614 i 1 § återstälde Domstolarne i deras förra makt och myndighet, och i 3:dje § förordnade, att Häradshöfdingarne skulle, från den dagen, wara pligtige att tre gånger om året, nemligen wid Nyår, Wallborgsmässa och Michaelis, hålla ordinarie Ting. Detta bekräftades, genom flera senare författningar, och infördes slutligen i 2 Cap. Rättegångsbalken af den nu gällande 1734 års lag.

Den inskränkta rättegångstiden har således tillkommit, såsom bote-medel för ett ännu större ondt; och när det förut möjligtwis kunde hända, att intet Ting på hela året förrättades, war wisserligen mycket wunnet derigenom, att Domstolarne åtminstone tre gånger om året sammanträdde; men att detta palliativmedel likwäl icke gjorde tillfyllest för att återföra lagskipningen i sitt rätta skick, har numera fullkomligen wisat sig, genom den så allmänt öfverklagade långsamheten af rättegångar.

För att häfwa denna stora olägenhet, blifwa alla små förbättringar i Rättegångsordningen otillräckliga. Det fordras ett kraftigare steg; och det är, att börja med *Härad's Rätternes återbringande i det närmaste till deras urgamlä inrättning*.

Utom hwad ofwan är anfördt, i afseende på tiden för Tingshallningen, stadgade de äldre lagarne, i hänseende till orten, att i hwart Härad skulle en Tingstad wara och ej flera, hwarföre icke eller en man ägde flera Häradshöfdingedomer hafwa än ett. Äfwen detta förändrades, sedan Tin-

gen ej förrättades oftare än tre gånger om året; och när en person, utan swårighet, kunde förwalta Domareembetet i en större krets, derigenom att han, dessa tre gånger, reste från ett ställe till ett annat, sammanslogos flere Härad eller Häradshöfdingedömen, med hwar sina särskilda Tingställen, till en Domsaga.

Häruti måste alltså första reformen göras. Ingen Domsaga bör hafwa mer än ett Tingställe. Detta bör finnas någorlunda midt i Domsagan, hwilken derföre ej må wara större, än att en sådan Tingsplats kan af alla invånarne utan swårighet besökas. Sedan denna förändring skett, blir det möjligt för Häradsrätterne att oftare sammanträda; och de böra då en dag i hwarje wecka eller åtminstone en dag i hwarje månad hålla session, hwilken fortsattes de påföljande dagarne, så länge målens mängd eller widlyftighet det fordrar. Uti dessa sessioner må något vidare afbrott ej äga rum, än att 2:ne ferier om året utstakas, den ena från den 13 December till den 13 Januarii, hwarunder de större högtiderna firas, och den andra från den 1 Julii till den 1 September, under hwilka månader menigheten sysselsättes af skörden.

Då, enligt hwad man ofwanföre sökt wisa, *en så beskaffad förbättring utgör ett nödwändigt grundwilkor för en ordentlig och driftig lagskipning;* och denna generella åsigt följaktligen omfattar alla de speciella fördelar, som häraf äro att wänta; måtte det wara öfwerflödigt att omständligen upprepa de senare. Den enda ibland dem, som företrädeswis torde förtjena att nämnas, är den wigtiga förmån, som winnes i behandlingen af brottmål, der den anklagade är häktad. Han kan genast afföras till Häradsfängelset och, utan dröjsmål, framställas för Domstolen, som är i tillfälle att lika skyndsamt företaga och fullborda ransakningen (emedan sådane mål äfwen under ferierna böra hafwa oafbruten gång); hwarigenom de betydliga kostnaderne för fångars forslande till och ifrån Länshäktena besparas, och det beständiga äfwentytet af rymning undwikes.

Nu gällande lagen har wäl, genom föreskriften att urtima Ting i swårare brottmål bör hållas och i twistemål må tillåtas, sökt bereda tillfälle till målens skyndsammare gång; men denna föreskrift måste ganska ofta blifwa utan werkan. *I brottmål* händer det ej sällan, att urtima Ting fordras i det ena Häradet, under det lagtima Ting halles i ett annat. Ordinarie Domaren är då ur stånd, att nog tidigt företaga ett sådant urtima Ting. Till undanrödjande af denna swårighet, är wäl, genom Kongl. förordningen den 10 April 1810 tillåtet, att urtima Ting må af extra Domare förrättas, i fall ordinarie Domaren af andra göromål är hindrad; men, utom det att härigenom den mera öfwade och erfarne Domarens handläggning uteblifwer just wid de mål, i hwilka den mest tarwadades, kan af tillåtel-

sen att bruka extra Domare, föga nytta hemtas i skyndsamheten med ransakningar, dels derföre, att brefwexlingen med HofRätten, om förordnande för extra Domaren, mången gång upptager mera tid, än det Ting, hwaraf ordinarie Domaren är sysselsatt, och dels derföre, att orter gifwas, der nästan ingen extra Domare finnes att förordna. Den, som från annan ort ditskickas, nödgas således först, på längre afstånd, brefwexla med Landshöfdingen om urtima Tingets utsättande, och sedan göra en långväga resa till stället, hwilket allt wällar tidsutdrägt. I *twistemål* åter måste hela kostnaden af urtima Tinget stanna på den, som det sökt, äfwen om han winner saken, emedan den tappande parten bör betala hwad rättegången, efter den af lagen stadgade ordning, i allmänhet kostar, men icke hwad en wederpart, för sin individuella fördel eller önskan att erhålla ett snarare slut, kan finna för godt att använda. Följakteligen förutsätter begagnandet af urtima Ting i *twistemål* både ett betydligare wärde af saken och en större förmögenhet hos parten: omständigheter, af hwilka likwäl, i fall rättegångssättet skulle kunna närma sig till fullkomlighet, den lidandes lagliga rätt att ernå ett skyndsamt slut på sin sak, ej borde bero.

För möjligheten att utföra den nu föreslagna förändring med HäradsRätterna kan wäl något starkare bewis ej gifwas, än att de redan i forntiden haft enahanda inrättning. Dessutom har man att åberopa exempel från Danmark, som har ungefär lika läge med södra delen af Sverige, och hwarest första Domstolen, äfwen å landet, är och länge warit permanent; och hwad som än mera bör tala för denna inrättning är, att den finnes widtagen jemwäl i Norrige, som nu mera kommit med Sverige i den närmaste förening. Förut, efter Christian den femtes lag, höllos der blott tre och på en del orter allenast två Ting om året; men genom en förordning af den 5 Maji 1797 är stadgadt, att å landet ett Ting skulle förrättas i hwarje månad, och att Districterne skulle så indelas, att de ej innefattade öfwer åtta mil i längd och bredd, eller att inwånarne ej fingo mera än högst fyra mil till Tingsplatsen. När detta blifwit ansedt för en outhärlig förbättring i lagskipningen och obehindradt kunnat gå i verkställighet i ett land, som är langt mindre befolkadt och odladt än Sverige, synes man ej böra tweka att antaga en i lika afseende föreslagen inrättning här, der den så tydligen påkallas af mera inwicklade förhållanden mellan en större folkmängd, och der en längre hunnen odling på mindre landrymd bör göra den wida lättare att tillwägabringa.

I Göta Rike, med undantag af Werneland, innehålla de större Domsagorna, med en folkmängd af 20- till 30,000 personer, sällan fulla åtta mil i längd eller bredd. Der skulle således ganska få Domsagor behöfwa klyfwas. Ett Tingställe, beläget någorlunda i Domsagans medelpunkt, kan

så mycket säkrare wara tillräckligt, som det för ingen af Domsagans inwånare blir mera aflägsse, än de för särskilda Härad hittills begagnade Tingsplatser på många orter varit, utan att någon olägenhet i den delen bliwit öfverklagad. Nu warande indelningen torde likwäl tåla den förändring, att en Domsaga minskas och en angränsande utwidgas; och om derwid en bättre och förmligare gränsreglering uppgjordes, än den, som kan äga rum, efter de för närwarande befintliga krokiga och otjenliga Häradsskillnader, skulle Domsagornas indelning och widd ännu mera kunna lämpas efter inwånarnes beqwämlighet. Med en icke obetydlig del af Swea Rike lærer förhållandet wara nästan detsamma, som i afseende på Göta Rike nu är anmärkt; och om, för några af de norra landskapen och, kan hända, för en del af Wermeland, swårigheter ännu möta inrättningen af permanenta Domstolar, kunna rättegångstiderna der förblifwa oförändrade, tills vidare. De äldre lagarne gjorde likaledes skillnad emellan dessa och Rikets öfriga Landskap, hwilket kan slutas deraf, att då, i de senare, ett Ting hölls i hwarje wecka, förrättades i de förra två eller högst tre Ting om året, enligt hwad Helsinge- och Dalelagarne utwisa; och denna skillnad är ända hitintills bibehållen deruti, att Rikets norra Landskap hafwa färre Ting om året än de södra. Så gifwas ock i Norrige trakter, dit den, genom 1797 års författning, införda förändring ej kunnat sträckas. Detta har dock icke hindrat förändringens widtagande för de andra delarne af Riket; och den händelse, att äfwen Sverige äger ett och annat ringa odladt och folkfattigt landskap, som ej är för närwarande i skick att emottaga en förbättring, hwars nödwändighet för öfrigt swåriligen lærer kunna bestridas, måtte wäl icke böra från Rikets flesta inwånare undanhålla de owedersägliga fördelarne af denna förbättring.

Man har förutsett, att inkast mot förslaget skulle kunna göras, om swårigheten, för Domaren, att wid de oftare inträffande sessionerna företaga längre resor till Tingstället, i fall något hemman, till bostad för honom, nära derintill ej wore att anslå; för Nämnden, att lika ofta komma tillstädes; och för Domsagans inwånare, att bygga nya Tingshus, i händelse något af de gamla ej kunde begagnas. Dessa inkast har man trott sig böra i förwäg möta.

Hwad Nämnden angår, så kan man, med bibehållande af dess domföra antal till sju och med antagande af nio månaders sessionstid om året, föreskrifwa, att i alla Domsagor, som ej hafwa färre än sju socknar, nio Nämndemän wäljas i hwar socken, och att en bland dem är, efter tour, tillstädes wid hwarje session. Om en Domsaga ej har sju socknar, kunna flere Nämndemän utses i hwar socken; om deremot socknarnes antal är

större, kunna flere socknar förena sig om nio Nämndemän. På detta sätt blir hvarje Nämndeman, i händelse Domstolens session hålles en gång i veckan, skyldig att infinna sig fyra gånger om året; inträffar åter sessionen icke oftare, än en gång i månaden, så fordras hans närvaro årligen endast en gång: i förra fallet, behöwer han blott en eller annan dag uppehålla sig på Tingstället, hwaremot han, i senare fallet, torde komma att qwarwara något längre. I hwilketdera fallet som helst, skall likwäl Nämndemanstjensten framdeles blifwa långt mindre betungande, än den varit hittills, då en och samma Nämnd måst, tre gånger om året, bewista lagtima Tingen och wid hvarje af dem qwarwara flera veckor å rad, samt dessemellan beständigt varit pligtig att, efter uppbådning, tillstädeskomma wid urtima Ting. All fråga om arfwode för Nämnden hädanefter bör förswinna. Ingen må, utan laga orsak, kunna undandraga sig att i denna del, som fordrar en så obetydlig enskild uppoftning, tjena samhället. Just derigenom, att en större mängd af landets inwånare, medelst sådana allmänna befattningar, närmare införlifwas med Staten och bringas i ett omedelbarare samband med verkställigheten af dess lagar, skall andan af medborgerlighet allt mer och mer wäckas och kringspridas.

Att bygga nya Tingshus i de Domsagor, der de gamla Tingställena ej kunna bibehållas, blir för orten en föga kännbar kostnad, när deremot de förre Tingshusen få säljas. Hwad denna första nybyggnad kan komma att kosta, öfwer försäljningssumman för de gamla Tingshusen, ersättes snart nog derigenom, att hela Domsagan sedermera underhåller blott ett enda Tingshus, i stället för de flera, som förut tillhört de särskilda Häraderna eller Tingslagen.

Om Häradskätterne, på sätt ofwan är föreslaget, blifwa permanenta, är första orsaken till rättegångars långsamhet undanröjd; men det återstår en annan, så länge hvarje twistemål ändå måste uppehållas för LagmansRättens pröfning.

Rikets äldre lagstiftning kände ej flera, än tre Instantier, nemligen *Häradskätten*, *LagmansRätten* och *Räfste- eller LandsTinget*, hwilket hölls af Konungen, der han ej war hindrad. Sedan RäfsteTinget blifwit afskaffadt, och HofRätten, såsom tredje Domstol, i stället inrättad, kallades denna Rätt, i 1 § af 1615 års Rättegångsstadga, för *Konungens Dom*, *Nämnd* eller *HofRätt*; och i samma stadga förklarades, att, efter Sweriges Lag, ingen ägde wädja från denna Konungliga Dom och HofRätt, men att, som Konungen hade högsta dom öfwer alla Domare i Sverige, det skulle wara tillåtet för den, som wille beswära sig öfwer någon Hof-

Rättens dom, att, likwäl icke genom wädjande, utan genom ödmjuk böneskrift, gifwa sina beswär tillkänna och njuta beneficium Revisionis. Således war HofRätten eller tredje Domstolen rätteligen att anse för sista Instantien, ehuru Kongl. Maj:t wille, af nåd, sjelf taga saken under granskning, i fall underdånig ansökan derom skedde. Än tydligare är detta uttryckt i Kongl. placatet, angående Revision öfwer Justitiesaker, af d. 28 Junii 1662; och äfwen i 1 Cap. Rättegångsbalken af 1734 års lag slutas uppräknandet af Rikets Domstolar med HofRätten, hwilken ock i 8 Cap. fortfar att kallas Konungens Högsta Nämnd.

När likwäl numera HofRätten icke, såsom fordom, utöfwar Konungens Domsrätt, utan, efter gällande Grundlagen, denna domsrätt tillhör en ännu högre Domstol, hwilken följakteligen måste betraktas såsom den sista Instantien i rättegångsärenden; har HofRätten förlorat den förra betydelsen af Konungens Nämnd och förwandlat sig till Rikets första Öfwerdomstol; men härigenom hafwa ock de verkliga Instantierna blifwit oförmärkt ökade till fyra, i stället för det urgamla antalet af tre.

Detta senare antal synes, äfwen så wäl för twister, som för brottmål, wara alldeles tillräckligt. Wid *första Domstolen* böra stridigheterne redas och sjelfwa grundläggningen till de påföljande besluten formeras: hwad i detta hänseende der blifwit tillgjordt pröfwat af *andra Domstolen*, eller *ÖfwerRätten*; men som den senare måste arbeta i särskilda fördelningar, hos hwilka olika begrepp i lagskipningen lätteligen kunna uppkomma, fordras en centralpunct, der den nödvändiga enheten är att finna; och denna centralpunct är *tredje* eller *Högsta Domstolen*, som är en enda för hela Riket. Nyttan af särskilda Instantier ligger för öfrigt mindre i deras mängd, än i deras ändamålsenliga organisation. Wid första Domstolen, der en sak beredes till pröfning och får sin egenteliga form, är det ej olämpligt, att den behandlas af en enda Domare; men sedan han slutat sin handläggning och saken kommit i skick att undergå ytterligare granskning, är det nödigt, att fleras insigter och urskilning förenas, för att upptäcka hwad som möjligtwis kan hafwa undfallit en endas uppmärksamhet. HofRätten har följaktligen en riktig organisation, för att wara gransknings Domstol.

De grundbegrepp, från hwilka man utgått wid framställningen af förevarande förslag, fordra hos Domstolarne icke blott en, så widt möjligt är, oafbruten verksamhet, utan ock en tillgänglighet, som icke förswäras af för stora afstånd från de rättsökandes hemwist. Man har således icke

gjort nog, om man sörjt endast för den förra af dessa fordringar eller Domstolarnes verksamhet; man måste äfwen söka uppfylla den senare, eller att parter ej må, genom Domstolarnes afägsenhet, hindras i fullföljden af sin rätt. Det är derföre, som man ansett nödigt, att Tingsplatsen för hwarje Domsaga å landet wore belägen någorlunda i dess medelpunct; men för ernäendet af ändamålet i det hela, skulle likwäl förslaget icke vara till fullständighet genomfördt, om, sedan LagmansRätten å landet och andra Domstolen i Städerna blifwit indragne, ÖfwerRätter ej funnos på flera än tvenne ställen i Riket. ÖfwerRätten har till föremål att hålla tillsyn öfwer lagskipningen wid de inom dess domkrets warande UnderRätter, och att skyndsamt rätta de felaktiga åtgärder, som kunna öfwerklagas. Men tillsynen måste vara skarpare eller swagare, i mån af dess större eller mindre utsträckning, och rättelserne meddelas eller uteblifwa, allt efter som tillfället för den lidande att dem påkalla är lättare eller swårare att begagna. Då nu Rikets tvenne HofRätter hafwa hwardera en Jurisdiction af 30 till 40 mils widd och deröfwer, måtte man hwarken göra sig skyldig till förebråelse för obehörigt klander, om man påstår, att den dessa ÖfwerRätter tillkommande omedelbara uppsigt öfwer UnderDomstolarna icke, med den noggrannhet, som inom en trångare krets kunde äga rum, möjligen står att utöfwa, eller böra misstänkas för öfwerdrift, om man antager, att ganska många parter, och i synnerhet de mindre förmögne, afskräckas från en rättmätig klagan, genom de olägenheter och kostnader, som äro oskiljaktige från nödwändigheten att den på så långt afstånd framföra.

Af dessa anledningar har man sett sig föranlåten föreslå, att, wid indragningen af LagmansRätten å landet och andra Domstolen i Städerna, *de flera divisioner, af hvilka HofRätterne nu bestå, må utflyttas till särskilda orter och erhålla, hwardera efter landskapens folkmängd och widd, sin afmätta domkrets, på sätt också i Norrige skett, enligt en Författning af den 11 Augusti 1797, hwarigenom, wid upphäfwandet af det så kallade LaugTinget eller LagmansRätten å Landet och RådstuguRätten i Städerna, fyra StiftsÖfwerRätter blifwit tillsatte, i stället för den förutwarande ÖfwerHofRätten.*

I hwarje sådan HofRätt kunna blifwa 6, 5 eller 4 Ledamöter, Presidenten inberäknad, allt efter som man will bestämma domföra antalet till 5, 4 eller 3. Hela antalet bör likwäl vara så stort, att alltid en Ledamot, i ombyte efter tour, kan äga ledighet, under det arbetet af de tjänstgörande fortsättes, utan ferier. Denne, från arbete inom HofRätten ledige Ledamot wore då att tillgå, för att verkställa de besigtningar,

som HofRätten stundom kunde finna angeläget att besluta, sedan LagmansRätten upphört, men wid hwilka saken likväl icke skulle afgöras, utan af HofRätts Ledamoten, med biträde af någon uthärads Domare och Nämnd, blott undersökas, så att den komme i skick att af HofRätten slutligen afdömas.

Mot den nu föreslagna förändring torde anmärkas: att HofRätternas anseende, stadgadt i allmänna opinionen, äfwen genom sjelfwa åldren af inrättningen, skulle förringas, då den större embetscorps, hwaraf HofRätterne för närvarande utgöras, blefwe delad på flera ställen; att den enhet, som i en och samma HofRätt iakttages wid behandlingen af saker, på detta sätt skulle gå förlorad; och att HofRätterne, när verkningsskretsen för hwardera blefwe inskränktare och antalet af Ledamöter mindre, ej skulle, så mycket som i deras nu warande skick, kunna bidraga till bildandet af dugliga ämnen, dels till deras egen betjening, och dels till användande wid Rättegångswerken i allmänhet.

Åldren af en inrättning omger den onekligen med ett slags helgd, som gör, att man icke, utan en wiss farhåga, kan widtaga någon rubbning däruti. En sådan rubbning bör följaktligen alldrig onödigtwis föreslås; men har den form, under hwilken en inrättning, wid sin första stiftning, kunnat swara emot det ändamål, som dermed då warit åsyftadt, sedermera förlorat denna ursprungliga ändamålsenlighet, så att den icke längre står i öfwerensstämmelse med de inrättningar och förhållanden, som i öfrigt, under tidens framskridande, uppkommit och utwicklat sig; då är denna form obestriddligen föråldrad och tidpunkten för en nödwändig förbättring inne. Man har derföre ej tvekat att tillstyrka fullkomligt afskaffande af LagmansRätten, ehuru den, så wida man från en inrättnings ålder will hemta skälet för dess bibehållande, har detta skäl för sig, långt mera än HofRätten. Hwad den sednare eller HofRätten angår, så sträcker förslaget sig icke till upphäfwande, eller ens till den ringaste wäsentliga förändring, utan endast till utwidgande eller en lämpligare organisation; och när man är öfwerlygad, att den förstnämnda totala indragningen af en bland Rikets aldra äldsta Domstolar skall hos den allmänna opinionen finna ganska mycket medhåll, derföre att angelägenheten af denna indragning är nästan af hwar och en insedd; tror man sig icke eller hafwa, från samma opinion, något synnerligt motstånd att wänta i senare frågan, eller i hwad rörer den föreslagna obetydliga förändringen med en wida yngre Domstol, emedan denna anstalt omedelbart föranledes af den förra, eller indragningen. Man må för öfrigt ej frukta, det HofRätternas anseende skall lida deraf, att så många Ledamöter, som förut, ej hädanefter blifwa samlade på ett ställe. Sjelfwa Domstolen har, såsom ÖfwerRätt,

tillräcklig myndighet af lagen, för att göra sitt tillbörliga anseende gällande; och detta anseende skall säkerligen snarare tilltaga, än minskas, när den wigt, det redan förut i opinionen äger, ökas genom den särskilda kännedom af Ledamöternes individuella förtjenster, som alltid blir en följd af deras mindre talrikhet på hwartdera stället, och af den inskränkta krets, inom hwilken de verka.

Den enhet, som för närvarande råder inom en och samma HofRätt, har icke sitt egenteliga inflytande på lagskipningen, emedan begreppen derom naturligtwis kunna wara delade mellan de särskilde divisionerne, äfwen så wäl om de finnas på ett ställe, som om de hålla sina sessioner på åtskilda orter; utan den består i synnerhet uti den yttre och formella likheten i arbetssättet. Och som denna likhet icke är af det värde, att afwikandet derifrån skulle kunna medföra någon olägenhet, synes den ej böra antagas för giltigt skäl emot den föreslagna förändringen.

Huruvida HofRätterna, i deras nu warande skick, bättre tjena till bildningsanstalter för den ungdom, som ämnas till Rättegångswerken, än om divisionerne utflyttas, torde slutligen tåla att nogare öfwerwägas. Det är sannt: när endast två HofRätter finnas i Riket, inställer sig wid hwardera ett stort antal ungdom; men den uppehåller sig der blott en eller annan månad och ofta allenast några dagar, för att låta inskriwa sig i HofRättens Auscultantslängder. De flesta söka sedan sin utkomst annorstädes och hindras merendels af den stora aflägsenheten, att någonsin återkomma. Desse, som då wanligtwis stanna på landet, der de biträda wid UnderDomstolarne, användas till förwaltande af Domaregöromål, utan att HofRätten ägt tillfälle att närmare lära känna dem. Några få åter qwarblifwa inom sjelfwa HofRätten, för att förwärfwa sig tour till de på stället warande sysslor bland betjeningen. Hos dessa senare, hwilka icke hufwudsakligen lagt hand wid sjelfwa lagskipningen, urartar den skicklighet, som för dem är af nöden, till en wiss mechanisk färdighet, då deremot hos de förra, som arbetat blott wid en eller annan UnderDomstol, begreppen alltid måste beswäras af ett slags ensidighet, efter de speciella åsikter, som inom en sådan inskränktare krets warit gällande. Om nu i stället HofRätter funnos i flera landsorter, skulle, icke allenast för den mindre bemedlade ungdomen, lägenhet gifwas, att någon tid årligen uppehålla sig wid närmaste HofRätt, emellan det den biträdde wid UnderDomstolarne, hwarigenom, å ena sidan, all denna ungdom, efter inhemtad kunskap om HofRättens arbetssätt, hade skicklighet till täflan om sysslorne bland dess betjening, samt å den andra, HofRätten ständigt ägde kännedom om dugligheten hos dem, som woro att använda till Domaregöromål i orterne; utan ock, för de mera bemedlade, tillfälle wara öppet,

att besöka särskilde HofRätter och derigenom vinna så wäl en större öfning, som den, till motwerkande af den skadliga mechaniska riktningen, nödvändiga insigt, att saker kunna i det yttre eller formella olika behandlas, utan att derföre lida till det inre, eller wäsentliga.

De olägenheter, man befarat af HofRättsdivisionernas utflyttning, torde alltså wara af mindre wigt; hwaremot det kan antagas, såsom en gifwen fördel af denna förändring, att om den går i verkställighet, ÖfwerDomstolarne ej längre skola sakna de upplysningar om localförhållanden, som så ofta äro oumbärliga för bedömandet af UnderDomstolarnes åtgärder.

Detta betänkande, som, enligt det i underdånighet bifogade omröstningsprotokoll, är af Committerades pluralitet antaget, får Committeeen nu i underdånighet öfwerlemna till Kongl. Maj:ts Nådiga pröfning, med lika underdånig anhållan, att, om Kongl. Maj:t tackes dertill lemna sitt Nådiga bifall, detsamma må, genom Nådiga proposition, blifwa Rikets Höglofl. Ständer förelagdt.*

Stockholm den 31 Mars 1815.

Undertecknat av:

Hans excellens, justitiestatsministern greve F. Gyllenborg,
 Hans excellens, statsrådet greve M. Rosenblad,
 justitierådet G. Poppius,
 justitierådet J. R. Blom,
 justitiekanslern greve Trolle Wachtmeister,
 justitieombudsmannen baron L. A. Mannerheim,
 landshövdingen D. Edelcreutz,
 kammarrådet E. Rolén,
 kommersrådet C. Lenngren,
 bergsrådet B. Sandels,
 kommersrådet O. Zenius,
 advokatfiskalen P. Staaff,
 häradsförordningen J. G. Richert,
 akademiadjunkten, juris doktorn A. E. Afzelius.

* Lagkommitténs förslag blev genom kungl. proposition förelagt rikets ständer, som emellertid icke antogo detsamma, varom Kungl. Maj:t meddelade kommittén underrättelse genom nådigt brev den 11 augusti 1815.